

แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของ
สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

นางสาวกนกวรรณ จุลเอียด

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Approaches for Applying Internal Control Evaluations to Improve the
Performance of Agricultural Cooperatives in Krabi Province**

Miss Kanokwan Juniad

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับ
การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
ชื่อและนามสกุล นางสาวกนกวรรณ จุลเอียด
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ชัยฉัตรศรี วัฒนวรรณวัฒน์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

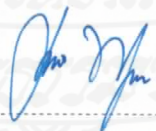
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชัยฉัตรศรี วัฒนวรรณวัฒน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิชา พุทชาคำ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

ผู้ศึกษา นางสาวกนกวรรณ จุลเอียด **รหัสนักศึกษา** 2569000264 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ชัยยุทธ วัฒวรรณวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการควบคุมภายใน 2) ประเมินผลการควบคุมภายใน 3) เปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ และ 4) แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์

ประชากรที่ศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 49 สหกรณ์ กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องจำนวน 32 สหกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ (1) แบบประเมินการควบคุมภายใน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้แทนคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการสหกรณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละและค่าสัดส่วน (2) แบบเก็บข้อมูลทางการเงินจากรายงานประจำปีของสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยใช้อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ (3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสรุปแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปปรับการดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า 1) สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามกิจกรรมไม่ครบทุกด้าน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของแต่ละสหกรณ์แตกต่างกัน โดยด้านที่สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี การรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ 2) สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดี 3) การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า การควบคุมภายในที่อยู่ในระดับดีมากเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผลการดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ แต่ไม่สามารถนำผลการควบคุมภายในเป็นตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ดีของสหกรณ์ได้ เนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ ทั้งภายนอกและภายในที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ และ 4) แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์ควรเน้นที่จุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่ค้นพบ และสื่อสารแก่ผู้บริหารระดับสูงของสหกรณ์ให้รับทราบเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีการปฏิบัติตามจุดควบคุมที่กำหนดไว้ มีการตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทุกฝ่ายของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

คำสำคัญ การประเมินการควบคุมภายใน สหกรณ์การเกษตร จังหวัดกระบี่

Independent Study title: Approaches for Applying Internal Control Evaluations to Improve the Performance of Agricultural Cooperatives in Krabi Province

Author: Miss Kanokwan Juniad; **ID:** 2569000264; **Degree:** Master of Business Administration (Cooperatives); **Independent Study adviser:** Thanyaras Wasawanawat, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the internal control of agricultural cooperatives in Krabi province; 2) the evaluation of their internal control ; 3) how the results of the cooperatives' internal control evaluations reflected the efficiency of their operations; and 4) approaches for utilizing the internal control evaluations to improve the cooperatives' performance.

The study population consisted of the 49 agricultural cooperatives in Krabi province, out of which a sample population of 32 cooperatives that have been doing business consistently were chosen for analysis. The data collection tools consisted of (1) an internal control evaluation form, which was used to collect information from interviews with each cooperative's manager or a representative of the board of directors, and data were analyzed to find frequency, percentage and proportion; (2) a financial data form for collecting data from each cooperative's annual report and then calculating the asset turnover ratio, the rate of returns on assets, and the returns on equity ratio; and (3) an in-depth interview form for reaching conclusions on approaches for utilizing the internal control evaluations to improve the cooperatives' performance.

The results showed that 1) most of the agricultural cooperatives in Krabi Province did not implement every internal control activity because the nature of their businesses were different. The internal control point that they neglected the most was the registry and annual reporting section, i.e. reporting any changes in the shareholding registry to the registrar within 30 days of the end of the accounting period; 2) most of the cooperatives surveyed had a good level of evaluating their internal control; 3) a very good level of internal control was found to be one indicator of good financial performance, but it could not predict good performance because of the many other internal and external factors that affect each cooperative's performance; and 4) the recommended approach for applying the internal control evaluations to improve the cooperatives' performance is to focus on the shortcomings or weak points that are discovered and to communicate with the cooperative's high-level executives to inform them of how the internal control measures could be more fully implemented, then to follow this up. In addition, all the cooperatives' personnel should receive continuous training so that they can develop their work and meet the objectives of internal control.

Keywords: Internal control evaluation, Agricultural Cooperatives, Krabi Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ธัญญ์รัศม์ วสุวรรณ์วัฒน์ รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทำให้ผู้ศึกษาได้นำความรู้มาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 32 แห่งที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณข้าราชการและพนักงานราชการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ เพื่อนร่วมรุ่น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือและผลักดันให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

หากการศึกษาเรื่องนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว และประโยชน์อันพึงมีของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอให้เป็นแหล่งความรู้แก่ผู้ที่สนใจทุกท่านนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์ให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

กนกวรรณ จุลเอียด

กันยายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	2
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน.....	19
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่	39
ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่.....	59
การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพ	
การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่.....	63
แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงาน	
ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่.....	73
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการศึกษา.....	77
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	87
ประวัติผู้ศึกษา	119

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปี 2556.....	25
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปี 2557	27
ตารางที่ 4.1 การควบคุมภายในด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน	39
ตารางที่ 4.2 การควบคุมภายในด้านการจัดทำทะเบียน และการจัดทำรายงานประจำปี	41
ตารางที่ 4.3 การควบคุมภายในด้านงานการเงิน	42
ตารางที่ 4.4 การควบคุมภายในด้านการจัดทำบัญชี	44
ตารางที่ 4.5 การควบคุมภายในด้านการจัดทำงบดุล	45
ตารางที่ 4.6 การควบคุมภายในด้านธุรกิจสินเชื่อ	45
ตารางที่ 4.7 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการซื้อ	47
ตารางที่ 4.8 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการขาย	50
ตารางที่ 4.9 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการรับฝากเงิน	51
ตารางที่ 4.10 การควบคุมภายในด้านธุรกิจแปรรูป	53
ตารางที่ 4.11 การควบคุมภายในด้านการจัดสวัสดิการ	55
ตารางที่ 4.12 การควบคุมภายในด้านอื่น ๆ	56
ตารางที่ 4.13 การควบคุมภายในด้านการจัดทำแผน	56
ตารางที่ 4.14 การควบคุมภายในด้านการแก้ไขข้อบกพร่อง	57
ตารางที่ 4.15 การควบคุมภายในด้านการมีส่วนร่วม	58
ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดกลาง	59
ตารางที่ 4.17 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่	60
ตารางที่ 4.18 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก	62
ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่	64

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ภาพที่ 4.1 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม...69	69
ภาพที่ 4.2 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม.....70	70
ภาพที่ 4.3 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น...72	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกระบี่มีสหกรณ์รวมทั้งหมด 81 สหกรณ์ ประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร จำนวน 49 สหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 9 สหกรณ์ สหกรณ์บริการจำนวน 9 สหกรณ์ สหกรณ์ประมงจำนวน 5 สหกรณ์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนจำนวน 1 สหกรณ์ สหกรณ์นิคมจำนวน 5 สหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์จำนวน 3 ชุมชนสหกรณ์ ธุรกิจของสหกรณ์มีหลายธุรกิจ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจแปรรูป เป็นต้น มีปริมาณธุรกิจโดยรวมประมาณ 18,638 ล้านบาท สำหรับสหกรณ์การเกษตรมีปริมาณธุรกิจรวม 6,961 ล้านบาท (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่, 2558)

ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรมีการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นประกอบกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ส่งผลให้การดำเนินงานมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น คณะกรรมการดำเนินการไม่สามารถควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง การบริหารงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก ระบบการควบคุมภายในที่ไม่มีประสิทธิผลเพียงพอ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานและเกิดความเสียหาย รั่วไหลหรือสูญเสียในลักษณะต่าง ๆ เช่น เงินสดขาดบัญชี สินค้าขาดบัญชี ลูกหนี้ค้างนาน ลูกหนี้ปฏิเสธหนี้ เป็นต้น รวมถึงอาจเกิดการทุจริตขึ้นซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ในทุกด้าน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้กำหนดให้มีการดำเนินงานแนะนำส่งเสริมให้สหกรณ์มีระบบการควบคุมภายในซึ่งเป็น “กระบวนการ (Process) ที่ถูกนำไปปฏิบัติโดยบุคลากรของสหกรณ์ อันมีคณะกรรมการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้องค์กรสามารถมั่นใจได้ในระดับหนึ่งว่า หากได้มีการปฏิบัติตามกระบวนการเหล่านี้แล้ว องค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจที่ต้องการได้” เหตุที่ให้ความมั่นใจเต็ม 100% ไม่ได้ เพราะการปฏิบัติบางอย่างนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตัวในการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติ บางอย่างถ้าจะทำให้เต็มที่ต้องลงทุนสูงเกินกว่าที่องค์กรจะรับได้ ก็เลย

ต้องทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และที่สำคัญที่สุดการควบคุมภายในจะไม่ช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หากผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการควบคุมภายใน และพยายามจะละเลยขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ อยู่เสมอ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2555)

คณะกรรมการดำเนินการต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดีในสหกรณ์ โดยให้แทรกอยู่ในกระบวนการปฏิบัติงานตามปกติ และต้องสร้างจิตสำนึกกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แม้ว่าระบบการควบคุมภายในจะมีความ จำเป็นและเกี่ยวข้องกับกรดำเนินงาน แต่หากใช้อย่างไม่ถูกต้อง เช่น เข้มงวด หรือเคร่งครัดเกินสมควรอาจทำให้การปฏิบัติงานติดขัด ล่าช้าหรือไม่คล่องตัว ในทางตรงกันข้ามหากปล่อยปละ ละเว้นไม่ปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด ก็อาจทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายหรือการทุจริตขึ้น

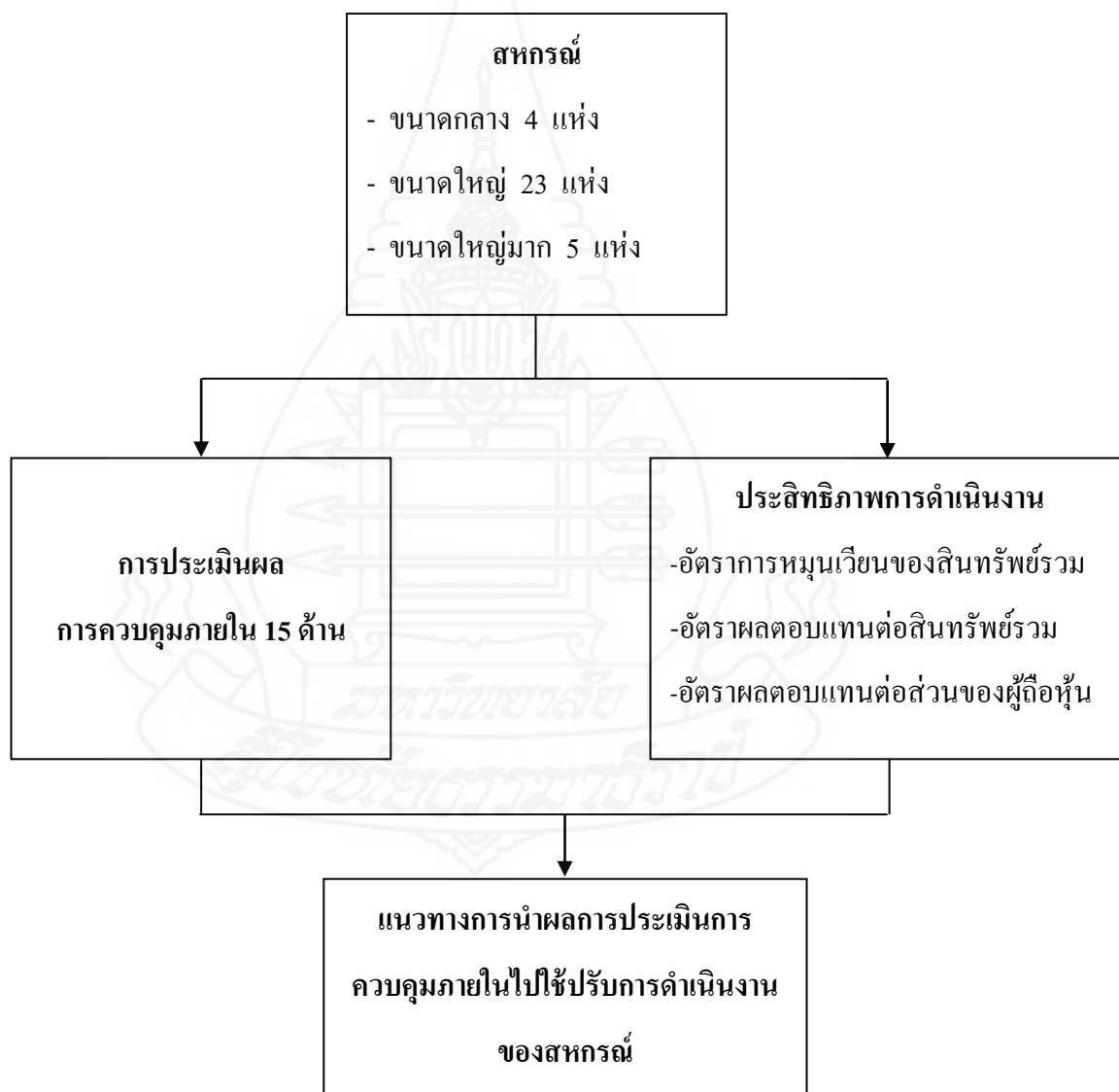
ดังนั้น การควบคุมภายในมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของสหกรณ์เป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ประเมินผลและเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์ และเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและแนะนำสหกรณ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
- 2.2 เพื่อประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
- 2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบประเมินการควบคุมภายใน โดยยึดถือตามแบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้กำหนดหัวข้อการประเมินระบบการควบคุมภายในไว้ 15 ด้าน 126 รายการ โดยประเมินตามขนาดของสหกรณ์ จากนั้นนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ และนำผลที่ได้เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีทั้งหมด 49 สหกรณ์

4.2 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาสภาพการควบคุมภายในและประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์ 15 ด้าน คือ 1) การติดตามผลการปฏิบัติงาน 2) การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี 3) งานการเงิน 4) การจัดทำบัญชี 5) การจัดทำงบดุล 6) ธุรกิจสินเชื่อ 7) ธุรกิจการซื้อ 8) ธุรกิจการขาย 9) ธุรกิจการรับฝากเงิน 10) ธุรกิจแปรรูป 11) การจัดสวัสดิการ 12) อื่นๆ 13) การจัดทำแผน 14) การแก้ไขข้อบกพร่อง และ 15) การมีส่วนร่วม จากนั้นนำผลการประเมินการควบคุมภายในมาเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยใช้ 1) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม 2) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และ 3) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนเมษายน 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องในจังหวัดกระบี่

5.2 ขนาดของสหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ขนาดกลาง สหกรณ์ขนาดใหญ่ และสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก ซึ่งการจัดขนาดของสหกรณ์เป็นไปตามเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยวัดจากทุนดำเนินงาน รายได้ธุรกิจหลัก และจำนวนสมาชิก

5.3 สภาพการควบคุมภายใน หมายถึง การที่สหกรณ์ภาคการเกษตรมีการปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ หรือไม่ทำรายการนี้มากนักน้อยเพียงใดตามจุดควบคุมภายในที่กำหนดไว้ใน 15 ด้าน ได้แก่

5.3.1 การติดตามผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่สหกรณ์มีการประชุม คณะกรรมการดำเนินการเพื่อติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นเพื่อเทียบกับแผนงานที่ได้วางไว้ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 7 รายการ

5.3.2 การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี หมายถึง การที่สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนต่างๆ ตามรายการที่กฎหมายกำหนด พร้อมทั้งการเก็บรักษา เช่น ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนหุ้น และมีการจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานเสนอที่ประชุมใหญ่ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 13 รายการ

5.3.3 งานการเงิน หมายถึง สหกรณ์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับ – จ่าย และการเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 8 รายการ

5.3.4 การจัดทำบัญชี หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดและการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 5 รายการ

5.3.5 การจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกรอบ 12 เดือน ซึ่งถือเป็นรอบปีบัญชีสหกรณ์ ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน ทุน มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 2 รายการ

5.3.6 ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง สหกรณ์ดำเนินการเกี่ยวกับการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกและการรับชำระหนี้ ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 16 รายการ

5.3.7 ธุรกิจการซื้อ หมายถึง สหกรณ์ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 18 รายการ

5.3.8 ธุรกิจการขาย หมายถึง สหกรณ์มีการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อจัดจำหน่ายซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 13 รายการ

5.3.9 ธุรกิจการรับฝากเงิน หมายถึง สหกรณ์มีการรับฝากเงินจากสมาชิกและหรือจากสหกรณ์อื่น ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 12 รายการ

5.3.10 ธุรกิจแปรรูป หมายถึง สหกรณ์มีการแปรรูปผลผลิตจากสมาชิกซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 12 รายการ

5.3.11 การจัดสวัสดิการ หมายถึง สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเพื่อการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก เช่น ค่ารักษาพยาบาล ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 7 รายการ

5.3.12 เรื่องอื่นๆ หมายถึง สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วย การรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดและได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 2 รายการ

5.3.13 การจัดทำแผน หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำแผนงานและหรือโครงการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 4 รายการ

5.1.14 การแก้ไขข้อบกพร่อง หมายถึง สหกรณ์มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของสหกรณ์ หากได้รับรายงานข้อบกพร่องจากผู้ตรวจการสหกรณ์หรือผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พร้อมรายงานผลการแก้ไขให้สหกรณ์จังหวัดหรือนายทะเบียนสหกรณ์ทราบทุกเดือน มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 2 รายการ

5.3.15 การมีส่วนร่วม หมายถึง บุคลากรของสหกรณ์ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์ มีรายละเอียดของการปฏิบัติหรือจุดควบคุมจำนวน 5 รายการ

5.4 การประเมินผลการควบคุมภายใน หมายถึง การเปรียบเทียบสภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยการหาค่าสัดส่วนของจำนวนรายการที่ปฏิบัติทั้งหมดต่อจำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมทั้งหมด

5.5 จำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมภายใน หมายถึง จำนวนรายการควบคุมทั้ง 15 ด้าน 126 รายการตามแบบการประเมินการควบคุมภายใน โดยหากรายการใดที่สหกรณ์ไม่ได้ทำจะไม่นำมาคำนวณรวมด้วย

5.6 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน หมายถึง ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัด โดยวิเคราะห์จากอัตรากาหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อใช้เปรียบเทียบกับผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้ศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานสหกรณ์ เช่น กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น จะได้ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงวิธีการให้ความรู้การควบคุมภายในแก่บุคลากรในสหกรณ์ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

6.2 คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ สามารถนำแนวทางการควบคุมภายในมาเป็นนโยบายให้สหกรณ์ปฏิบัติ เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ปกป้องคุ้มครองทรัพย์สินของสหกรณ์ไม่ให้สูญหายหรือรั่วไหล หรือจากการทุจริตประพฤติมิชอบ และเพื่อให้สหกรณ์ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษานี้ เป็นแนวทางส่งเสริมแนะนำให้สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ เห็นความสำคัญของการควบคุมภายในและจะได้รับผลการสืบเนื่องจากการปฏิบัติ เช่น ลดการเกิดข้อบกพร่องในสหกรณ์ เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้
ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี
และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน
4. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

1.1 ความหมายของการควบคุมภายใน

เดิมในประเทศไทยได้ใช้ความหมายของการควบคุมภายในตามที่สมาคมผู้สอบ
บัญชีรับอนุญาตอเมริกัน (The American Institute of Certified Public Accountant: AICPA) โดย
คณะกรรมการพิจารณาวิธีการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ให้ไว้ปี ค.ศ. 1949 ดังนี้ (ชัยยุทธ วรรณ
วัฒน์, 2552) “การควบคุมภายใน คือ แผนการจัดแบ่งองค์การ วิธีการปฏิบัติงานที่ประสาน
สอดคล้องกันและมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อดูแลรักษาทรัพย์สิน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
และความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเพื่อ
ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายบริหาร” ต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมของ
สถาบันวิชาชีพในสหรัฐอเมริกา 5 สถาบันที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “โคโซ” (COSO) ซึ่งมาจากชื่อเต็มว่า
The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission ประกอบด้วยสมาคม
การบัญชีอเมริกัน (American Accounting Association: AAA) สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
อเมริกัน (AICPA) สมาคมผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute: FEI) สมาคมผู้ตรวจ
สอบภายใน (The Institute of Internal Auditors: IIA) และสมาคมนักบัญชีบริหาร (Institute of
Management Accountants: IMA) COSO ได้ร่วมกันศึกษาเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพของ

รายงานทางการเงินโดยผ่านจรรยาบรรณทางธุรกิจ ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน และการกำกับดูแลกิจการที่ดีในปี ค.ศ. 1992 COSO ได้นำเสนอรายงานเรื่อง “Internal Control-Integrated Framework” ซึ่งรายงานฉบับนี้ได้ปรับปรุงความหมายวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ตลอดจนให้แนวทางในการประเมินผลการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธุรกิจ รายงานดังกล่าวนี้ได้รับการยอมรับกันทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทย

ความหมายของการควบคุมภายในตามรายงานของ COSO เป็นดังนี้

การควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่คณะกรรมการบริษัท ฝ่ายบริหาร และบุคลากรขององค์กรร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานขององค์กรนั้นๆ จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) การรายงานทางการเงินมีความเชื่อถือได้
- 3) มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้

ตามแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในของ COSO สามารถสรุปความหมายของการควบคุมภายในได้ดังนี้

1) การควบคุมภายในเป็นกระบวนการ (Process) ที่แทรกเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การควบคุมภายในมิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ (Not an End in Itself)

2) การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่มิขึ้นได้โดยคนในองค์กร การควบคุมภายในมิใช่เป็นเพียงนโยบายหรือแบบฟอร์มที่กำหนดขึ้นเท่านั้น แต่ทุกคนในองค์กรต้องร่วมกันทำและทำอย่างต่อเนื่อง

3) การควบคุมภายในให้ได้เพียงความเชื่อมั่นในระดับที่สมเหตุสมผล (Reasonable Assurance) มิได้รับประกันผลได้อย่างสมบูรณ์ (Not Absolute Assurance)

4) การควบคุมภายในเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างซึ่งอาจแตกต่างกัน แต่ก็สัมพันธ์เชื่อมต่อกัน เช่น การควบคุมภายในเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ก็ต้องเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น

จากความหมายข้างต้น สามารถนำมาปรับใช้กับองค์กรสหกรณ์ได้ ดังนี้

การควบคุมภายในของสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการดำเนินการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกสหกรณ์ ฝ่ายจัดการซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการและหัวหน้าฝ่ายต่างๆ รวมทั้งบุคลากรของสหกรณ์ได้ร่วมกันกำหนดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า

- 1) สหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ รวมถึงมีการดูแลทรัพย์สินของสหกรณ์ไม่ให้สูญหายหรือใช้ไปทางที่ไม่เหมาะสม
- 2) รายงานทางการเงินของสหกรณ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้
- 3) สหกรณ์มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.2 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

จากความหมายของการควบคุมภายในตามรายงานของ COSO จึงกล่าวได้ว่า การควบคุมภายในของสหกรณ์มีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้

1.2.1 เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การควบคุมภายในมุ่งหมายให้มีการใช้ทรัพยากรของสหกรณ์อย่างคุ้มค่า พนักงานได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2.2 เพื่อให้การรายงานทางการเงินของสหกรณ์มีความเชื่อถือได้ การควบคุมภายในมุ่งหมายให้สหกรณ์ได้จัดทำรายงานทางการเงินที่มีความเชื่อถือได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจต่างๆ

1.2.3 เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การควบคุมภายในมุ่งหมายให้สหกรณ์มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้อง การถูกยกเลิกสัญญา การเสียชื่อเสียงหรือเกิดความเสียหายแก่สหกรณ์

1.3 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ตามแนวคิดของ COSO 2013 มี 5 องค์ประกอบ 17 ประการ (อ้างในธัญญา หยาตพรหม, 2557) ได้แก่

1.3.1 องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- 1) หลักการที่ 1 องค์การยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
 - 1.1) แสดงให้เห็นโดยผ่านคำสั่ง การกระทำ พฤติกรรม
 - 1.2) จัดทำมาตรฐานของจรรยาบรรณ
 - 1.3) ประเมินการยึดมั่นในมาตรฐานของจรรยาบรรณ
 - 1.4) รายงานการเบี่ยงเบนในเวลาที่เหมาะสม
- 2) หลักการที่ 2 คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
 - 2.1) กำหนดความรับผิดชอบในการกำกับดูแล
 - 2.2) กรรมการบริษัทมีความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ
 - 2.3) ดำเนินการอย่างเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

2.4) กำกับดูแลในเรื่องสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

3) หลักการที่ 3 คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

3.1) พิจารณาโครงสร้างทั้งหมดของกิจการ

3.2) กำหนดสายการรายงาน

3.3) กำหนด มอบหมาย และจำกัดขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความ

รับผิดชอบ

4) หลักการที่ 4 องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

4.1) วางนโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

4.2) ประเมินความสามารถรายบุคคลและระบุส่วนที่ยังขาดอยู่เพื่อ

ปรับปรุงแก้ไข

4.3) จูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากร

4.4) วางแผนและเตรียมสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (Succession)

5) หลักการที่ 5 องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

5.1) บังคับให้มีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในผ่าน โครงสร้างองค์กร

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

5.2) กำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัล

5.3) ประเมินตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน สิ่งจูงใจ และรางวัลอย่างต่อเนื่อง

5.4) พิจารณาความกดดันในการทำงานที่มากเกินไป

5.5) ประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้รางวัล และการลงโทษพนักงาน

เป็นรายบุคคล

1.3.2 องค์กรประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

1) หลักการที่ 6 กำหนดเป้าหมายชัดเจน

1.1) องค์กรปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป

1.2) องค์กรกำหนดสาระสำคัญของรายงานทางการเงิน

1.3) รายงานทางการเงินสะท้อนถึงกิจกรรมขององค์กร

1.4) คณะกรรมการอนุมัติและสื่อสารนโยบายบริหารความเสี่ยงให้

ผู้บริหาร และพนักงานรับทราบ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร

2) หลักการที่ 7 ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

2.1) ระบุความเสี่ยงทุกประเภท ทั้งระดับ องค์กร ฝ่ายงาน

- 2.2) วิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายใน/ภายนอก
 - 2.3) ให้ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วม
 - 2.4) ประเมินนัยสำคัญของความเสี่ยงที่ระบุ
 - 2.5) กำหนดว่าจะตอบสนองความเสี่ยงอย่างไร
 - 3) หลักการที่ 8 พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
 - 3.1) ประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตประเภทต่างๆ
 - 3.2) ทบทวนเป้าหมาย แรงจูงใจและแรงกดดัน
 - 3.3) คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสเกิดทุจริต และมาตรการป้องกัน
 - 3.4) บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบาย
 - 4) หลักการที่ 9 ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน
 - 4.1) ประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก
 - 4.2) ประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ
 - 4.3) ประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร
- 1.3.3 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)**
- 1) หลักการที่ 10 ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
 - 1.1) การควบคุมเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กรสภาพแวดล้อม ลักษณะของงาน
 - 1.2) มีมาตรการการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น นโยบาย คู่มือ ระเบียบ
 - 1.3) กำหนดกิจกรรมควบคุมให้มีความหลากหลายอย่างเหมาะสมการผสมผสานของกิจกรรมการควบคุมหลายๆประเภท
 - 1.4) กำหนดให้มีการควบคุมทุกระดับขององค์กร
 - 1.5) มีการแบ่งแยกหน้าที่ ผู้อนุมัติ ผู้บันทึก ผู้ดูแลรักษา
 - 2) หลักการที่ 11 พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
 - 2.1) กำหนดความเกี่ยวข้องกันของการใช้ IT ในกระบวนการธุรกิจกับการควบคุมทั่วไปทางด้าน IT ให้เหมาะสม
 - 2.2) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสม
 - 2.3) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านความปลอดภัยให้เหมาะสม

2.4) กำหนดกิจกรรมการควบคุมด้านการจัดหา การพัฒนาและดูแลรักษาระบบ

3) หลักการที่ 12 ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

3.1) มีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามการทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่

กรรมการ ผู้บริหาร

3.2) มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติการทำธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสีย

3.3) มีนโยบายเพื่อให้การอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของ

บริษัทเสมือนเป็นรายการที่ทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)

3.4) มีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย บริษัทร่วม

3.5) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.6) นโยบายและกระบวนการปฏิบัติได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่

เหมาะสม

3.7) ทบทวนนโยบายและกระบวนการทำงานให้เหมาะสมอยู่เสมอ

1.3.4 องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

1) หลักการที่ 13 องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

1.1) ระบุสารสนเทศที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน

1.2) พิจารณาต้นทุน ประโยชน์ รวมทั้งปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล

1.3) ดำเนินการเพื่อให้กรรมการมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจ

1.4) ดำเนินการเพื่อให้กรรมการได้รับหนังสือเชิญประชุมและเอกสาร

ล่วงหน้าก่อนการประชุมตามที่กฎหมายกำหนด

1.5) ดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมมีรายละเอียดสามารถสอบย้อนได้

1.6) องค์กรมีการดำเนินการดังนี้ เก็บเอกสารเป็นระบบ แก้ไข

ข้อบกพร่องการควบคุมตามความเห็นผู้สอบ

2) หลักการที่ 14 มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรให้การควบคุมภายในดำเนิน

ต่อไปได้

2.1) มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม

2.2) มีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

2.3) จัดให้มีช่องทางสื่อสารลับเพื่อแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต

3) หลักการที่ 15 มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

3.1) สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ มีช่องทางที่เหมาะสม

3.2) มีช่องทางสื่อสารลับสำหรับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก แจ้งเบาะแสการทุจริต

1.3.5 องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

1) หลักการที่ 16 ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

1.1) จัดให้มีการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

1.2) จัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินโดยผู้ตรวจสอบภายใน

1.3) ความถี่การติดตามและประเมินผล มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท

1.4) ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน โดยผู้มีความรู้ความสามารถ

1.5) กำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

1.6) ส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากล การปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน

2) หลักการที่ 17 ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

2.1) ประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการแก้ไขอย่างทันที่

2.2) รายงานต่อคณะกรรมการบริษัททันทีที่เกิดเหตุการณ์ทุจริตร้ายแรง การฝ่าฝืนกฎหมาย หรือการกระทำที่ผิดปกติ ซึ่งกระทบชื่อเสียงและฐานะการเงินบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2.3) รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางแก้ไข ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบในเวลาอันควร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์

การนำระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่เสมอ ซึ่งมีวัตถุประสงค์และแนวทางการประเมินดังนี้ (ชัยญูธรรม วศวรรณวัฒน์, 2552)

2.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการควบคุมภายใน

การประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า

2.1.1 การควบคุมที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ที่จะให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ถ้าสหกรณ์ได้ดำเนินงานตามมาตรการหรือวิธีการปฏิบัติที่กำหนดแล้วสหกรณ์จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและโดยประหยัด

2.1.2 การควบคุมที่มีอยู่สามารถที่จะป้องกันหรือลดความเสี่ยงได้หรือไม่ ตลอดจนข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือผิดกฎหมายจะได้รับการป้องกัน (Prevent) หรือตรวจพบ (Detect) และได้รับการแก้ไข (Correct) ภายในเวลาอันเหมาะสม

2.1.3 มีการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเน้นการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2.1.4 การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า การออกแบบระบบการควบคุมภายในจะต้องพิจารณาถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดให้มีการควบคุมนั้น ดังนั้นจะต้องมีการพิจารณาความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงที่มีอยู่ เปรียบเทียบกับต้นทุนในการควบคุมความเสี่ยงนั้น

2.2 แนวทางการประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์

การประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์แม้จะเป็นหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ แต่ก็ถือเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่จะต้องติดตามและกำหนดให้มีการรายงานข้อบกพร่องและสั่งการแก้ไขอย่างเหมาะสม การประเมินผลการควบคุมภายในนิยมใช้แบบสอบถามหรือแบบประเมินการควบคุมภายในโดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามควรจัดทำขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและสอดคล้องกับลักษณะของการควบคุมภายในที่ดี จึงมักใช้สำหรับสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งสามารถแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบได้ คำถามบางข้ออาจจะได้รับคำตอบจากการสอบถามพนักงานที่เกี่ยวข้อง บางข้ออาจได้รับคำตอบจากการสังเกตการณ์ในขณะที่ผู้ประเมินศึกษาและทำความเข้าใจ

เข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นั้น นอกจากนี้คำตอบที่ได้รับ บางคำตอบควรจะต้องมีการสอบถามจากคู่มือการปฏิบัติงานของสหกรณ์

2.2.2 แบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีช่องคำตอบ 2 ช่อง คือ “ใช่” กับ “ไม่ใช่” ซึ่งถ้ามีการปฏิบัติเป็นไปตามคำถามที่ตั้งไว้ให้ทำเครื่องหมายถูกในช่อง “ใช่” แต่ถ้าไม่มีการปฏิบัติให้ทำเครื่องหมายถูกในช่อง “ไม่ใช่” ถ้าคำตอบคือ “ใช่” แสดงว่ามีการควบคุม ถ้าคำตอบคือ “ไม่ใช่” แสดงว่ามีจุดอ่อนของการควบคุมภายใน

จากลักษณะของแบบสอบถามข้างต้น ทำให้สามารถจดบันทึกระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์และใช้เพื่อการประเมินถึงความเพียงพอและความเหมาะสมของการควบคุมภายใน โดยจะมุ่งความสนใจไปยังข้อที่มีคำตอบว่า “ไม่ใช่” ซึ่งแสดงถึงจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายใน

การใช้แบบสอบถามมีข้อดี คือ ทำให้ได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงจุดควบคุมที่ควรมีอย่างครบถ้วน คำถามจะต้องครอบคลุมถึงจุดต่าง ๆ ที่ควรมีการควบคุมในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

2.3 แนวทางการดำเนินการประเมินการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์

กรมส่งเสริมได้กำหนดแบบประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ไว้ในคู่มือบริหารจัดการสหกรณ์เพื่อประเมินผลการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ โดยกำหนดหัวข้อที่ต้องประเมินไว้ทั้งหมด 15 ด้าน 126 รายการ ดังนี้

1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน มี 7 รายการ
2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี มี 13 รายการ
3. งานการเงิน มี 8 รายการ
4. การจัดทำบัญชี มี 5 รายการ
5. การจัดทำงบดุล มี 2 รายการ
6. ธุรกิจสินเชื่อ มี 16 รายการ
7. ธุรกิจการซื้อ มี 18 รายการ
8. ธุรกิจการขาย มี 13 รายการ
9. ธุรกิจการรับฝากเงิน มี 12 รายการ
10. ธุรกิจแปรรูป มี 12 รายการ
11. การจัดสวัสดิการ มี 7 รายการ
12. อื่นๆ มี 2 รายการ
13. การจัดทำแผน มี 4 รายการ

14. การแก้ไขข้อบกพร่อง มี 2 รายการ

15. การมีส่วนร่วม มี 5 รายการ

แบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีทั้งหมด 15 หมวด 126 รายการ ซึ่งรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก โดยการประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์ได้ “ปฏิบัติ” หรือ “ไม่ปฏิบัติ” หรือ “ไม่ทำรายการนี้” ตามจุดควบคุม เมื่อดำเนินการประเมินผลเรียบร้อยแล้ว จึงสรุปผลการประเมินให้สหกรณ์ที่ได้รับการประเมินทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของการควบคุมภายในที่พบตามความเหมาะสมต่อไป

2.4 แนวคิดขั้นคุณภาพการควบคุมภายในและการให้คะแนน

การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีสาระสำคัญ ดังนี้ (กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์, 2549)

การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน เป็นการควบคุมคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อแจ้งให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทราบถึงระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน และนำข้อมูลไปปรับปรุงหรือรักษาคุณภาพที่ดีให้คงอยู่ต่อไป ทั้งนี้การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน ถือเป็นกลไกที่สำคัญในการเสริมสร้างให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีระบบการควบคุมภายในที่ดีขึ้น ซึ่งผลจากการมีระบบการควบคุมภายในที่ดีจะช่วยให้คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมั่นใจได้ว่า การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อป้องกันการทุจริตและข้อผิดพลาด ทำให้เกิดความถูกต้องและครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และช่วยให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบ ตลอดจนช่วยปกป้องคุ้มครองเงินกองทุนของสมาชิก ผู้ถือหุ้นได้

ชั้นคุณภาพประกอบด้วย 5 ชั้นคุณภาพ คือ

คุณภาพชั้นที่ 1 คุณภาพการควบคุมภายในดีมาก หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการที่คณะกรรมการและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการออกแบบในระดับที่สมเหตุสมผลดีมาก เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพดีมาก รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบข้อผิดพลาด ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ และทันเวลา ซึ่งยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุมด้วย ทั้งนี้วิธีการควบคุมดังกล่าวข้างต้นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อผ่านการประเมินแล้วอยู่ในระดับดีมาก

คุณภาพชั้นที่ 2 คุณภาพการควบคุมภายในดี หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการที่คณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการออกแบบในระดับที่สมเหตุสมผลดี เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบข้อผิดพลาด ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ และทันเวลา ซึ่งยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุมด้วย ทั้งนี้วิธีการควบคุมดังกล่าวข้างต้นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อผ่านการประเมินแล้วอยู่ในระดับดี

คุณภาพชั้นที่ 3 คุณภาพการควบคุมภายในพอใช้ หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการที่คณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการออกแบบในระดับที่สมเหตุสมผลพอสมควร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพพอใช้ รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบข้อผิดพลาด ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ และทันเวลาพอสมควร ซึ่งยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุมด้วย ทั้งนี้วิธีการควบคุมดังกล่าวข้างต้นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อผ่านการประเมินแล้วอยู่ในระดับพอใช้

คุณภาพชั้นที่ 4 คุณภาพการควบคุมภายในควรปรับปรุง หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการที่คณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการออกแบบในระดับที่ไม่สมเหตุสมผล ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบข้อผิดพลาด ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่ควรปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้อย่างทันเวลา ซึ่งยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมของการควบคุม ทั้งนี้วิธีการควบคุมดังกล่าวข้างต้นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อผ่านการประเมินแล้วอยู่ในระดับควรปรับปรุง

คุณภาพชั้นที่ 5 คุณภาพการควบคุมภายในต้องแก้ไข หมายถึง สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกระบวนการที่คณะผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรกำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการออกแบบในระดับที่ไม่สมเหตุสมผล ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบข้อผิดพลาด ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่ต้องแก้ไข เพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้อย่างทันเวลา ซึ่งยังครอบคลุมถึง

สภาพแวดล้อมของการควบคุมด้วย ทั้งนี้วิธีการควบคุมดังกล่าวข้างต้นของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เมื่อผ่านการประเมินแล้วอยู่ในระดับต้องแก้ไข

เกณฑ์คะแนน คะแนนที่ได้จากการคำนวณ มีเกณฑ์คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับดีมาก	คะแนน มากกว่า 0.95
ระดับดี	คะแนน มากกว่า 0.80 แต่ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.95
ระดับพอใช้	คะแนน มากกว่า 0.60 แต่ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.80
ระดับควรปรับปรุง	คะแนน มากกว่า 0.45 แต่ไม่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.60
ระดับต้องแก้ไข	คะแนน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.45

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน

3.1 ความหมายของคำว่าประสิทธิภาพ จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่ามีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้หลายท่าน ดังนี้

พีเตอร์สัน และพลาวแมน Peterson & Plowman (อ้างถึงใน คทาวุธ พรหมายน, 2545:หน้า 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านทางธุรกิจ ในความหมายอย่างแคบว่าหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิต และความหมายอย่างกว้าง หมายถึงคุณภาพของการมีประสิทธิผล (Quality of Effectiveness) และความสามารถในการผลิต (Competence and Capability) และ ในการดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุดก็เพื่อสามารถผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุดเพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันด้านการเงินที่มีอยู่ ดังนั้นแนวความคิดของคำว่า ประสิทธิภาพในด้านธุรกิจมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ต้นทุน (Cost) คุณภาพ (Quality) ปริมาณ (Quantity) และวิธีการ (Method) ในการผลิต

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2538) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพไว้ว่ามีความหมายรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ 1) ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของการผลิต (Input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด 2) ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็วและใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม 3) ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคมเกิดผลกำไร ทนเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อการบรรลุเป้าหมายประสิทธิภาพจึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุนหรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไปเมื่อเทียบกับผลงานหรือผลผลิตที่ได้เช่น ต้นทุน แรงงาน เวลาที่ใช้ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพ หมายถึง การวัดผลการทำงานขององค์กรนั้นว่าทำงานได้ปริมาณมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมาก น้อยแค่ไหน ใช้เงินใช้เวลา ใช้แรงงานไปมากน้อยแค่ไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยแค่ไหน โดยรวมความมีประสิทธิภาพ จึงหมายถึง การทำงานให้ได้ปริมาณและคุณภาพมาก องค์กรมีความสมัครสมานสามัคคี มีสันติภาพและความสุขร่วมกัน เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลา แรงงาน และงบประมาณน้อย

3.2 การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยอัตราส่วนทางการเงิน

การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยอัตราส่วนทางการเงิน เป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์งบการเงิน โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างรายการในงบการเงิน ซึ่งอาจเป็นรายการในงบการเงินเดียวกันหรือเป็นรายการต่างงบกันก็ได้มาเปรียบเทียบในรูปของอัตราส่วน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาแปลความหมายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ อัตราส่วนทางการเงินจะสะท้อนถึงฐานะหรือประสิทธิภาพในการจัดการในด้านต่างๆ ของสหกรณ์ ซึ่งแต่ละสหกรณ์อาจจะไม่ต้องใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทุกอัตราส่วนแล้วแต่ความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ของแต่ละสหกรณ์ (ปัญญา หิรัญศรี และ ส่งเสริม หอมกลิ่น, 2551)

อัตราส่วนทางการเงินมีดังนี้

1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ เป็นการวิเคราะห์ว่ากิจการหรือสหกรณ์มีการจัดการสินทรัพย์หรือใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาข้อมูลสินทรัพย์ต่างๆ ที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงินและนำมาเปรียบเทียบกับยอดขายที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุน หลังจากนั้นจะพิจารณาจำนวนสินทรัพย์ต่างๆ ที่สหกรณ์มีอยู่นั้นมีสัดส่วนที่เหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นการจัดการสินทรัพย์ที่ดีจึงควรจัดให้มีสินทรัพย์ในปริมาณเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป

โดยทั่วไป สินทรัพย์ที่นิยมนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย สินค้าคงเหลือ ลูกหนี้ สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์รวม ซึ่งอัตราส่วนที่ใช้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์เหล่านี้ได้แก่

1.1 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงจำนวนครั้งหรือจำนวนรอบที่สินค้าคงเหลือได้ถูกขายไปในระยะเวลา 1 ปี หรือแสดงถึงจำนวนครั้งที่สหกรณ์จะต้องซื้อสินค้ามาทดแทนในระหว่างปี อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสินค้าขายได้เร็วหรือสินค้ามีสภาพคล่องสูง ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าสินค้ามีสภาพคล่องต่ำ เงินทุนจมอยู่ในสินค้านาน

1.2 ระยะเวลาในการเก็บหนี้ โดยเฉลี่ย (Average Collection Period) ระยะเวลาในการเก็บหนี้โดยเฉลี่ยจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้ของสหกรณ์ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ซึ่งอัตราส่วนนี้จะแสดงจำนวนวันที่ต้องรอคอยในการเรียกเก็บเงินจากลูกค้าหรือสมาชิกหลังจากที่ได้ขายสินค้าไปแล้ว อัตราส่วนนี้ยิ่งต่ำยิ่งแสดงว่าลูกหนี้ชำระหนี้คืนได้เร็ว ซึ่งอัตราส่วนใช้วิเคราะห์สำหรับสหกรณ์ที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

1.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ถาวรของกิจการว่าได้ใช้สินทรัพย์ถาวรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก่อให้เกิดรายได้ที่มีประสิทธิภาพ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี แสดงว่าสหกรณ์ได้มีการใช้สินทรัพย์ถาวรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หากอัตราส่วนที่ต่ำแสดงว่าสหกรณ์ใช้สินทรัพย์ถาวรในการก่อให้เกิดรายได้ยังไม่เต็มอัตรากำลังที่มีอยู่หรือใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าใดนัก

1.4 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ทั้งสิ้นที่สหกรณ์มีอยู่ แสดงถึงการใช้สินทรัพย์รวมทั้งหมดของสหกรณ์มีประสิทธิภาพหรือไม่ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี เพราะแสดงว่าสหกรณ์ได้ใช้สินทรัพย์รวมที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราส่วนที่ต่ำแสดงว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์รวมในการก่อรายได้ยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร คือ สหกรณ์ควรมียอดขายที่มากกว่านี้ หรือการพิจารณาว่ากิจการมีสินทรัพย์ชนิดใดมากเกินไปจนความจำเป็นหรือไม่

2) การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร เป็นการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ว่าสามารถนำเงินทุนไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์หรือก่อให้เกิดกำไรมากน้อยเพียงไร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะนโยบายการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหาร รวมทั้งจะมีผลมาจากสภาพคล่องของสหกรณ์ ประสิทธิภาพในการจัดการสินทรัพย์ และโครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ด้วย การวัดความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์นั้นอาจทำได้ 3 ลักษณะ และมีอัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับยอดขาย เป็นการเปรียบเทียบกำไรสุทธิกับยอดขายสุทธิ หรือรายได้ของสหกรณ์ อัตราส่วนที่นิยมใช้คือ อัตรากำไร

สุทธิ (Profit Margin on Sales หรือ Profit Margin) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานของ สหกรณ์ว่ามีมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับยอดขายหรือรายได้ทั้งหมด อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี เพราะ แสดงว่าสหกรณ์มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านนโยบายราคาหรือดอกเบี้ยรับ และการ ควบคุมค่าใช้จ่ายต่างๆ ของสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหารและ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอื่นๆ

2.2 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับเงินลงทุน เป็นการวัด ความสามารถในการทำกำไรจากเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินลงทุนในสินทรัพย์รวม เงินลงทุน จากส่วนผู้ถือหุ้น เป็นต้น อัตราส่วนที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรมีดังนี้

2.2.1 อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์ (Basic Earning Power Ratio หรือ BEP) อัตราส่วนนี้จะใช้กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีหรือกำไรสุทธิบวก ดอกเบี้ยและภาษีเป็นตัวเปรียบเทียบกับสินทรัพย์เฉลี่ยของสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อตัดปัญหาความแตกต่าง ในเรื่องดอกเบี้ยและภาษี ซึ่งอัตราส่วนนี้เหมาะสำหรับใช้ในการเปรียบเทียบความสามารถในการทำ กำไรระหว่างสหกรณ์ที่มีโครงสร้างทางการเงินหรือมีอัตราส่วนหนี้สินที่แตกต่างกัน อัตราส่วนนี้ยิ่ง สูงยิ่งดี แสดงว่าสินทรัพย์ก่อให้เกิดผลตอบแทนในอัตราที่สูง

2.2.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets หรือ ROA) อัตราส่วนนี้ใช้กำไรสุทธิเป็นตัวเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี แสดง ว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกำไรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity หรือ ROE) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้น ของสหกรณ์ว่าทำได้มากน้อยเพียงใด โดยบอกให้ทราบว่าในรอบปีที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรสุทธิ เป็นร้อยละเท่าใดของส่วนของผู้ถือหุ้น

จากข้อมูลข้างต้นผู้ศึกษาต้องการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ โดย ใช้อัตราส่วน 3 อัตราส่วน คือ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover) อัตรา ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets หรือ ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วน ของผู้ถือหุ้น (Return On Equity หรือ ROE)

4. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

4.1 บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2540)

สหกรณ์การเกษตรแห่งแรกได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2459 ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์” ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นสหกรณ์การเกษตรชนิดไม่จำกัด มีขนาดเล็กในระดับหมู่บ้านตั้งขึ้นในหมู่เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำและมีหนี้สินมาก มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 16 คน มีทุนดำเนินงานจำนวน 3,080 บาท จากค่าธรรมเนียมแรกเข้า 80 บาท และเป็นทุนจากการกู้แบงก์สยามกัมมาจล (ธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน) 3,000 บาท

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

สาเหตุที่ต้องจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากในการประกอบอาชีพของเกษตรกร มักประสบปัญหาต่างๆ ที่สำคัญๆ ดังนี้

1. ขาดแคลนเงินทุน เงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมีไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพง
2. ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินผู้อื่นทำกิน โดยเสียค่าเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า
3. ปัญหาในเรื่องการผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ถูกต้อง เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทำให้ผลผลิตที่ได้รับต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน
4. ปัญหาการตลาด เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และมีความจำเป็นต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาลเนื่องจากไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิต จึงถูกกดราคาจากพ่อค้าเป็นเหตุให้ไม่มีรายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว

จากปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ทั่วไปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเรื่องยากที่เกษตรกรแต่ละคน จะแก้ปัญหาได้สำเร็จตามลำพังตนเอง หนทางที่จะสำเร็จได้โดยเกษตรกรจะต้อง

ร่วมมือกันแก้ปัญหา โดยการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์และจดทะเบียนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

ประโยชน์ของการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร มีดังนี้

1) ธุรกิจการซื้อ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพืช และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยจะสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อน แล้วสหกรณ์จะเป็นผู้จัดหาจำหน่ายต่อไป ซึ่งเพราะการรวมซื้อในปริมาณมาก จะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ต่ำลง และเมื่อถึงสิ้นปีหากสหกรณ์มีกำไรก็จะเงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกด้วย

2) ธุรกิจขายหรือการรวบรวมผลผลิตให้แก่สมาชิก ทำให้มีอำนาจการต่อรองมากขึ้น ผลผลิตจะขายได้ในราคาสูง สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในเรื่องการชั่ง ตวง วัด หรือ ถูกกดราคาในการรับซื้อผลผลิต

3) ธุรกิจธนกิจ (สินเชื่อ)

(1) การให้เงินกู้ เมื่อเกษตรกรรวมตัวกันเป็นสหกรณ์สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับสถาบันการเงิน หน่วยงานของทางราชการและบุคคลทั่ว ๆ ไป โดยสหกรณ์จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกนำไปลงทุนเพื่อการเกษตร ซึ่งสหกรณ์จะพิจารณาจากแผนดำเนินการหรือแผนการใช้เงินกู้ของสมาชิกประกอบการให้เงินกู้ เช่น สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปซื้อวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัว หรือเพื่อนำไปบุกเบิกปรับปรุงที่ดิน หรือจัดซื้อที่ดินการเกษตร

(2) การรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักและเห็นคุณค่าประโยชน์ของการออมทรัพย์ และเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิก 2 ประเภท คือ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์

4) ธุรกิจการส่งเสริมอาชีพและบริการ สหกรณ์อาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านเกษตรคอยให้ความรู้และคำแนะนำทางด้านเกษตร หรืออาจขอความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่น ในการให้คำปรึกษาแนะนำให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักวิชาการแผนใหม่ ตลอดจนการวางแผนการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านสหกรณ์ทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5) การศึกษาอบรม สหกรณ์จะจัดให้มีการศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงหลักการ วิธีการสหกรณ์ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

ดังนั้นสหกรณ์ช่วยให้เกษตรกรที่อยู่ในชุมชน หรือสังคมนั้นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมมีความสุข บุตรหลานสมาชิกได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดี เนื่องจากเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4.2 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ สำหรับปีบัญชี วันที่ 30 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2556

ในจังหวัดกระบี่มีสหกรณ์การเกษตรทั้งหมดจำนวน 49 สหกรณ์ และเป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จำนวน 32 สหกรณ์ ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ ทุน รายได้ กำไร (ขาดทุน) สุทธิ และขนาดของสหกรณ์ประจำปี 2556 ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปี 2556

ที่	ชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์	ทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	ขนาด สหกรณ์
1	สกก.ตำบลเขาทอง จำกัด	745,063.47	646,122.00	8,437,561.13	85,728.35	กลาง
2	สกก.ปฎิรูปที่ดินบ้าน หินลูกช้าง จำกัด	497,864.37	251,440.61	52,585.90	29,927.22	กลาง
3	สกก.ในเขตปฏิรูปที่ดินทุ่งชัน หาร จำกัด	1,092,118.20	492,623.84	428,268.54	5,268.92	กลาง
4	สกก.คลองยา จำกัด	4,846,156.52	4,771,236.27	5,242,551.61	839,981.01	กลาง
5	สกก.เขาขาว จำกัด	1,293,078.84	939,270.60	18,153,896.47	155,229.98	ใหญ่
6	สกก.เขาค้อม จำกัด	7,094,766.22	2,105,865.26	26,259,123.73	463,292.65	ใหญ่
7	สกก.ตำบลหน้าเขา จำกัด	6,759,660.88	5,975,211.21	46,734,362.26	4,175,564.15	ใหญ่
8	สกก.บ้านควนม่วง จำกัด	2,347,625.22	2,257,136.05	14,080,571.28	1,013,979.67	ใหญ่
9	สกก.เมืองกระบี่ จำกัด	8,266,032.25	3,845,522.80	3,632,219.50	220,286.93	ใหญ่
10	สกก.ห้วยไต้ จำกัด	4,732,536.98	2,563,093.21	42,895,743.91	323,117.44	ใหญ่
11	สกก.เหนือคลอง จำกัด	2,030,998.87	1,071,792.86	42,207,210.57	983,000.63	ใหญ่
12	สหกรณ์ทัพบริการเกษตรสหกิจ จำกัด	2,507,300.00	2,500,300.00	-	-	ใหญ่
13	สกก.บ้านคลองยาง จำกัด	4,218,405.64	1,483,044.05	202,730,336.52	925,996.43	ใหญ่
14	สกก.พรุฑ์กีฬาพัฒนา จำกัด	8,219,378.93	1,454,100.39	73,246,949.36	242,875.20	ใหญ่

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์	ทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	ขนาด สหกรณ์
15	สภ.หนองปง จำกัด	5,068,018.57	2,659,391.22	92,284,625.85	2,606,629.66	ใหญ่
16	สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด	52,200.00	47,000.00	-	-	ใหญ่
17	สภ.บ้านดินนา จำกัด	5,573,113.44	5,378,223.55	48,082,968.14	950,381.87	ใหญ่
18	สภ.บ้านห้วยพลูหนึ่ง จำกัด	1,185,651.80	1,041,231.58	40,337,329.40	322,394.22	ใหญ่
19	สภ.บ้านบางบอน จำกัด	6,322,059.93	4,977,964.00	86,688,696.33	1,951,071.74	ใหญ่
20	สภ.คลองท่อมเหนือ จำกัด	11,913,911.49	2,844,965.17	150,151,401.46	1,772,604.48	ใหญ่
21	สภ.บ้านคลองปัญญา จำกัด	883,722.22	644,804.72	17,311,229.75	450,604.17	ใหญ่
22	สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมัน รายย่อยกระบี่จำกัด	5,061,075.41	2,841,368.71	139,449,730.60	1,107,616.17	ใหญ่
23	สภ.ปากน้ำ จำกัด	15,798,485.16	8,393,613.79	68,753,668.63	2,362,003.70	ใหญ่
24	สภ.บ้านหนองหงส์ อ่าวลึก จำกัด	3,230,095.50	2,510,022.50	50,104,438.31	2,274,489.89	ใหญ่
25	สภ.ปลายพระยา จำกัด	13,195,128.93	4,997,782.80	181,058,102.82	2,031,168.34	ใหญ่
26	สภ.เขาใหญ่สามัคคี จำกัด	5,764,083.58	733,472.80	51,427,568.09	342,816.34	ใหญ่
27	สภ.บ้านช่องแบก จำกัด	2,225,793.08	1,577,799.07	44,604,162.11	38,829.73	ใหญ่
28	สภ.เพื่อการตลาดลูกค้า รศ.กระบี่ จำกัด	7,235,853.54	2,156,338.63	307,602,897.38	364,404.33	ใหญ่ มาก
29	สภ.คลองท่อม จำกัด	47,281,701.69	9,622,144.92	197,397,142.24	3,772,283.33	ใหญ่ มาก
30	สภ.ลำทับ จำกัด	41,659,130.22	13,336,000.92	288,611,159.31	6,813,034.95	ใหญ่ มาก
31	สภ.น้ำจางสามัคคี จำกัด	37,585,403.59	26,247,058.07	336,664,082.84	12,517,183.88	ใหญ่ มาก
32	สภ.อ่าวลึก จำกัด	19,981,448.93	11,532,864.44	192,569,805.80	4,295,075.38	ใหญ่ มาก

4.3 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ สำหรับปีบัญชี วันที่ 30 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2557

ในจังหวัดกระบี่มีสหกรณ์การเกษตรทั้งหมดจำนวน 49 สหกรณ์ และเป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จำนวน 32 สหกรณ์ ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ ทุน รายได้ กำไร (ขาดทุน) สุทธิ และขนาดของสหกรณ์ประจำปี 2557 ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลทั่วไปสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปี 2557

ที่	ชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์	ทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	ขนาด สหกรณ์
1	สภย.ตำบลเขาทอง จำกัด	254,050.05	130,822.16	6,238,430.81	(443,251.42)	กลาง
2	สกก.ปฏิรูปที่ดินบ้านหินลูกช้าง จำกัด	475,112.54	295,076.09	49,572.38	(37,348.05)	กลาง
3	สกก.ในเขตปฏิรูปที่ดินทุ่งชันหาร จำกัด	609,487.78	450,852.49	277,935.05	(70,471.35)	กลาง
4	สกก.คลองยา จำกัด	3,779,654.01	3,627,022.33	170,083.93	(230,230.05)	กลาง
5	สภย.เขาขาว จำกัด	2,569,331.54	699,542.12	18,197,388.02	(148,507.30)	ใหญ่
6	สภย.เขาค้อม จำกัด	1,304,305.36	1,227,886.90	10,280,201.65	(668,918.36)	ใหญ่
7	สภย.ตำบลหน้าเขา จำกัด	1,993,223.52	991,835.52	21,035,126.16	(821,381.96)	ใหญ่
8	สภย.บ้านควนม่วง จำกัด	1,871,334.45	1,770,845.28	12,989,150.83	(46,904.77)	ใหญ่
9	สกก.เมืองกระบี่ จำกัด	9,929,530.39	3,982,398.75	3,967,923.64	321,346.12	ใหญ่
10	สภย.ห้วยใต้ จำกัด	2,983,000.99	1,210,835.99	32,123,864.29	(637,142.22)	ใหญ่
11	สกก.เหนือคลอง จำกัด	2,184,622.48	771,878.62	57,400,878.73	(260,398.24)	ใหญ่
12	สหกรณ์หีบปรักการเกษตรสหกิจ จำกัด	12,702,117.80	7,580,414.06	61,860,677.11	2,338,178.47	ใหญ่
13	สภย.บ้านคลองยาง จำกัด	7,647,133.83	926,044.93	57,877,258.30	(1,471,470.66)	ใหญ่
14	สภย.บุรีชีก้าพัฒนา จำกัด	6,744,781.40	717,972.72	67,921,776.19	(736,437.64)	ใหญ่
15	สภย.หนองปง จำกัด	6,496,440.52	3,885,537.55	77,907,504.03	1,610,394.97	ใหญ่
16	สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด	1,228,025.97	699,052.97	22,718,450.39	626,052.97	ใหญ่
17	สภย.บ้านดินนา จำกัด	4,615,160.50	4,454,660.61	26,587,927.68	(447,959.44)	ใหญ่
18	สภย.บ้านห้วยพลูหนึ่ง จำกัด	756,534.12	600,239.66	25,867,863.29	(373,621.68)	ใหญ่
19	สภย.บ้านบางบอน จำกัด	7,530,858.56	5,234,155.92	45,722,680.33	604,121.52	ใหญ่
20	สภย.คลองท่อมเหนือ จำกัด	8,081,366.95	2,247,905.19	64,623,509.88	179,875.02	ใหญ่

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อสหกรณ์	สินทรัพย์	ทุน	รายได้	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	ขนาด สหกรณ์
21	สกย.บ้านคลองปัญญา จำกัด	367,631.74	178,664.24	11,058,337.35	(357,683.48)	ใหญ่
22	สหกรณ์ชาวสวนปาล์ม น้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด	8,256,848.34	3,968,330.81	174,686,825.83	545,818.29	ใหญ่
23	สกย.ปากน้ำ จำกัด	12,770,216.12	7,240,866.61	49,836,132.90	(187,169.35)	ใหญ่
24	สกก.บ้านหนองหงส์ อ่าวลึก จำกัด	3,584,585.57	2,797,888.57	63,716,403.70	872,956.47	ใหญ่
25	สกก.ปลายพระยา จำกัด	10,102,746.87	4,610,746.29	76,102,369.63	401,378.49	ใหญ่
26	สกย.เขาใหญ่สามัคคี จำกัด	4,383,622.95	166,722.03	27,601,211.56	(539,449.17)	ใหญ่
27	สกย.บ้านช่องแบก จำกัด	1,172,457.36	1,102,436.87	22,870,388.20	(282,678.58)	ใหญ่
28	สกก.เพื่อการตลาดลูกค้า รชส.กระบี่ จำกัด	12,023,477.71	2,479,410.47	180,349,375.77	303,076.84	ใหญ่มาก
29	สกก.คลองท่อม จำกัด	38,718,488.72	14,780,553.84	149,878,493.11	6,108,039.05	ใหญ่มาก
30	สกก.ลำทับ จำกัด	41,828,148.16	13,900,735.71	255,224,365.25	1,081,082.97	ใหญ่มาก
31	สกย.น้ำจางสามัคคี จำกัด	33,107,762.22	24,150,572.08	292,029,151.19	5,927,135.27	ใหญ่มาก
32	สกก.อ่าวลึก จำกัด	22,407,742.48	12,443,125.06	168,535,783.65	1,556,986.91	ใหญ่มาก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจและศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัย ดังนี้

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (2557) ระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่บุคลากรในองค์กร โดยคณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ พนักงานทุกคน ต่างก็มีบทบาทร่วมกันในการพิจารณาจัดให้มีขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน นั่นคือ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน 2) เพิ่มความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน 3) เพื่อให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมายและ

กฎระเบียบ ดังนั้น ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก หรือเป็นองค์กรใน ส่วนราชการหรือของเอกชนก็ตามที่ ระบบการควบคุมภายในแล้วแต่มีความสำคัญ และพนักงานทุกคนในองค์กรควรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่องค์กรได้วางไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ห้องค์กรของเราสามารถดำเนิน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้นั่นเอง

ฉาษา บุญเสริม (2550: บทคัดย่อ) การควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ ศึกษาเรื่องการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในเรื่องการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคเกษตรจำนวน 8 สหกรณ์ใน 11 ด้าน พบว่า การควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตรมีรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติหรือมีข้อบกพร่องทั้ง 11 ด้าน โดยมีรายการที่ไม่ปฏิบัติตามที่สุดแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน คือ สหกรณ์ไม่ได้ส่งสำเนาระเบียบต่างๆ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ด้านการจัดทำทะเบียนและจัดทำรายงานประจำปี คือ สหกรณ์ไม่มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเก็บรักษาเอกสารสำคัญของสหกรณ์ ไม่ได้ส่งสำเนาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ฝ่าย/แผนกที่รับผิดชอบแต่ละงานทราบเพื่อถือปฏิบัติ
- 3) ด้านการเงิน คือสหกรณ์ไม่ได้จัดให้มีกรรมการหรือผู้เกี่ยวข้องสุ่มตรวจนับเงินสดในมือของเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อสอบทานการปฏิบัติ
- 4) ด้านการบัญชี คือ สหกรณ์ไม่มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการทำบัญชี
- 5) ด้านการจัดทำงบดุล คือ สหกรณ์ไม่ได้ขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี
- 6) ด้านธุรกิจสินเชื่อ คือ สหกรณ์ไม่มีแผนปฏิบัติการเร่งรัดหนี้สิน
- 7) ด้านธุรกิจซื้อ คือ สหกรณ์ไม่ได้จัดซื้อสินค้าที่ตรงตามความต้องการของสมาชิก
- 8) ด้านธุรกิจการขาย คือ สหกรณ์ไม่ได้สำรวจความต้องการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก ไม่ได้สุ่มตรวจนับสินค้าคงเหลือเทียบกับทะเบียนคุม
- 9) ด้านธุรกิจการรับฝากเงิน คือ สหกรณ์ไม่มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่รับฝากเงินและอนุมัติให้ถอนเงินภายในวงเงินที่กำหนด
- 10) ด้านธุรกิจแปรรูป คือ ไม่ได้จัดให้มีการอนุมัติจากคณะกรรมการก่อนการซื้อวัตถุดิบ และจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปเป็นเงินเชื่อ
- 11) ด้านการจัดสวัสดิการ คือ สหกรณ์ไม่ได้จัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบกำหนด

สุชาติพิทย์ พาโพธิ์ (2551: บทคัดย่อ) การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด ศึกษาเรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด ผลการศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ 4 ด้านพบว่า สหกรณ์ ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด มีระบบการควบคุมภายในสอดคล้องตามแนวคิดของ COSO ทุกด้าน กล่าวคือ ด้านการรับ-ถอนเงินฝากของสมาชิก ด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก ด้านการชำระ ค่าหุ้น-หนี้ และอื่นๆ จากสมาชิกและด้านค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแต่ละด้าน ของสหกรณ์ฯ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบข้อมูลข่าวสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องระบบสารสนเทศและการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ

พิชญ หนันไชย (2556: บทคัดย่อ) การประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ ตำรวจภาค 5 จำกัด ผลการศึกษาพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามแนวทางของ COSO ด้วยค่าร้อยละในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการเงิน การบัญชี ร้อยละ 92.11 มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด ธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 86.66 มีระดับการ ควบคุมภายในมากที่สุด ธุรกิจเงินรับฝาก ร้อยละ 89.66 มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด เงิน ลงทุนในหลักทรัพย์ ร้อยละ 75.00 มีระดับการควบคุมภายในมาก ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ร้อยละ 86.66 มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด เจ้าหนี้เงินกู้ ร้อยละ 79.31 มีระดับการควบคุมภายในมาก สมาชิกและทุนเรือนหุ้น ร้อยละ 90.63 มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด และระบบสารสนเทศ และการสื่อสาร ร้อยละ 83.33 มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุดสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด มีระดับการควบคุมภายในที่มากถึงมากที่สุดสอดคล้องกับผลจากรายงานผลการประเมินชั้น คุณภาพผู้สอบบัญชีสหกรณ์ จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าในการดำเนินงานในแต่ละ กิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรมของสหกรณ์ ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด ตามแนวคิดเรื่องการควบคุม ภายในตามแนวทางของ COSO ควรมีการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ กิจกรรมการควบคุมด้าน เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเจ้าหนี้เงินกู้ เนื่องจากมีระดับการ ควบคุมภายในจากการประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ที่ต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น

ธนัชชา โยธาชัย (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการ ควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผล การ วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมและด้าน สารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวม เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า (1) ด้านการประเมินความเสี่ยงมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวก กับด้านลูกค้า (2) ด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับด้าน ลูกค้า ด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (3) ด้านการติดตามประเมินผลมี

ความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้และพัฒนา (4) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับด้านเรียนรู้และพัฒนา (5) ด้านกิจกรรมการควบคุมมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับด้านการเงิน โดยสรุป ประสิทธิภาพการควบคุมภายในเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้สหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถดำเนินธุรกิจบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะบุคคลเพื่อให้มีการเรียนรู้และพัฒนา นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินงานและการบริการที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้าและผลการดำเนินงานที่ดีตลอดจนการดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนของสหกรณ์การเกษตร

นิภาภรณ์ ไสยวงศ์ และคณะ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านบัญชีกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร” รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระบบการควบคุมภายในด้านบัญชีและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร (2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านบัญชีกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร (3) แนวทางการเสนอแนะปรับปรุงสหกรณ์ภาคการเกษตรให้มีระบบการควบคุมภายในด้านบัญชีที่ดียิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม จำนวน 2,743 สหกรณ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ยและค่าไคสแควร์ จากการวิจัยพบว่า 1) สหกรณ์ภาคการเกษตรมีระดับการควบคุมภายในด้านบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ 2) การควบคุมภายในด้านบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรทุกด้านล้วนมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน กล่าวคือ สหกรณ์ภาคการเกษตรที่มีระดับการควบคุมภายในด้านบัญชีที่ดีจะมีผลการดำเนินงานที่ดีด้วย ผลการวิจัยนี้ให้แนวทางการเสนอแนะแก่ผู้บริหารว่า ควรปรับปรุงเรื่องการจัดหางบการเงินให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปรับปรุงการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรให้สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

ณัฐสิมา สักดิ์สวัสดิ์ (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของสหกรณ์การเกษตร 2) ประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตร และ 3) เปรียบเทียบคุณภาพการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ผลการศึกษาพบว่า 1) สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ และธุรกิจรับฝากเงิน สหกรณ์ที่มีปัญหาขาดทุน คือ สหกรณ์การเกษตรยะลา จำกัด ส่วนสหกรณ์การเกษตรบันนังสตา จำกัด ไม่สามารถปิดบัญชีได้ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ปี 2550 2) โดยภาพรวมสหกรณ์ส่วนใหญ่มีการ

ควบคุมภายในทุกด้านแต่ไม่ครบทุกรายการ ด้านที่มีสัดส่วนของการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดทำงบดุล สหกรณ์ที่มีคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด ระดับดี ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรระยอง จำกัด สหกรณ์การเกษตรธารโต จำกัด และสหกรณ์การเกษตรบันนังสตา จำกัด ระดับพอใช้ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรกรงปินัง จำกัด ซึ่งต้องเร่งดำเนินการปิดบัญชีภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี และ 3) สหกรณ์ที่มีคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีไม่ได้บ่งชี้ว่าสหกรณ์จะมีผลการดำเนินงานที่ดีทุกสหกรณ์

รติ เสงี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์โคนมตามระเบียบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือเพื่อประเมินและสำรวจปัญหาของระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์โคนมในประเทศไทย ตลอดจนเสนอแนวทางที่เหมาะสมต่อระบบการควบคุมภายใน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานและทุนดำเนินงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยมุ่งศึกษาระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าสัดส่วนประชากร โดยใช้ Z test และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงกลุ่ม โดยใช้ Pearson Chi-square ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการศึกษาพบว่าในมุมมองของผู้สอบบัญชี สหกรณ์โคนมมีประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน คือสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ส่วนในมุมมองของพนักงานสหกรณ์เห็นว่าความมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงและระบบการควบคุมภายในโดยทั่วไปไม่มีปัญหา สำหรับการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานและทุนดำเนินงานพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในจะเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อระบบการควบคุมภายในและนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

เพียงฤทัย คงคำ และสมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้” งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้ จำนวน 224 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้ ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามมีแบบสอบถามที่ตอบกลับมาจำนวน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.89 และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้เช่นกัน แต่ในส่วนของด้านกิจกรรมการควบคุม ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้ ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต การศึกษาครั้งนี้ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้โดยใช้แนวคิดของ COSO ซึ่งผู้ที่สนใจอาจจะใช้แนวคิดอื่นในการทดสอบเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ อาจจะทำการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการควบคุมภายในของภาครัฐและเอกชน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 49 สหกรณ์
กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง คือ เป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จำนวน 32 สหกรณ์ ดังนี้

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลเขาทอง จำกัด
2. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านหินลูกช้าง จำกัด
3. สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินทุ่งชันหาร จำกัด
4. สหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด
5. สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาขาว จำกัด
6. สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาค้อม จำกัด
7. สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลหน้าเขา จำกัด
8. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนม่วง จำกัด
9. สหกรณ์การเกษตรเมืองกระบี่ จำกัด
10. สหกรณ์กองทุนสวนยางห้วยไต้ จำกัด
11. สหกรณ์การเกษตรเหนือคลอง จำกัด
12. สหกรณ์ทับปฎิการเกษตรสหกิจ จำกัด
13. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองยาง จำกัด

14. สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราพัฒนา จำกัด
15. สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปรัง จำกัด
16. สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด
17. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดินนา จำกัด
18. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านห้วยพลูหนึ่ง จำกัด
19. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางบอน จำกัด
20. สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองท่อมเหนือ จำกัด
21. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองปัญญา จำกัด
22. สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด
23. สหกรณ์กองทุนสวนยางปากน้ำ จำกัด
24. สหกรณ์การเกษตรบ้านหนองหงส์อ่าวลึก จำกัด
25. สหกรณ์การเกษตรปลายพระยา จำกัด
26. สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาใหญ่สามัคคี จำกัด
27. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านช่องแบก จำกัด
28. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.กระบี่ จก.
29. สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด
30. สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด
31. สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจางสามัคคี จำกัด
32. สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 แบบประเมินการควบคุมภายใน ใช้คำถามในภาคผนวกหน้า 115 ซึ่งยึดถือตามแบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหลัก ประกอบด้วย การประเมินทั้งหมด จำนวน 15 ด้าน มีจุดควบคุมทั้งหมด 126 รายการ ดังนี้

ด้าน	จำนวนจุดควบคุม (รายการ)
1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	7
2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี	13
3. งานการเงิน	8
4. การจัดทำบัญชี	5
5. การจัดทำงบดุล	2
6. ธุรกิจสินเชื่อ	16
7. ธุรกิจการซื้อ	18
8. ธุรกิจการขาย	13
9. ธุรกิจการรับฝากเงิน	12
10. ธุรกิจแปรรูป	12
11. การจัดสวัสดิการ	7
12. อื่นๆ	2
13. การจัดทำแผน	4
14. การแก้ไขข้อบกพร่อง	2
15. การมีส่วนร่วม	5

ลักษณะของแบบประเมินการควบคุมภายในเป็นแบบให้เลือกว่า “ปฏิบัติ” หรือ “ไม่ปฏิบัติ” หรือ “ไม่ทำรายการนี้” หากรายการจุดควบคุมใดที่ตอบว่า “ไม่ปฏิบัติ” ถือว่าเป็นจุดอ่อน หรือ ข้อบกพร่องของสหกรณ์นั้น

2.2 แบบเก็บข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ ทุนดำเนินงาน รายได้ และผลกำไรขาดทุนของสหกรณ์

2.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้แทนคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการ สหกรณ์ 32 สหกรณ์ ตามรายการในแบบประเมินการควบคุมภายในทั้ง 15 ด้าน รวมทั้งใช้วิธีการสังเกตการณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และการตรวจสอบเอกสารรายงานทางการเงินของ สหกรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้บันทึกข้อมูลที่รวบรวมมาได้ในตารางทำการอิเล็กทรอนิกส์ไมโครซอฟ เอ็กเซล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

4.1 สภาพการควบคุมภายใน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การประเมินผลการควบคุมภายใน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสัดส่วน (Proportional) การประเมินผลการควบคุมภายในของแต่ละสหกรณ์ตามแนวทางการควบคุมภายใน ที่นำมาประยุกต์ใช้กับสหกรณ์การเกษตร คือ แบบประเมินผลการควบคุมภายใน 15 ด้าน 126 รายการ ผลการประเมินแบ่งออกได้ 3 กลุ่ม คือ ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ และไม่ได้ทำรายการนี้ นำมา คำนวณหาค่าสัดส่วนโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าสัดส่วน} = \frac{\text{จำนวนรายการที่ปฏิบัติทั้งหมด}}{\text{จำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมทั้งหมด}}$$

จำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมทั้งหมด ในกรณีที่สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการในด้านใด ไม่ต้องนำจำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมของด้านนั้นมารวมคำนวณด้วย

ตัวอย่าง สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางบอน จำกัด แบบประเมินการควบคุมภายใน จำนวน 15 ด้าน จำนวน 126 รายการ แต่เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้ทำรายการ 1 ด้าน จำนวนจุดควบคุม 16 รายการ คือ ไม่มีธุรกิจสินเชื่อ ดังนั้นจำนวนรายการที่เป็นจุดควบคุมทั้งหมดเท่ากับ $126 - 16 = 110$ รายการ เป็นจำนวนรายการที่ปฏิบัติ 90 รายการ ไม่ปฏิบัติ 20 รายการ จึงคำนวณค่าสัดส่วนได้ดังนี้

ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติ	=	90
		110
	=	0.82
ค่าสัดส่วนของการไม่ปฏิบัติ	=	20
		110
	=	0.18

เกณฑ์การตัดสินค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุม กำหนดเป็น 5 ระดับ ผู้ศึกษาได้พิจารณาระดับเกณฑ์โดยใช้เกณฑ์การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการวัดระดับการควบคุมภายในของสหกรณ์ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ผลการประเมินการควบคุมภายใน
> 0.95	ระดับดีมาก
> 0.80 ถึง \leq 0.95	ระดับดี
> 0.60 ถึง \leq 0.80	ระดับพอใช้
> 0.45 ถึง \leq 0.60	ระดับควรปรับปรุง
\leq 0.45	ระดับต้องแก้ไข

4.3 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อใช้เปรียบเทียบกับผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินดังต่อไปนี้

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	=	$\frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
		เท่า
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$
		%
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$
		%

4.4 การนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาประมวลผลเชิงเนื้อหาเพื่อสรุปแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. สภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
2. ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
3. การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่
4. แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

1. สภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

การศึกษาสภาพการควบคุมภายในจำแนกเป็น 15 ด้าน ปรากฏผลดัง ตารางที่ 4.1 – ตารางที่ 4.15 ดังต่อไปนี้

1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.1 การควบคุมภายในด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน

หัวข้อ/รายการ	รวม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	สหกรณ์	สหกรณ์	สหกรณ์
1.1 สหกรณ์นำคำแนะนำแนวทางการควบคุมภายในสำหรับ	32	31	1
สหกรณ์เสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุม	(100.00)	(96.88)	(3.12)
มีมติให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
1.2 ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน	32 (100.00)	29 (90.63)	3 (9.37)
1.3 ถ้ามีปัญหาในการปฏิบัติตามแผนงานประจำปีของสหกรณ์ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้มีการกำหนดมาตรการปรับปรุงแก้ไข	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
1.4 ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการเสนอขบทดลองหรือรายรับ-รายจ่ายของสหกรณ์ต่อที่ประชุมเป็นประจำทุกเดือน	32 (100.00)	17 (53.13)	15 (46.87)
1.5 สหกรณ์มีการบันทึกรายงานการประชุมใหญ่ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันให้ถูกต้องสมบูรณ์	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
1.6 คณะกรรมการดำเนินการควบคุมให้ฝ่ายจัดการหรือคณะอนุกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเป็นไปตามระเบียบที่กำหนด	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
1.7 สหกรณ์ได้สำเนาระเบียบต่างๆที่สหกรณ์กำหนดขึ้นถือใช้ให้นายทะเบียนสหกรณ์/กรมส่งเสริมสหกรณ์/กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)

จากตารางที่ 4.1 สภาพการควบคุมภายในด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งมีทั้งหมด 7 รายการ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ ข้อ 1.4 การเสนอขบทดลองหรือรายรับ-รายจ่ายของสหกรณ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน จำนวน 15 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 46.87 รายการที่ไม่ปฏิบัติตามลำดับที่ 2 คือ ข้อ 1.2 การรายงานผลการปฏิบัติงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.37 และรายการที่ไม่ปฏิบัติตามลำดับที่ 3 คือ ข้อ 1.1 การนำคำแนะนำแนวทางการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์เสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้ที่ประชุมมีมติให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ และข้อ 1.7 การสำเนาระเบียบต่างๆที่สหกรณ์กำหนดขึ้นถือใช้ให้นายทะเบียนสหกรณ์/กรมส่งเสริมสหกรณ์/กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.12

2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี

ตารางที่ 4.2 การควบคุมภายในด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
2.1 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกทุกครั้งที่มีการรับสมาชิกใหม่	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
2.2 สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นให้อยู่ในที่ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.3 สหกรณ์มีการรายงานผลการเข้า-ออก พร้อมรายละเอียดของสมาชิกให้คณะกรรมการดำเนินการทราบทุกครั้งที่มีการประชุมประจำเดือน	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.4 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนหุ้นทุกครั้งที่มีการถือหุ้น/ถอนหุ้น/โอนหุ้น	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
2.5 สหกรณ์มีการรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์	32 (100.00)	4 (12.50)	28 (87.50)
2.6 ในการประชุมใหญ่สหกรณ์มีการจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอที่ประชุมใหญ่	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.7 สหกรณ์ได้ส่งสำเนารายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.8 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเก็บรักษาเอกสารสำคัญของสหกรณ์ เช่น กฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับสหกรณ์ ระเบียบของสหกรณ์ ใบสำคัญรับจดทะเบียน ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียน เอกสารสิทธิ์ที่ใช้เป็นหลักประกัน การทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์และลูกจ้าง	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.9 สหกรณ์ได้มีการสำเนาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ฝ่าย/แผนกที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้นๆ ถือปฏิบัติ	32 (100.00)	23 (71.88)	9 (28.12)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
2.10 สหกรณ์มีการจัดหลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ครบถ้วนทุกคน	32 (100.00)	16 (50.00)	16 (50.00)
2.11 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษา ทรัพย์สินของสหกรณ์	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)
2.12 สหกรณ์ได้จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของสหกรณ์ให้เป็น ปัจจุบัน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
2.13 สหกรณ์จัดให้มีการตรวจนับทรัพย์สินและยื่นยันยอดจากการ ตรวจนับทรัพย์สินกับทะเบียนคุมทรัพย์สินเมื่อสิ้นปีทางบัญชี	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4.2 สภาพการควบคุมภายในด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี ซึ่งมีทั้งหมด 13 รายการ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ ข้อ 2.5 การรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ จำนวน 28 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รายการที่ไม่ปฏิบัติตามลำดับที่ 2 คือ ข้อ 2.10 การจัดหลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน 16 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 50 และรายการที่ไม่ปฏิบัติตามลำดับที่ 3 คือ 2.9 การสำเนาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ฝ่าย/แผนกที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้นๆ ถือปฏิบัติ จำนวน 9 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 28.12

3. งานการเงิน

ตารางที่ 4.3 การควบคุมภายในด้านงานการเงิน

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
3.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและการเก็บ รักษาเงิน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
3.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
3.3 สหกรณ์ได้แยกเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีออกจากกัน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
3.4 สหกรณ์มีเอกสารการรับเงิน-จ่ายเงินถูกต้อง ครบถ้วนเป็นไปตามระเบียบ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
3.5 สหกรณ์มีการตรวจนับเงินสดคงเหลือเมื่อสิ้นเวลาทำการเพื่อยืนยันยอดกับบัญชีเงินสด	32 (100.00)	28 (87.50)	4 (12.50)
3.6 สหกรณ์มีการเก็บรักษาเงินสดในมือในแต่ละวันตามระเบียบที่กำหนด	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
3.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน และมีการทำทะเบียนคุมเป็นปัจจุบัน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
3.8 สหกรณ์จัดให้มีกรรมการและหรือผู้เกี่ยวข้องสุ่มตรวจเงินสดในมือเพื่อสอบทานยอดกับสมุดเงินสด	32 (100.00)	17 (53.13)	15 (46.87)

จากตารางที่ 4.3 สภาพการควบคุมภายในด้านงานการเงิน ซึ่งมีทั้งหมด 8 รายการ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 3.8 การจัดให้มีกรรมการและหรือผู้เกี่ยวข้องสุ่มตรวจเงินสดในมือเพื่อสอบทานยอดกับสมุดเงินสด จำนวน 15 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 46.87 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 3.5 การตรวจนับเงินสดคงเหลือเมื่อสิ้นเวลาทำการเพื่อยืนยันยอดกับบัญชีเงินสด จำนวน 4 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 12.50

4. การจัดทำบัญชี

ตารางที่ 4.4 การควบคุมภายในด้านการจัดทำบัญชี

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
4.1 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีส่วนรับผิดชอบในการทำบัญชี	32	32	0
	(100.00)	(100.00)	(0.00)
4.2 สหกรณ์มีการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดในวันที่มีรายการเกิดขึ้น	32	28	4
	(100.00)	(87.50)	(12.50)
4.3 สหกรณ์มีการบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดภายใน 3 วัน นับแต่วันที่รายการเกิดขึ้น	32	27	5
	(100.00)	(84.38)	(15.62)
4.4 การลงบัญชีของสหกรณ์ สหกรณ์มีเอกสารประกอบการลงบัญชีถูกต้อง ครบถ้วน	32	30	2
	(100.00)	(93.75)	(6.25)
4.5 สหกรณ์เก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ในที่ปลอดภัย	32	31	1
	(100.00)	(96.88)	(3.12)

จากตารางที่ 4.4 สภาพการควบคุมภายในด้านการจัดทำบัญชี ซึ่งมีทั้งหมด 5 รายการ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 4.3 การบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดภายใน 3 วัน นับแต่วันที่รายการเกิดขึ้น จำนวน 5 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 15.62 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 4.2 การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดในวันที่มีรายการเกิดขึ้น จำนวน 4 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 12.50 และรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ ข้อ 4.4 ความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารในการลงบัญชี จำนวน 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.25

5. การจัดทำงบดุล

ตารางที่ 4.5 การควบคุมภายในด้านการจัดทำงบดุล

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
5.1 ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็นงบการเงินก่อนเสนอที่ ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ	32 (100.00)	30 (93.75)	2 (6.25)
5.2 สหกรณ์ได้ขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี	32 (100.00)	30 (93.75)	2 (6.25)

จากตารางที่ 4.5 สภาพการควบคุมภายในด้านการจัดทำงบดุล ซึ่งมีทั้งหมด 2 รายการ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ ข้อ 5.1 การที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็นงบการเงินก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ และข้อ 5.2 การขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี จำนวน 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 6.25

6. ธุรกิจสินเชื่อ

ตารางที่ 4.6 การควบคุมภายในด้านธุรกิจสินเชื่อ

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
6.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการให้ สินเชื่อ	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบทำ หน้าที่ด้านสินเชื่อ	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.3 สหกรณ์ลงรายการในคำขอกู้ สัญญากู้ครบถ้วน และถูกต้อง	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
6.4 สหกรณ์มีการจัดหลักประกันเงินกู้ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่กำหนด	9 (100.00)	8 (88.89)	1 (11.11)	23
6.5 สหกรณ์ได้จัดทำทะเบียนหนังสือเงินระยะสั้น - ปานกลาง ให้เป็นปัจจุบัน	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.6 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนการค้าประกันให้เป็น ปัจจุบัน	9 (100.00)	8 (88.89)	1 (11.11)	23
6.7 เงินกู้ทุกสัญญาต้องผ่านการอนุมัติก่อนจ่ายเงินกู้	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.8 สมาชิกจะลงลายมือชื่อในใบรับเงินกู้ เมื่อรับเงินกู้ เท่านั้น	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.9 หลักฐานการจ่ายเงินกู้มีข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.10 สหกรณ์จัดทำทะเบียนลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน	9 (100.00)	8 (88.89)	1 (11.11)	23
6.11 สหกรณ์มีหลักฐานการรับชำระหนี้ครบถ้วน	9 (100.00)	9 (96.88)	0 (3.12)	23
6.12 สหกรณ์มีแผนปฏิบัติการเร่งรัดหนี้สิน	9 (100.00)	5 (55.56)	4 (44.44)	23
6.13 สหกรณ์เก็บรักษาเอกสารสิทธิที่ใช้ค้ำประกัน เงินกู้ และหลักฐานเกี่ยวกับการให้กู้ไว้ในที่ ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์	9 (100.00)	8 (88.89)	1 (11.11)	23
6.14 สหกรณ์มีการแยกอายุหนี้	9 (100.00)	8 (88.89)	1 (11.11)	23

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
6.15 สหกรณ์มีการรายงานผลการปฏิบัติงานการให้ สินเชื่อต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประจำเดือน	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23
6.16 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	9 (100.00)	9 (100.00)	0 (0.00)	23

จากตารางที่ 4.6 สภาพการควบคุมภายในด้านธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งมีทั้งหมด 16 รายการ และมีสหกรณ์ที่ทำธุรกิจสินเชื่อ จำนวน 9 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจสินเชื่อ จำนวน 23 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 6.12 การจัดทำแผนปฏิบัติการเร่งรัดหนี้สิน จำนวน 4 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 44.44 และรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 6.4 การจัดหลักประกันเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ข้อ 6.6 การจัดทำทะเบียนการค้าประกันให้เป็นปัจจุบัน ข้อ 6.10 การจัดทำทะเบียนลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน ข้อ 6.13 การเก็บรักษาเอกสารสิทธิที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้และหลักฐานเกี่ยวกับการให้กู้ไว้ในที่ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์ และข้อ 6.14 การแยกอายุหนี้ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 11.11

7. ธุรกิจการซื้อ

ตารางที่ 4.7 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการซื้อ

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
7.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดหา สิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
7.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบด้านการ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18
7.3 สหกรณ์มีการสำรวจความต้องการสินค้าจาก สมาชิก	14 (100.00)	10 (71.43)	4 (28.57)	18
7.4 สหกรณ์มีการจัดซื้อสินค้าตามความต้องการของ สมาชิก	14 (100.00)	11 (78.57)	3 (21.43)	18
7.5 สหกรณ์มีการอนุมัติก่อนการจัดซื้อสินค้า	14 (100.00)	13 (92.86)	1 (7.14)	18
7.6 สหกรณ์มีการอนุมัติก่อนการจำหน่ายสินค้าเป็น เงินเชื่อ	14 (100.00)	12 (85.71)	2 (14.29)	18
7.7 ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อสินค้าและผู้ทำหน้าที่ตรวจ รับสินค้าต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน	14 (100.00)	13 (92.76)	1 (7.14)	18
7.8 สหกรณ์จัดเก็บสินค้าไว้ในที่ปลอดภัย	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18
7.9 สหกรณ์จัดทำทะเบียนคุมสินค้าให้เป็นปัจจุบัน	14 (100.00)	13 (92.86)	1 (7.14)	18
7.10 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่การค้า เป็นปัจจุบันและส่งชำระหนี้ตามสัญญา	14 (100.00)	13 (92.86)	1 (7.14)	18
7.11 สหกรณ์จัดทำทะเบียนย่อยลูกหนี้การค้าเป็น ปัจจุบันและติดตามการชำระหนี้ของลูกหนี้ การค้าให้เป็นไปตามสัญญา	14 (100.00)	12 (85.71)	2 (14.29)	18
7.12 สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อ สินค้าและจำหน่ายสินค้าถูกต้องครบถ้วน	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
7.13 สหกรณ์มีการรายงานผลการจัดหาและจำหน่าย สินค้าต่อคณะกรรมการดำเนินการ	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18
7.14 สหกรณ์มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือเป็นประจำ	14 (100.00)	13 (92.86)	1 (7.14)	18
7.15 สหกรณ์มีการรายงานผลการตรวจนับสินค้า คงเหลือต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ	14 (100.00)	12 (85.71)	2 (14.29)	18
7.16 สหกรณ์มีการสุ่มตรวจนับสินค้ายื่นยื่นยอดจาก การตรวจนับกับทะเบียนคุม	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18
7.17 สหกรณ์มีการสำรวจสินค้าเก่าเก็บเสื่อมชำรุด เสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อขอ ลดราคาและหรือตัดจำหน่าย	14 (100.00)	14 (100.00)	0 (0.00)	18
7.18 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้ กรณีที่มีการซื้อ ขายเป็นเงินเชื่อ	14 (100.00)	13 (92.86)	1 (7.14)	18

จากตารางที่ 4.7 สภาพการควบคุมภายในด้านธุรกิจการซื้อซึ่งมีทั้งหมด 18 รายการ และมีสหกรณ์ที่ทำธุรกิจการซื้อ จำนวน 14 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจการซื้อ จำนวน 18 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 7.3 การสำรวจความต้องการสินค้าจากสมาชิก จำนวน 4 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 28.57 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 7.4 การจัดซื้อสินค้าตามความต้องการของสมาชิก จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 21.43 และรายการที่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ ข้อ 7.6 การอนุมัติในการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ข้อ 7.11 การจัดทำทะเบียนข้อยกหนี้การค้าเป็นปัจจุบันและติดตามการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้การค้าให้เป็นไปตามสัญญา และ ข้อ 7.15 การรายงานผลการตรวจนับสินค้าคงเหลือต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 14.29

8. ธุรกิจการขาย

ตารางที่ 4.8 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการขาย

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
8.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรวบรวม ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบด้านการ รวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.3 สหกรณ์มีการสำรวจความต้องการจำหน่ายผลผลิต ของสมาชิก	20 (100.00)	12 (60.00)	8 (40.00)	12
8.4 สหกรณ์มีการกำหนดแผนปฏิบัติการในการรับซื้อ ผลผลิต	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.5 สหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่ รวบรวม	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.6 ก่อนขายผลผลิตเป็นเงินเชื่อต้องได้รับการอนุมัติ จากคณะกรรมการ/อนุกรรมการ	20 (100.00)	18 (90.00)	2 (10.00)	12
8.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมผลผลิตให้เป็น ปัจจุบัน	20 (100.00)	19 (95.00)	1 (5.00)	12
8.8 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่และหรือ ลูกหนี้ กรณีซื้อขายเป็นเงินเชื่อให้เป็นปัจจุบัน	20 (100.00)	18 (90.00)	2 (10.00)	12
8.9 สหกรณ์มีหลักฐานเกี่ยวกับการจัดซื้อและการ จำหน่ายผลผลิตถูกต้อง ครบถ้วน	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.10 มีการตรวจนับผลผลิตคงเหลือ	20 (100.00)	20 (100.00)	0 (0.00)	12
8.11 มีการสุ่มตรวจผลผลิตคงเหลือเพื่อยืนยันยอดการ ตรวจนับกับทะเบียนคุม	20 (100.00)	19 (95.00)	1 (5.00)	12

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
8.12 สหกรณ์มีการรายงานผลของธุรกิจรวบรวมต่อที่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ	20 (100.00)	19 (95.00)	1 (5.00)	12
8.13 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้ หนี้ซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อ	20 (100.00)	18 (90.00)	2 (10.00)	12

จากตารางที่ 4.8 สภาพการควบคุมภายในด้านธุรกิจการขาย ซึ่งมีทั้งหมด 13 รายการ และมีสหกรณ์ที่ทำธุรกิจการขาย จำนวน 20 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจการขาย จำนวน 12 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 8.3 การสำรวจความต้องการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก จำนวน 8 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 40 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 8.6 การอนุมัติจากคณะกรรมการ / อนุกรรมการในขายผลผลิตเป็นเงินเชื่อ ข้อ 8.8 การจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหนี้และหรือลูกหนี้ ให้เป็นปัจจุบัน และข้อ 8.13 การสุ่มสอบทานหนี้ จำนวน 2 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.00 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ ข้อ 8.7 การจัดทำทะเบียนคุมผลผลิตให้เป็นปัจจุบัน ข้อ 8.11 การสุ่มตรวจผลผลิตคงเหลือเพื่อยืนยันยอดการตรวจนับกับทะเบียนคุม และข้อ 8.12 การรายงานผลของธุรกิจรวบรวมต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.00

9. ธุรกิจการรับฝากเงิน

ตารางที่ 4.9 การควบคุมภายในด้านธุรกิจการรับฝากเงิน

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
9.1 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน ประเภทออมทรัพย์หรือฝากประจำถูกต้องตามที่ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
9.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ รับฝากเงินและอนุมัติให้ถอนเงินภายในวงเงินที่ กำหนด	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20
9.3 เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่ บัญชีของสหกรณ์ต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน	12 (100.00)	11 (91.67)	1 (8.33)	20
9.4 สหกรณ์มีตัวอย่างลายมือชื่อของผู้มีอำนาจถอน เงินในการเปิดบัญชีเงินฝากครั้งแรก และการถอน เงินหรือการปิดบัญชีเงินฝาก กระทำได้โดยผู้มี อำนาจถอนเงินตามตัวอย่างลายมือชื่อที่ให้ไว้	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20
9.5 สหกรณ์ออกสมุดคู่ฝากให้ผู้ฝากยืมถือไว้ ห้ามฝาก สหกรณ์	12 (100.00)	9 (75.00)	3 (25.00)	20
9.6 สหกรณ์มีการสุ่มตรวจบัญชีเงินฝากของสมาชิกที่ ขาดการติดต่อกับสหกรณ์เกิน 1 ปี	12 (100.00)	6 (50.00)	6 (50.00)	20
9.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก รายตัวเป็นปัจจุบัน	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20
9.8 สหกรณ์มีการตรวจสอบสมุดคู่ฝากกับทะเบียน ย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝากและตัวอย่างลายมือชื่อทุกครั้งที่มิ การถอนเงิน	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20
9.9 สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ถูกต้องครบถ้วน	12 (100.00)	12 (100.00)	0 (0.00)	20
9.10 สหกรณ์มีการตรวจสอบทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่เงิน ฝากและบัญชีแยกประเภทเป็นประจำ	12 (100.00)	11 (91.67)	1 (8.33)	20
9.11 สหกรณ์มีการรายงานผลการรับฝากเงินของ สหกรณ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ	12 (100.00)	11 (91.67)	1 (8.33)	20
9.12 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานและยืนยันยอดเงิน ฝากของสมาชิกกับทะเบียนเจ้าหน้าที่เงินฝากรายตัว เมื่อสิ้นปีทางบัญชี	12	12	0	20

จากตารางที่ 4.9 สภาพการควบคุมภายในด้านธุรกิจการรับฝากเงิน ซึ่งมีทั้งหมด 12 รายการ และมีสหกรณ์ที่ทำธุรกิจการรับฝากเงิน จำนวน 12 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจการรับฝากเงิน จำนวน 20 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ ข้อ 9.6 การคุ้มครองบัญชีเงินฝากของสมาชิกที่ขาดการติดต่อกับสหกรณ์เกิน 1 ปี จำนวน 6 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 50.00 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามลำดับที่ 2 คือ ข้อ 9.5 สมุดคู่ฝากให้ผู้ฝากยืมถือไว้ ห้ามฝากสหกรณ์ จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 25.00 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามลำดับที่ 3 คือ ข้อ 9.3 เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน ข้อ 9.10 การตรวจสอบทะเบียนยืมเงินฝากและบัญชีแยกประเภทเป็นประจำ และข้อ 9.11 การรายงานผลการรับฝากเงินของสหกรณ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 8.33

10. ธุรกิจแปรรูป

ตารางที่ 4.10 การควบคุมภายในด้านธุรกิจแปรรูป

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
10.1 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายบุคคลรับผิดชอบด้าน แปรรูป	17 (100.00)	17 (100.00)	0 (0.00)	15
10.2 สหกรณ์มีแผนปฏิบัติงานด้านการผลิต ด้านจัดหา วัตถุดิบด้านการจำหน่ายให้สอดคล้องกับกำลัง การผลิต	17 (100.00)	17 (100.00)	0 (0.00)	15
10.3 ก่อนการซื้อวัตถุดิบหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปร รูปเป็นเงินเชื่อต้องได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการ/อนุกรรมการ	17 (100.00)	17 (100.00)	0 (0.00)	15
10.4 สหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบและ ผลิตภัณฑ์แปรรูปให้เป็นไปตามมาตรฐาน	17 (100.00)	16 (94.12)	1 (5.88)	15
10.5 สหกรณ์มีการจัดเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปร รูปไว้ในที่ปลอดภัย	17 (100.00)	17 (100.00)	0 (0.00)	15
10.6 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมวัตถุดิบและ ผลิตภัณฑ์แปรรูปให้เป็นปัจจุบัน	17 (100.00)	16 (94.12)	1 (5.88)	15

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
10.7 สหกรณ์จัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ กรณีซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อให้เป็นปัจจุบัน	17 (100.00)	17 (100.00)	0 (0.00)	15
10.8 สหกรณ์มีหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการ จัดซื้อวัตถุดิบ และที่เกี่ยวข้องกับการผลิต จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปถูกต้อง	17 (100.00)	16 (94.12)	1 (5.88)	15
10.9 สหกรณ์มีการตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ แปรรูปคงเหลือเป็นประจำ	17 (100.00)	14 (82.35)	3 (17.65)	15
10.10 สหกรณ์มีการรายงานผลธุรกิจแปรรูปต่อที่ ประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ	17 (100.00)	14 (82.35)	3 (17.65)	15
10.11 สหกรณ์มีการตรวจสอบและดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปให้ครบถ้วน พร้อมจะใช้งาน	17 (100.00)	16 (94.12)	1 (5.88)	15
10.12 สหกรณ์มีการสุ่มทานหนี้ กรณีซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อ	17 (100.00)	16 (94.12)	1 (5.88)	15

จากตารางที่ 4.10 สภาพการควบคุมภายในด้านธุรกิจแปรรูป ซึ่งมีทั้งหมด 12 รายการ และมีสหกรณ์ที่ทำธุรกิจแปรรูป จำนวน 17 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจแปรรูป จำนวน 15 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 10.9 การตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปคงเหลือเป็นประจำและข้อ 10.10 การรายงานผลธุรกิจแปรรูปต่อที่ประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 17.65 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 10.4 การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปให้เป็นไปตามมาตรฐาน ข้อ 10.6 การจัดทำทะเบียนคุมวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปให้เป็นปัจจุบัน ข้อ 10.8 ความถูกต้องและครบถ้วนของหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อวัตถุดิบ และที่เกี่ยวข้องกับการผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป ข้อ 10.11 การตรวจสอบและดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปให้ครบถ้วนพร้อมจะใช้งาน และข้อ 10.12 การสุ่มทานหนี้ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.88

11. การจัดสวัสดิการ

ตารางที่ 4.11 การควบคุมภายในด้านการจัดสวัสดิการ

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
11.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบการจัดสวัสดิการ	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.13)	0
11.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ ด้านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก	32 (100.00)	29 (90.63)	3 (9.38)	0
11.3 สหกรณ์กำหนดการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อการจัด สวัสดิการให้สมาชิกไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)	0
11.4 สหกรณ์จัดทำทะเบียนคุมจำแนกตามประเภท ของสวัสดิการให้เป็นปัจจุบัน	25 (100.00)	12 (48.00)	13 (52.00)	7
11.5 สหกรณ์มีหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ จัดสวัสดิการถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบที่กำหนด และเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์	25 (100.00)	23 (92.00)	2 (8.00)	7
11.6 มีการรายงานผลการจัดสวัสดิการต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน	25 (100.00)	16 (64.00)	9 (36.00)	7
11.7 มีการสุ่มตรวจสอบการจัดสวัสดิการให้เป็นไป ตามระเบียบที่กำหนด	25 (100.00)	16 (64.00)	9 (36.00)	7

จากตารางที่ 4.11 สภาพการควบคุมภายในด้านการจัดสวัสดิการ ซึ่งมีทั้งหมด 7 รายการ และมีสหกรณ์ที่มีการจัดสวัสดิการ ข้อ 1-3 จำนวน 32 สหกรณ์ ข้อ 4-7 จำนวน 25 สหกรณ์ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 11.4 การจัดทำทะเบียนคุมจำแนกตามประเภทของสวัสดิการให้เป็นปัจจุบัน จำนวน 13 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 52.00 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 11.6 การรายงานผลการจัดสวัสดิการต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน และข้อ 11.7 การสุ่มตรวจสอบการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด จำนวน 9 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 36.00 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ ข้อ 11.2 คำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ด้านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.38

12. อื่นๆ

ตารางที่ 4.12 การควบคุมภายในด้านอื่นๆ

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ทำ รายการนี้ สหกรณ์
12.1 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน จากสหกรณ์อื่นถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนด	10 (100.00)	10 (100.00)	0 (0.00)	22
12.2 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์ อื่นกู้ยืมเงิน ได้ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนด	10 (100.00)	7 (70.00)	3 (30.00)	22

จากตารางที่ 4.12 สภาพการควบคุมภายในด้านอื่นๆ ซึ่งมีทั้งหมด 2 รายการ และมีสหกรณ์ที่มีการทำรายการด้านอื่นๆ จำนวน 10 สหกรณ์ และสหกรณ์ที่ไม่มีการทำรายการด้านอื่นๆ จำนวน 22 สหกรณ์ พบว่ารายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ ข้อ 12.2 การกำหนดระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ได้ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 30.00

13. การจัดทำแผน

ตารางที่ 4.13 การควบคุมภายในด้านการจัดทำแผน

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
13.1 สหกรณ์มีการจัดทำแผน และหรือ โครงการ เพื่อใช้เป็น แนวทางในการดำเนินงาน ของสหกรณ์	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
13.2 แผน และหรือ โครงการของสหกรณ์มีการนำไปปฏิบัติ	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
13.3 สหกรณ์มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนและหรือ โครงการ นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ประจำเดือน และที่ประชุมมีการพิจารณากำหนด แนวทางปรับปรุง/แก้ไข หากมีปัญหาหรืออุปสรรค	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
13.4 สหกรณ์ดำเนินการตามแผนและหรือ โครงการที่ได้มีการ ปรับปรุง/แก้ไข	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4.13 สภาพการควบคุมภายในด้านการจัดทำแผน ซึ่งมีรายการทั้งหมด 4 รายการ พบว่า สหกรณ์ได้ปฏิบัติทุกรายการในการจัดทำแผน จำนวน 32 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00

14. การแก้ไขข้อบกพร่อง

ตารางที่ 4.14 การควบคุมภายในด้านการแก้ไขข้อบกพร่อง

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
14.1 สหกรณ์นำเอกสารแจ้งเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องของ ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เสนอต่อที่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการมีการพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไข	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
14.2 สหกรณ์มีการแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อ 14.1 และรายงาน ผลการแก้ไขให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียน สหกรณ์ทราบทุกเดือนจนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ	32 (100.00)	31 (96.88)	1 (3.12)

จากตารางที่ 4.14 สภาพการควบคุมภายในด้านการแก้ไขข้อบกพร่อง ซึ่งมีรายการทั้งหมด 2 รายการ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือ ข้อ 14.2 การแก้ไขข้อบกพร่องและรายงานผลการแก้ไขให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ทราบทุกเดือนจนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ จำนวน 1 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.12

15. การมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.15 การควบคุมภายในด้านการมีส่วนร่วม

หัวข้อ/รายการ	รวม สหกรณ์	ปฏิบัติ สหกรณ์	ไม่ปฏิบัติ สหกรณ์
15.1 สหกรณ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสมาชิกเช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ	32 (100.00)	14 (43.75)	18 (56.25)
15.2 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือน ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน	32 (100.00)	21 (65.63)	11 (34.38)
15.3 จำนวนกรรมการของสหกรณ์ที่มาประชุมเฉลี่ยต่อเดือน ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน	32 (100.00)	29 (90.63)	3 (9.38)
15.4 การกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ คณะกรรมการและฝ่ายจัดการร่วมกันกำหนดแผน	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)
15.5 ในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือนของสหกรณ์ คณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีการแสดงความคิดเห็น	32 (100.00)	32 (100.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4.15 สภาพการควบคุมภายในด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งมีรายการทั้งหมด 5 รายการ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ ข้อ 15.1 การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสมาชิก เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ จำนวน 18 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 56.25 รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 2 คือ ข้อ 15.2 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือนในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน จำนวน 11 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 34.38 และรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติลำดับที่ 3 คือ ข้อ 15.3 จำนวนกรรมการของสหกรณ์ที่มาประชุมเฉลี่ยต่อเดือนในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน จำนวน 3 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.38

2. ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ โดยสรุปจำนวนรายการที่ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ ไม่ทำรายการนี้ และค่าสัดส่วนของการปฏิบัติโดยรวมแยกตามขนาดของสหกรณ์ ประกอบด้วยขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่มาก ปรากฏผลดังตารางที่ 4.16 – 4.18

ตารางที่ 4.16 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดกลาง

สหกรณ์	รวม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ไม่ทำ รายการนี้	ค่า	ระดับ
					สัดส่วน ของการ ปฏิบัติ ตามจุด ควบคุม	การ ควบคุม ภายใน
1. สกย.ตำบลเขาทอง จำกัด	126	74	4	48	0.95	ดี
2. สกก.ปฏิรูปที่ดินบ้านหิน ลูกช้าง จำกัด	126	75	6	45	0.93	ดี
3. สกก.ในเขตปฏิรูปที่ดิน ทุ่งชันหาร จำกัด	126	78	17	31	0.82	ดี
4. สกก.คลองยา จำกัด	126	44	18	64	0.71	พอใช้

จากตารางที่ 4.16 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดกลาง จำนวน 4 สหกรณ์พบว่าค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุม เป็นดังนี้

สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลเขาทอง จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.95 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านหินลูกช้าง จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 2 เท่ากับ 0.93 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินทุ่งชันหาร จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 3 เท่ากับ 0.82 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

สหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุด เท่ากับ 0.71 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้

ตารางที่ 4.17 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่

สหกรณ์	รวม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ไม่ทำ รายการนี้	ค่า สัดส่วน ของการ ปฏิบัติ ตามจุด ควบคุม	ระดับ ประเมิน การ ควบคุม ภายใน
	รายการ	รายการ	รายการ	รายการ	ควบคุม	
1. สกย.เขาวัว จำกัด	126	61	4	61	0.94	ดี
2. สกย.เขาค้อม จำกัด	126	48	13	65	0.79	พอใช้
3. สกย.ตำบลหน้าเขา จำกัด	126	62	3	61	0.95	ดี
4. สกย.บ้านควนม่วง จำกัด	126	52	9	65	0.85	ดี
5. สกย.เมืองกระบี่ จำกัด	126	94	7	25	0.93	ดี
6. สกย.ห้วยไต้ จำกัด	126	62	4	60	0.94	ดี
7. สกย.เหนือคลอง จำกัด	126	53	13	60	0.80	พอใช้
8. สหกรณ์ทับปริกการเกษตร สหกิจ จำกัด	126	109	2	15	0.98	ดีมาก
9. สกย.บ้านคลองยาง จำกัด	126	122	4	0	0.97	ดีมาก
10. สกย.บุรีกาพัฒนา จำกัด	126	104	6	16	0.95	ดี
11. สกย.หนองปง จำกัด	126	105	5	16	0.95	ดี
12. สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด	126	52	13	61	0.80	พอใช้
13. สกย.บ้านดินนา จำกัด	126	60	5	61	0.92	ดี
14. สกย.บ้านห้วยพลูหนังจำกัด	126	52	13	61	0.80	พอใช้
15. สกย.บ้านบางบอน จำกัด	126	89	7	30	0.93	ดี
16. สกย.คลองท่อมเหนือ จำกัด	126	85	11	30	0.89	ดี
17. สกย.บ้านคลองปัญญา จำกัด	126	52	9	65	0.85	ดี

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

สหกรณ์	รวม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ไม่ทำ รายการนี้	ค่า	ระดับ
					สัดส่วน ของการ ปฏิบัติ ตามจุด ควบคุม	ประเมิน การ ควบคุม ภายใน
18. สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมัน รายย่อยกระบี่ จำกัด	126	63	3	60	0.95	ดี
19. สกย.ปากน้ำ จำกัด	126	94	11	21	0.90	ดี
20. สกก.บ้านหนองหงส์ อ่าวลึก จำกัด	126	62	5	60	0.93	ดี
21. สกก.ปลายพระยา จำกัด	126	92	22	12	0.81	ดี
22. สกย.เขาใหญ่สามัคคี จำกัด	126	60	6	60	0.91	ดี
23. สกย.บ้านช่องแบก จำกัด	126	51	10	65	0.84	ดี

จากตารางที่ 4.17 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 23 สหกรณ์พบว่าค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุม เป็นดังนี้

สหกรณ์ทับปริกการเกษตรสหกิจ จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.98 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก

สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองยาง จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 2 เท่ากับ 0.97 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก

สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลหน้าเขา จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบุรีพัฒนา จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปรัง จำกัด และสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 3 เท่ากับ 0.95 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาค่อม จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุดเท่ากับ 0.79 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้

ตารางที่ 4.18 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก

สหกรณ์	รวม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ไม่ทำ รายการนี้	ค่า	ระดับ
					สัดส่วน ของการ ปฏิบัติ ตามจุด ควบคุม	การ ควบคุม ภายใน
	รายการ	รายการ	รายการ	รายการ		
1. สกก.เพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. กระบี่ จำกัด	126	80	6	40	0.93	ดี
2. สกก.คลองท่อม จำกัด	126	102	12	12	0.89	ดี
3. สกก.ลำทับ จำกัด	126	110	4	12	0.96	ดีมาก
4. สกย.น้ำจางสามัคคี จำกัด	126	93	3	30	0.97	ดีมาก
5. สกก.อ่าวลึก จำกัด	126	111	3	12	0.97	ดีมาก

จากตารางที่ 4.18 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก จำนวน 5 สหกรณ์พบว่าค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุม เป็นดังนี้

สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจางสามัคคี จำกัด และสหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.97 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายใน ระดับดีมาก

สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 2 เท่ากับ 0.96 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในในระดับดีมาก

สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส.กระบี่ จำกัด ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากเป็นลำดับที่ 3 เท่ากับ 0.93 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุด เท่ากับ 0.89 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

3. การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยใช้อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับปีบัญชี 2556 และ 2557 ของสหกรณ์เพื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินตามระดับการควบคุมภายในของสหกรณ์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.19 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

สหกรณ์	ค่าสัดส่วน ของการ ปฏิบัติตาม จุดควบคุม	ระดับ การ ควบคุม ภายใน	อัตราการ หมุนเวียน			ROA			ROE		
			ส/ท รวม (เท่า)			(%)			(%)		
			ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย
1. สกก.คลองยา จำกัด	0.71	พอใช้	0.04	1.08	0.56	(6.09)	17.33	5.62	(6.35)	17.61	5.63
2. สกย.เขาค้อม จำกัด	0.79	พอใช้	7.88	3.70	5.79	(51.29)	6.53	(22.38)	(54.48)	22.00	(16.24)
3. สกก.เหนือคลอง จำกัด	0.80	พอใช้	26.27	20.78	23.53	(11.92)	48.40	18.24	(33.74)	91.72	28.99
4. สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด	0.80	พอใช้	18.50	0.00	9.25	50.98	0.00	25.49	89.56	0.00	44.78
5. สกย.บ้านห้วยพลูหนึ่ง จำกัด	0.80	พอใช้	34.19	34.02	34.11	(49.39)	27.19	(11.10)	(62.25)	30.96	(15.64)
6. สกย.ตำบลเขาทอง จำกัด	0.95	ดี	24.56	11.32	17.94	(174.47)	11.51	(81.48)	(338.82)	13.27	(162.78)
7. สกก.ปฏิรูปที่ดินบ้านหินลูกช้าง จำกัด	0.93	ดี	0.10	0.11	0.10	(7.86)	6.01	(0.92)	(12.66)	11.90	(0.38)
8. สกก.ในเขตปฏิรูปที่ดิน ทุ่งชันหาร จำกัด	0.82	ดี	0.46	0.39	0.42	(11.56)	0.48	(5.54)	(15.63)	1.07	(7.28)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

สหกรณ์	ค่าสัดส่วน ของการ ปฏิบัติตาม จุดควบคุม	ระดับ การ ควบคุม ภายใน	อัตราการ หมุนเวียน			ROA			ROE		
			ส/รวม (เท่า)			(%)			(%)		
			ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย
9. สกย.เขาขาว จำกัด	0.94	ดี	7.08	14.04	10.56	(5.78)	12.00	3.11	(21.23)	16.53	(2.35)
10. สกย.ตำบลหน้าเขา จำกัด	0.95	ดี	10.55	6.91	8.73	(41.21)	61.77	10.28	(82.81)	69.88	(6.47)
11. สกย.บ้านควนม่วง จำกัด	0.85	ดี	6.94	6.00	6.47	(2.51)	43.19	20.34	(2.65)	44.92	21.14
12. สกย.เมืองกระบี่ จำกัด	0.93	ดี	0.40	0.44	0.42	3.24	2.66	2.95	8.07	5.73	6.90
13. สกย.ห้วยใต้ จำกัด	0.94	ดี	10.77	9.06	9.92	(21.36)	6.83	(7.27)	(52.62)	12.61	(20.01)
14. สกย.บุรีกาพัฒนา จำกัด	0.95	ดี	10.07	8.91	9.49	(10.92)	2.95	(3.98)	(102.57)	16.70	(42.93)
15. สกย.หนองปรง จำกัด	0.95	ดี	11.99	18.21	15.10	24.79	51.43	38.11	41.45	98.02	69.73
16. สกย.บ้านดินนา จำกัด	0.92	ดี	5.76	8.63	7.19	(9.71)	17.05	3.67	(10.06)	17.67	3.81
17. สกย.บ้านบางบอน จำกัด	0.93	ดี	6.07	13.71	9.89	8.02	30.86	19.44	11.54	39.19	25.37
18. สกย.คลองท่อมเหนือ จำกัด	0.89	ดี	8.00	12.60	10.30	2.23	14.88	8.55	8.00	62.31	35.15
19. สกย.บ้านคลองปัญญา จำกัด	0.85	ดี	30.08	19.59	24.83	(97.29)	50.99	(23.15)	(200.20)	69.88	(65.16)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

สหกรณ์	ค่าสัดส่วน ของการ ปฏิบัติตาม จุดควบคุม	ระดับ การ ควบคุม ภายใน	อัตราการ หมุนเวียน			ROA			ROE		
			ส/ทรวม (เท่า)			(%)			(%)		
			ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย
20. สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันราย ย่อยกระบี่ จำกัด	0.95	ดี	21.16	27.55	24.35	6.61	21.88	14.25	13.75	38.98	26.37
21. สกย.ปากน้ำ จำกัด	0.90	ดี	3.90	4.35	4.13	(1.47)	14.95	6.74	(2.58)	28.14	12.78
22. สกก.บ้านหนองหงส์ อ่าวลึก จำกัด	0.93	ดี	17.78	15.51	16.64	24.35	70.42	47.38	31.20	90.62	60.91
23. สกก.ปลายพระยา จำกัด	0.81	ดี	7.53	13.72	10.63	3.97	15.39	9.68	8.71	40.64	24.67
24. สกย.เขาใหญ่สามัคคี จำกัด	0.91	ดี	6.30	8.92	7.61	(12.31)	5.95	(3.18)	(323.56)	46.74	(138.41)
25. สกย.บ้านช่องแบก จำกัด	0.84	ดี	19.51	20.04	19.77	(24.11)	1.74	(11.18)	(25.64)	2.46	(11.59)
26. สกก.เพื่อการตลาด ลูกค้าทศ.กระบี่ จำกัด	0.93	ดี	15.00	42.51	28.76	2.52	5.04	3.78	12.22	16.90	14.56

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

สหกรณ์	ค่าสัดส่วน ของการ ปฏิบัติตาม จุดควบคุม	ระดับ การ ควบคุม ภายใน	อัตราการ หมุนเวียน				ROA		ROE		
			ส/ทรวม (เท่า)				(%)		(%)		
			ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย	ปี 2557	ปี 2556	ค่าเฉลี่ย
27. สกก.คลองท่อม จำกัด	0.89	ดี	3.87	4.17	4.02	15.78	7.98	11.88	41.32	39.20	40.26
28. สหกรณ์ทับปรึภการเกษตร สหกิจ จำกัด	0.98	ดีมาก	4.87	0.00	2.44	18.41	0.00	9.20	30.84	0.00	15.42
29. สกย.บ้านคลองยาง จำกัด	0.97	ดีมาก	7.57	48.06	27.81	(19.24)	21.95	1.35	(158.90)	62.44	(48.23)
30. สกก.ลำทับ จำกัด	0.96	ดีมาก	6.10	6.93	6.51	2.58	16.35	9.47	7.78	51.09	29.43
31. สกย.น้ำจางสามัคคี จำกัด	0.97	ดีมาก	8.82	8.96	8.89	17.90	33.30	25.60	24.54	47.69	36.12
32. สกก.อ่าวลึก จำกัด	0.97	ดีมาก	7.52	9.64	8.58	6.95	21.50	14.22	12.51	37.24	24.88

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปรากฏผลดังนี้

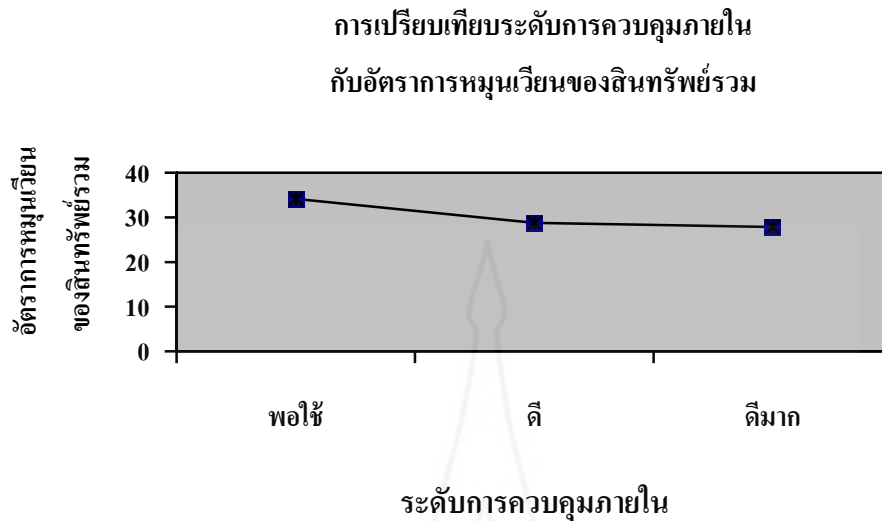
ผลการวิเคราะห์อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม พิจารณาในปี 2556 - 2557 พบว่า

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้ที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 34.19 เท่า , 34.02 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 34.11 เท่า คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านห้วยพลูหนึ่ง จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 26.27 เท่า , 20.78 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับ 23.53 เท่า คือ สหกรณ์การเกษตรเหนือคลอง จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 18.50 เท่า , 0.00 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 9.25 เท่า คือ สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.04 เท่า , 1.08 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 0.56 เท่า คือ สหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับดีที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 15.00 เท่า , 42.51 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 28.76 เท่า คือ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.กระบี่ จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 30.08 เท่า , 19.59 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับ 24.83 เท่า คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองปัญญา จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 21.16 เท่า , 27.55 เท่าค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 24.35 เท่า คือ สหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันรายย่อยกระบี่ จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.10 เท่า , 0.11 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 0.10 เท่า คือ สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านหินลูกช้าง จำกัด

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับดีมากที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 7.57 เท่า , 48.06 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 27.81 เท่า คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองยาง จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 8.82 เท่า , 8.96 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับ 8.89 เท่า คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจางสามัคคี จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 7.52 เท่า , 9.64 เท่า ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับ 8.58 เท่า คือ สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.87 เท่า , 0.00 เท่าค่าเฉลี่ย 2ปีเท่ากับ 2.44 เท่าคือ สหกรณ์ทับปริกการเกษตรสหกิจ จำกัด

จากการเปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับผลการวิเคราะห์อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ โดยนำค่าสูงสุดของแต่ละกลุ่มมาสร้างกราฟได้ภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

จากภาพที่ 4.1 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นว่าสหกรณ์ที่มีผลประกอบการควบคุมภายในระดับพอใช้มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงกว่าสหกรณ์ที่มีผลการประกอบการควบคุมภายในระดับดีและดีมาก แสดงถึงสหกรณ์ที่มีผลประกอบการควบคุมภายในระดับพอใช้มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์รวมดีกว่าสหกรณ์ที่มีผลการประกอบการควบคุมภายในระดับดีและดีมาก

ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม พิจารณาในปี 2556 - 2557 พบว่า สหกรณ์ที่มีผลการประกอบการควบคุมภายในระดับพอใช้ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 50.98 , 0.00 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 25.49 คือ สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับร้อยละ (11.92) , 48.40 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 18.24 คือ สหกรณ์การเกษตรเหนือคลอง จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเท่ากับร้อยละ(6.09) , 17.33 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 5.62 คือ สหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับร้อยละ (51.29) , 6.53 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ (22.38) คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาค้อม จำกัด

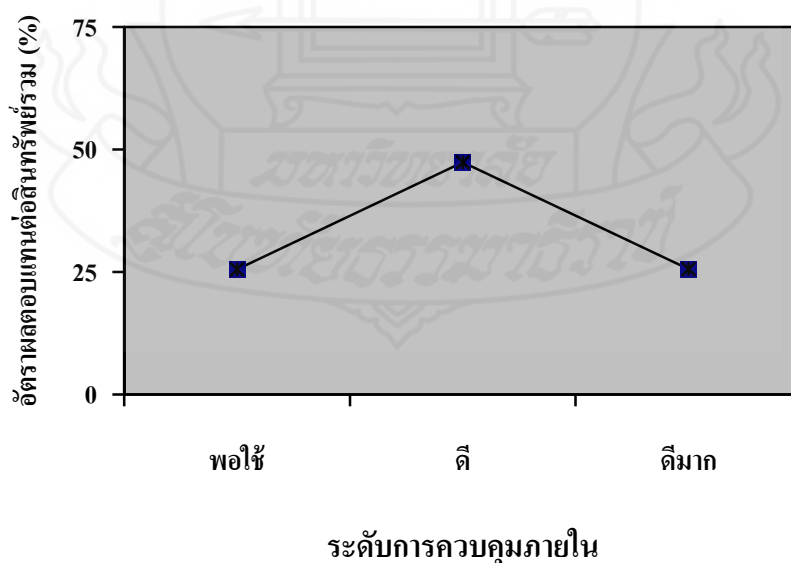
สหกรณ์ที่มีผลการประกอบการควบคุมภายในระดับดีที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 24.35 , 70.42 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 47.38 คือ สหกรณ์การเกษตรบ้านหนองหงส์อ่าวลึก จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเท่ากับร้อย

ละ 24.79 , 51.43 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 38.11 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปรัง จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับร้อยละ (2.51) , 43.19 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 20.34 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนม่วง จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ (174.47) , 11.51 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ (81.48) คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลเขาทอง จำกัด

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในในระดับดีมากที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 17.90 , 33.30 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 25.60 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจานสามัคคี จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 6.95 , 21.50 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 14.22 คือ สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับร้อยละ 2.58 , 16.35 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 9.47 คือ สหกรณ์การเกษตร ลำทับ จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ (19.24) , 21.95 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 1.35 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางคลองยาง จำกัด

จากการเปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกระบี่ โดยนำค่าสูงสุดของแต่ละกลุ่มมาสร้างกราฟได้ภาพที่ 4.2 ดังนี้

การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายใน กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

ภาพที่ 4.2 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

จากภาพที่ 4.2 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นว่าสหกรณ์ที่มีผลประกอบการควบคุมภายในระดับดีมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด ส่วนสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้และดีมากมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมใกล้เคียงกัน แสดงถึงสหกรณ์ที่มีผลประกอบการควบคุมภายในระดับดีมีประสิทธิภาพในการในการใช้สินทรัพย์รวมเพื่อก่อให้เกิดกำไรดีกว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้และดีมาก

ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ปี 2556 - 2557 พบว่า

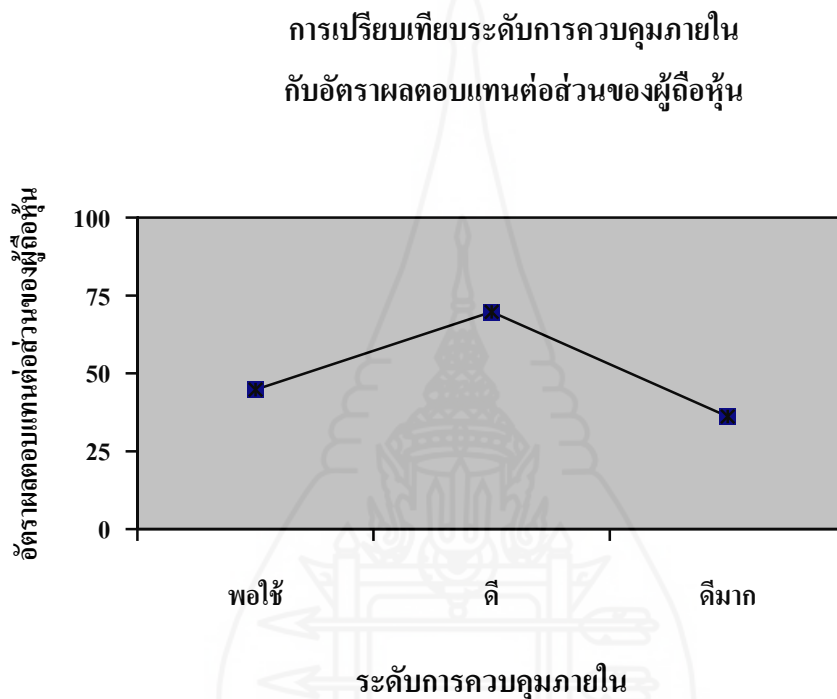
สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 89.56 , 0.00 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 44.78 คือ สหกรณ์บ้านทรายทองพัฒนา จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ (33.74) , 91.72 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 28.99 คือ สหกรณ์การเกษตรเหนือคลอง จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ (6.35) , 17.61 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 5.63 คือ สหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ (54.48) , 22.00 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ (16.24) คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางเขาค้อม จำกัด

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับดีที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 41.45 , 98.02 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 69.73 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางหนองปง จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ 31.20 , 90.62 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 60.91 คือ สหกรณ์การเกษตรบ้านหนองหงส์อ่าวลึก จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ 41.32 , 39.20 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 40.26 คือ สหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ (338.82) , 13.27 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ (162.78) คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลเขาทอง จำกัด

สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับดีมากที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 24.54 , 47.69 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ 36.12 คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจางสามัคคี จำกัด ลำดับที่ 2 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ 7.78 , 51.09 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 29.43 คือ สหกรณ์การเกษตรลำทับ จำกัด ลำดับที่ 3 มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเท่ากับร้อยละ 12.51 , 37.24 ค่าเฉลี่ย 2 ปี เท่ากับร้อยละ 24.88 คือ สหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด และสหกรณ์ที่มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วน

ของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับร้อยละ (158.90) , 62.44 ค่าเฉลี่ย 2 ปีเท่ากับร้อยละ (48.23) คือ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองยาง จำกัด

จากการเปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ โดยนำค่าสูงสุดของแต่ละกลุ่มมาสร้าง กราฟได้ภาพที่ 4.3 ดังนี้

ภาพที่ 4.3 การเปรียบเทียบระดับการควบคุมภายในกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

จากภาพที่ 4.3 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นว่าสหกรณ์ที่มีผลประกอบการ ควบคุมภายในในระดับดีมากมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าสหกรณ์ที่มีผลการ ประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้และดี แสดงถึงสหกรณ์ที่มีผลประกอบการควบคุมภายใน ระดับดีมากมีความสามารถในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนเฉพาะส่วนของผู้ถือหุ้นได้น้อยกว่า สหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับพอใช้และดี

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการ ควบคุมภายในอยู่ในระดับดีมากเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงกว่าสหกรณ์ที่มีผล การประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีหรือพอใช้

4. แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ โดยผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกแก่คณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ เพื่อนำผลที่ได้รับเป็นแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.1 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่จัดให้มีการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อให้มีการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสและป้องกันหรือลดข้อผิดพลาดภายในสหกรณ์ โดยสามารถตรวจพบปัญหาเพื่อแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว และส่งผลเสียให้แก่สหกรณ์ให้น้อยที่สุด
- เพื่อให้ใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ
- เพื่อให้เกิดความเชื่อถือของรายงานทางการเงินและใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร สมาชิก และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์
- เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์
- เพื่อให้สหกรณ์บริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และไม่ให้ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ รวมทั้งควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- เพื่อป้องกันและควบคุม ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานของสหกรณ์
- เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือแก่สมาชิกและบุคคลภายนอก
- เพื่อป้องกันการทุจริตในสหกรณ์

4.2 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีการนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- สหกรณ์มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการจากที่ประชุมใหญ่ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการสหกรณ์ว่าได้ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์หรือไม่ และมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อรายงานในที่ประชุมคณะกรรมการทุกเดือน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายใน
- สหกรณ์นำหลักการควบคุมภายใน ไปถือปฏิบัติ ทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน สามารถตรวจสอบได้ ลดการเกิดข้อบกพร่องและการทุจริต
- สหกรณ์สามารถนำกระบวนการควบคุมภายในไปปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการเงิน ด้านบัญชี และธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น งานการเงิน คือ สหกรณ์ต้อง

กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน มีการเก็บรักษาเงินสดในมือแต่ละวันตามระเบียบที่กำหนด และแยกเจ้าหน้าที่บัญชีและการเงินออกจากกัน สามารถป้องกันการทุจริตได้

- สหกรณ์นำไปใช้ในการบริหารจัดการภายในสหกรณ์ โดยการกำหนดแผนตามข้อบังคับ และระเบียบที่ต้องปฏิบัติและมีการติดตามควบคุมให้เป็นไปตามที่กำหนด

- สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของสหกรณ์

4.3 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีปัญหาในการควบคุมภายในด้านต่างๆ ตามลำดับดังนี้

- ด้านการเงิน เนื่องจากสหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีสาขาหลายแห่ง ทำให้การตรวจสอบและดูแลไม่ทั่วถึง

- ด้านผู้ตรวจสอบกิจการไม่ทำหน้าที่ในสหกรณ์ ไม่เสนอข้อสังเกตหรือข้อบกพร่องใดๆ ต่อคณะกรรมการดำเนินการ

- ด้านบุคลากร เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเป็นเกษตรกรทำให้ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องการควบคุมภายในเท่าที่ควร

- ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ เนื่องจากเกิดสินค้าขาดบัญชีซึ่งเกิดจากธรรมชาติ เช่น ความร้อน การร่วงหล่นระหว่างการขนส่ง เป็นต้น

- ด้านการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากปีก่อนๆ เช่น สินค้าขาดบัญชี ปรากฏเป็นข้อบกพร่องของสหกรณ์ โดยสหกรณ์ต้องหาผู้รับผิดชอบในข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ซึ่งในบางสหกรณ์ไม่สามารถติดตามให้ผู้รับผิดชอบมาชำระสินค้าขาดบัญชีคืนให้แก่สหกรณ์ได้

4.4 ปัญหา อุปสรรคในการนำการควบคุมภายในไปใช้ประโยชน์คือ

- การปฏิบัติตามการควบคุมภายในสหกรณ์ไม่เคร่งครัด และขาดการตรวจสอบการควบคุมภายในสหกรณ์ที่ดี

- สหกรณ์ขนาดเล็ก ขาดบุคลากรทำให้บุคคลคนเดียวกันทำหน้าที่หลายอย่าง ขัดกับการควบคุมภายในที่ดี

- คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสำคัญ คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

4.5 แนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์กระทำได้ดีคือ

- สหกรณ์ควรนำเรื่องการควบคุมภายในนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการ และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

- คณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการควรร่วมกันวางแผนการควบคุมภายในในแต่ละปี มีการปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมภายในที่กำหนด มีการตรวจสอบติดตามการควบคุมภายในสหกรณ์ และแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนางาน

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการอบรมให้ความรู้แก่สหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- สหกรณ์ช่วยกันระดมแนวทางในการหาข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานตามการควบคุมภายในของสหกรณ์

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ 2) ประเมินผลการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ 3) เปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ 4) ศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ประชากรในการศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 49 สหกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง คือ เป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จำนวน 32 สหกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) แบบประเมินการควบคุมภายในซึ่งยึดถือตามแบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหลัก การประเมินทั้งหมดจำนวน 15 ด้าน มีจุดควบคุมทั้งหมด 126 รายการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้แทนกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการสหกรณ์แต่ละแห่ง โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าสัดส่วน 2) แบบเก็บข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ ทุนดำเนินงาน รายได้ และผลกำไรขาดทุนของสหกรณ์ นำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของแต่ละสหกรณ์ ได้แก่ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสรุปแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 สภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 32 สหกรณ์ สามารถสรุปดังนี้

1.1.1 การติดตามผลการปฏิบัติงาน พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การเสนองบทดลองหรือรายรับ-รายจ่ายของสหกรณ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.87

1.1.2 การจัดทำทะเบียนและจัดทำรายงานประจำปี พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 87.50

1.1.3 งานการเงิน พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การจัดให้มีกรรมการและหรือผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบเงินสดในมือเพื่อสอบทานยอดกับสมุดเงินสด คิดเป็นร้อยละ 46.87

1.1.4 การจัดทำบัญชี พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดภายใน 3 วันนับแต่วันที่มีรายการเกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 15.62

1.1.5 การจัดทำงบดุล พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็นงบการเงินก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ และการขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี คิดเป็นร้อยละ 6.25

1.1.6 ธุรกิจสินเชื่อ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการเร่งรัดหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 44.44

1.1.7 ธุรกิจการซื้อ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การสำรวจความต้องการสินค้าจากสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 28.57

1.1.8 ธุรกิจการขาย พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การสำรวจความต้องการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 40

1.1.9 ธุรกิจการรับฝากเงิน พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การสุ่มตรวจบัญชีเงินฝากของสมาชิกที่ขาดการติดต่อกับสหกรณ์เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00

1.1.10 ธุรกิจแปรรูป พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปคงเหลือเป็นประจำ และการรายงานผลธุรกิจแปรรูปต่อที่ประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 17.65

1.1.11 การจัดสวัสดิการ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การจัดทำทะเบียนคุมจำแนกตามประเภทของสวัสดิการให้เป็นปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 52.00

1.1.12 อื่นๆ พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การกำหนดระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ได้ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด คิดเป็นร้อยละ 30.00

1.1.13 การจัดทำแผน พบว่า สหกรณ์ทุกแห่งได้ปฏิบัติตามทุกรายการในการจัดทำแผน

1.1.14 การแก้ไขข้อบกพร่อง พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การแก้ไขข้อบกพร่องและรายงานผลการแก้ไขให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ทราบทุกเดือนจนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ คิดเป็นร้อยละ 3.12

1.1.15 การมีส่วนร่วม พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมากที่สุด คือ การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสมาชิก เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 56.25

1.2 ผลประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

1.2.1 ผลประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดกลาง พบว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางตำบลเขาทอง จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.95 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี ส่วนสหกรณ์การเกษตรคลองยา จำกัด ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุด เท่ากับ 0.71 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้

1.2.2 ผลประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่ พบว่า สหกรณ์ทับปริกการเกษตรสหกิจ จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.98 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก ส่วนสหกรณ์กองทุนสวนยางเขาค้อม จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุดเท่ากับ 0.79 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้

1.2.3 ผลประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก พบว่า สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจานสามัคคี จำกัด และสหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด มีค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมมากที่สุด เท่ากับ 0.97 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีมาก ส่วนสหกรณ์การเกษตรคลองท่อม จำกัด ค่าสัดส่วนของการปฏิบัติตามจุดควบคุมน้อยที่สุดเท่ากับ 0.89 ผลการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในระดับดี

1.3 การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีมากเป็นสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงกว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีหรือพอใช้

1.4 แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

สำหรับสหกรณ์การเกษตร โดยภาพรวมจากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการ ดำเนินการหรือผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ เพื่อนำผลที่ได้รับเป็นแนวทางการนำผล การประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ พบว่า

- สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่จัดให้มีการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้สหกรณ์บริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เพื่อไม่ให้ขัดหรือแย้งกับ กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ รวมทั้งควบคุมการดำเนินงานให้เป็น ไปตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพื่อป้องกันหรือลดข้อผิดพลาดภายในสหกรณ์ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ทันเวลา เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือแก่สมาชิกและบุคคลภายนอก

- สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีการนำหลักการควบคุมภายในไปถือปฏิบัติ ทำให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน สามารถตรวจสอบได้ ลดการเกิดข้อบกพร่อง และการทุจริต และให้ผู้ตรวจสอบกิจการรายงานผลการตรวจสอบ เพื่อรายงานในที่ประชุม คณะกรรมการทุกเดือน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายใน

- สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีปัญหาในการควบคุมภายในด้านการเงิน มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผู้ตรวจสอบกิจการ ด้านบุคลากร ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ และด้านการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากปีก่อนๆ ตามลำดับ

- ปัญหา อุปสรรคในการนำการควบคุมภายในไปใช้ประโยชน์ คือ การปฏิบัติ ตามการควบคุมภายในสหกรณ์ไม่เคร่งครัด ขาดการตรวจสอบ ขาดบุคลากรในการทำงาน รวมทั้ง ไม่ให้ความสำคัญ และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

- แนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์กระทำได้ คือ สหกรณ์ควร นำเรื่องการควบคุมภายในนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน มีการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด มี การตรวจสอบติดตาม และแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนา งาน รวมทั้งมีการอบรมให้ความรู้แก่ สหกรณ์อย่างต่อเนื่อง และหากมีปัญหาสหกรณ์ช่วยกันระดมแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงาน ตามการควบคุมภายในของสหกรณ์

2. อภิปรายผล

จากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำนวน 32 สหกรณ์ ภายใต้อำนาจ 15 ด้าน 126 รายการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สภาพการควบคุมภายในจากผลการประเมินการควบคุมภายใน จากผลการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 15 ด้าน พบว่า สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติไม่ครบทุกด้าน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของแต่ละสหกรณ์แตกต่างกัน ซึ่งรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 87.50 อาจเป็นเพราะเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่ารายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ปรากฏอยู่ในรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ และยังมีรายการด้านต่างๆ ที่ไม่ได้ปฏิบัติอีก คือ ด้านการติดตามผลการปฏิบัติงาน พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การเสนองบทดลองหรือรายรับ-รายจ่ายของสหกรณ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.87 อาจเป็นเพราะบางสหกรณ์ไม่ได้จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน จึงไม่สามารถนำเสนองบทดลองหรือรายรับ-รายจ่ายได้เป็นประจำทุกเดือน ด้านงานการเงิน พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดทำมีกรรมการและหรือผู้เกี่ยวข้องสุ่มตรวจเงินสดในมือเพื่อสอบทานยอดกับสมุดเงินสด คิดเป็นร้อยละ 46.87 อาจเป็นเพราะกรรมการมีความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มากเกินไป ซึ่งในแต่ละรอบปีบัญชีอาจมีหน่วยงานราชการเข้าสุ่มตรวจเงินสด เช่น ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจการสหกรณ์ เป็นต้น ด้านการจัดทำบัญชี พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดภายใน 3 วันนับแต่วันที่มียาการเกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 15.62 อาจเป็นเพราะบางสหกรณ์ไม่จัดจ้างพนักงานบัญชี มีเพียงมอบหมายให้กรรมการหรือจัดจ้างพนักงานไม่ประจำให้ปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้ไม่สามารถบันทึกรายการให้เป็นปัจจุบันได้ ด้านการจัดทำงบดุล พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็นงบการเงินก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ และการขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี คิดเป็นร้อยละ 6.25 อาจเป็นเพราะบางสหกรณ์ไม่ได้จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีและขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่เกิน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี และด้านการมีส่วนร่วม พบว่า รายการที่ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสมาชิก เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 56.25 อาจเป็นเพราะบางสหกรณ์ไม่มีกลุ่มดังกล่าวในสังกัดสหกรณ์ของ

ตนเอง และด้านที่สหกรณ์มีการปฏิบัติครบทุกรายการ คือ ด้านการจัดทำแผน พบว่า สหกรณ์ทุกแห่งได้ปฏิบัติทุกรายการในการจัดทำแผน อาจเป็นเพราะสหกรณ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ป็นสหกรณ์การเกษตรที่มีการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องทำให้สหกรณ์ต้องจัดทำแผนเพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของสมาชิกสหกรณ์

2.2 ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ แยกตามขนาดของสหกรณ์ จากการศึกษาพบว่า

- สหกรณ์ขนาดกลางมีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีและระดับพอใช้ ไม่มีผลการประเมินในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะสหกรณ์ขนาดกลางส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจน้อย ทำให้บริหารงานของสหกรณ์ไม่มีการจัดจ้างพนักงานประจำ มีเพียงกรมอบหมายให้กรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนเท่านั้น ส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพลดลง

- สหกรณ์ขนาดใหญ่มีผลการประเมินการควบคุมภายในส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ถึงแม้จะมีการดำเนินธุรกิจไม่ครบทุกด้าน แต่การบริหารงานของสหกรณ์กำหนดแผนงานมอบหมายงานเพื่อปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และสามารถควบคุมการดำเนินงานได้ง่ายกว่าสหกรณ์ขนาดกลางและขนาดใหญ่มาก จึงส่งผลให้การควบคุมภายในส่วนใหญ่ของสหกรณ์มีประสิทธิภาพที่ดี

- สหกรณ์ขนาดใหญ่มากมีผลการประเมินการควบคุมภายในระดับดีและดีมาก ไม่มีผลการประเมินในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะ สหกรณ์ขนาดใหญ่มากมีการดำเนินธุรกิจที่ครอบคลุมทุกด้าน ทำให้การบริหารงานของสหกรณ์มีกำหนดโครงสร้างการทำงาน นโยบาย แผนงาน และมอบหมายงานอย่างชัดเจน ส่งผลให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพที่ดี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐสิมา ศักดิ์สวัสดิ์ที่ศึกษาเรื่อง “การประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลา” (2556) ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดี โดยมีค่าสัดส่วนการปฏิบัติโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลาส่วนใหญ่ได้ถือใช้แนวทางปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของการควบคุมภายในที่ดี เป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งผลให้ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี

2.3 การเปรียบเทียบผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ จากการศึกษาพบว่า จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีมากเป็นสหกรณ์ที่มี

ประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงกว่าสหกรณ์ที่มีผลการประเมินการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีหรือพอใช้ ซึ่งการควบคุมภายในที่อยู่ในระดับดีมากเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผลการดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ แต่ไม่สามารถนำผลการควบคุมภายในเป็นตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ดีของสหกรณ์ได้ เนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ ทั้งภายนอกและภายในที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น สภาวะเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาล คู่แข่งขันทางการตลาด รวมทั้งการมีส่วนร่วมของสมาชิก เป็นต้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐสิมา ศักดิ์สวัสดิ์ที่ศึกษาเรื่อง “การประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลา” (2556) ผลการศึกษาพบว่าสหกรณ์ที่มีคุณภาพการควบคุมภายในในระดับดีไม่ได้บ่งชี้ว่าสหกรณ์จะมีผลการดำเนินงานที่ดีทุกสหกรณ์

2.4 แนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่

สำหรับแนวทางการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์ควรเน้นที่จุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่ค้นพบ และสื่อสารแก่ผู้บริหารระดับสูงของสหกรณ์ให้รับทราบเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีการปฏิบัติตามจุดควบคุมที่กำหนดไว้ มีการตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทุกฝ่ายของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน และหากมีปัญหาสหกรณ์ช่วยกันระดมแนวทางในการแก้ไขการดำเนินงานตามการควบคุมภายในของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปใช้ปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะบริหารศาสตรมหาวิทาลัยอุบลราชธานีที่ศึกษาเรื่อง “ระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์” ผลการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก หรือเป็นองค์กรในส่วนราชการ หรือของเอกชนก็ตาม ระบบการควบคุมภายในล้วนแล้วแต่มีความสำคัญและพนักงานทุกคนในองค์กรควรร่วมมือในการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่องค์กรได้วางไว้ ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้นั่นเอง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ผู้ศึกษา ผลการศึกษาสภาพการควบคุมภายใน ประเมินผลการควบคุมภายในเปรียบเทียบกับผลการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์

การเกษตรและแนวทางการพัฒนาการนำผลการประเมินการควบคุมภายในไปปรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ เป็นข้อมูลให้ผู้ศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ใช้ในการส่งเสริมงานสหกรณ์ ได้ร่วมกันหาแนวทางเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรของสหกรณ์ให้เห็นความสำคัญของการควบคุมภายในและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

3.1.2 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เพื่อทราบสภาพการควบคุมภายใน และจุดอ่อนการควบคุมภายในของสหกรณ์ สามารถนำไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาเสริมสร้างความรู้ด้านการควบคุมภายในเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาจุดอ่อนของการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ในความรับผิดชอบ รวมทั้งเข้าติดตามให้สหกรณ์ได้แก้ไขจุดอ่อนของการควบคุมภายใน เพื่อยกระดับให้สหกรณ์การเกษตรมีการควบคุมภายในที่ดี ลดข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน และผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

3.1.3 สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาทำให้สหกรณ์ได้ทราบถึงจุดอ่อนของการควบคุมภายในและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งผู้บริหารสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ควรให้ความสำคัญต่อการควบคุมภายในและนำไปศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไข โดยควรมีการสรุปและนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขในแต่ละข้อ และกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนพร้อมมีการติดตามผลเป็นประจำทุกเดือน

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ทั้งหมดในจังหวัดกระบี่ และเปรียบเทียบคุณภาพการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพในดำเนินงานของสหกรณ์แต่ละประเภท

3.2.2 ควรแบ่งการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์เป็น 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกเป็นการประเมินเพื่อให้ทราบจุดอ่อนและข้อบกพร่องของการควบคุมภายในและเปรียบเทียบการประเมินการควบคุมภายในกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของแต่ละสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์แล้วแจ้งผลการประเมินให้สหกรณ์รับทราบ รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะร่วมกัน ส่วนการประเมินครั้งที่ 2 เพื่อติดตามผลการแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้สหกรณ์มีผลการประเมินการควบคุมภายในที่ดีขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2549). คู่มือการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเรื่องการประเมินความเสี่ยงและการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน. สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2558. จาก <http://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/main.php?filename=levelq>.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2557). คำแนะนำแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ด้านการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2558. จาก <http://www.cpd.go.th/cpd/cpdinter/index.html>.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2557). โปรไฟล์สหกรณ์. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2558. จาก http://profile.cpd.go.th/profile_online.
- คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (2557). ระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558. จาก <http://km.bus.ubu.ac.th/?p=1111>.
- คณาทร พรหมายน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจกองตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจฝ่าย 1 ฝ่าย 2. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ
- ฉายา บุญเสริม. (2550). การควบคุมภายในของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์") มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- เฉลิมเกียรติ แก้วหอม. (2557). แนวความคิด ทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2558. จาก http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/blog-post_804.html.
- ณัฐติมา ศักดิ์สวัสดิ์. (2556). การประเมินคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดยะลา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ชนัชชา โยธาชัย. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สืบค้นวันที่ 5 มิถุนายน 2558. จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8136/5/Chapter2.pdf>.
- ชัยยุทธ วัฒนวัฒน์. (2552). การควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์. ในประมวลสาระชุดวิชาการงานกิจและบัญชีสหกรณ์เพื่อการจัดการ หน่วยที่ 7 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- ชัยญา หยาตพรหม. (2557). *การควบคุมภายในและหลักการพื้นฐานของ COSO*. สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2558. จาก <http://tanya-nps.blogspot.com/>.
- นิภาภรณ์ ไสยวงศ์, ผาณิต บุรณ์โกศา และ ประสพสิน แม้นทิม. (2546). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในด้านบัญชีกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร*. สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2558. จาก http://kucon.lib.ku.ac.th/cgi-bin/KUCON.exe?recid=008459&database=KUCON&search_type=link&table=mona&back_path=/KUCON/mona&lang=thai&format_name=TFMON.
- ปัญญา หิรัญรัศมี และส่งเสริม หอมกลิ่น. (2551). *การวิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์*. ในประมวลสาระชุดวิชาการบัญชีและการเงินสหกรณ์เพื่อการบริหารหน่วยที่ 3 สาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- พิษณุ ทนัสนไชย. (2556). *การประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด*. สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม 2558. จาก http://library.cmu.ac.th/digital_collection/etheses/.
- เพียงฤทัย คงคำ และ สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคใต้*. สืบค้นวันที่ 5 มิถุนายน 2558. จาก <http://dspace.icmsit.ssru.ac.th/icmsit/handle/102030405060708090/17?mode=full>.
- มูลนิธิพัฒนาสหกรณ์แห่งเอเชีย. (2557). *แนวทางในการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์*. สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2558. จาก www.codfa.org/private_folder/auditcontrol.doc.
- รติ เอ็งตระกูล. (2546). *การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์โคนมตามระเบียบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์*. สืบค้นวันที่ 5 มิถุนายน 2558. จาก http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/25432?src=/sidebar/thesis.jsp%5Bques;%5Dtemp=1%5Bamp;%5Dbrw_pos=10592%5Bamp;%5Dbrw_total=36286.
- รัตนภรณ์ ชัยรัตนวงศ์. (2556). *แนวทางการพัฒนาการควบคุมภายในของสหกรณ์ในโครงการบ้านมั่นคง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กระบี่. (2557). *รายงานปริมาณธุรกิจและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในจังหวัดกระบี่*. สืบค้นวันที่ 3 มีนาคม 2558. จาก <http://krabi.cad.go.th/>.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่. (2558). *ข้อมูลสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่*. สืบค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2558. จาก <http://webhost.cpd.go.th/krabi/>.
- สุรชาติพัทธ์ พาโพธิ์. (2551). *การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด*. สืบค้นวันที่ 15 มีนาคม 2558. จาก http://library.cmu.ac.th/digital_collection/etheses.

ภาคผนวก

คำชี้แจงแบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์

แบบประเมินการบริหารจัดการสหกรณ์ มี 15 ด้าน 126 รายการ

1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน	มี	7	รายการ
2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี	มี	13	รายการ
3. งานการเงิน	มี	8	รายการ
4. การจัดทำบัญชี	มี	5	รายการ
5. การจัดทำงบดุล	มี	2	รายการ
6. ธุรกิจสินเชื่อ	มี	16	รายการ
7. ธุรกิจการซื้อ	มี	18	รายการ
8. ธุรกิจการขาย	มี	13	รายการ
9. ธุรกิจการรับฝากเงิน	มี	12	รายการ
10. ธุรกิจแปรรูป	มี	12	รายการ
11. การจัดสวัสดิการ	มี	7	รายการ
12. อื่น ๆ	มี	2	รายการ
13. การจัดทำแผน	มี	4	รายการ
14. การแก้ไขข้อบกพร่อง	มี	2	รายการ
15. การมีส่วนร่วม	มี	5	รายการ
รวม		<u>126</u>	รายการ

เพื่อให้การประเมินผลการบริหารจัดการสหกรณ์เป็นมาตรฐานเดียวกัน กลุ่มวิเคราะห์โครงสร้างและการจัดองค์กรจึงได้จัดทำคำอธิบายความหมายของแต่ละรายการ ดังนี้

1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน

รายการ 1.1 หมายถึง สหกรณ์นำเอกสารคำแนะนำแนวทางการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว และที่ประชุมมีมติให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ และบันทึกไว้ในสมุดรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

รายการ 1.2 หมายถึง สหกรณ์จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานในระหว่างเดือนเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน และมีการนำผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับแผนงานประจำปีที่สหกรณ์กำหนดไว้

รายการ 1.3 หมายถึง ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการกำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ปัญหา กรณีที่สหกรณ์ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่กำหนด และบันทึกแนวทางการแก้ไขไว้ในสมุดรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

รายการ 1.4 หมายถึง สหกรณ์จัดทำบททดลอง หรือรายรับ – รายจ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือน และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน

รายการ 1.5 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายงานการประชุมใหญ่แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่ โดยมีลายมือชื่อสมาชิก ผู้เข้าประชุม ประธานในที่ประชุม และผู้จดบันทึก รายงานการประชุมครบถ้วนสมบูรณ์ และได้จัดทำสำเนารายงานการประชุมใหญ่เก็บไว้ที่สำนักงาน สหกรณ์เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบหรือขอดู

รายการ 1.6 หมายถึง รายการนี้ตรวจสอบได้จากสมุดรายงานการประชุมดำเนินการ ประจำเดือนว่ามีการรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการหรือไม่

รายการ 1.7 หมายถึง สหกรณ์มีหนังสือนำเสนอสำเนาระเบียบที่สหกรณ์กำหนดขึ้นถือใช้ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ / กรมส่งเสริมสหกรณ์ / กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทราบทุกครั้ง

2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี

รายการ 2.1 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการและให้สมาชิกและพยานลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกให้ถูกต้องครบถ้วนทุกครั้งที่มีการรับสมาชิกใหม่

รายการ 2.2 หมายถึง สหกรณ์จัดเก็บทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นไว้ในตู้เก็บเอกสารภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจเมื่อสิ้นเวลาทำการ

รายการ 2.3 หมายถึง ในกรณีที่มีสมาชิกเข้า – ออกสหกรณ์แจ้งรายชื่อพร้อมรายละเอียดของสมาชิกที่เข้าใหม่หรือขอลาออกต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อเป็น ข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติทุกครั้ง และตรวจได้จากรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

รายการ 2.4 หมายถึง สหกรณ์ต้องบันทึกรายการในทะเบียนหุ้นของสมาชิกทุกครั้ง เมื่อสมาชิกมาถือหุ้น/โอนหุ้น/ถอนหุ้นให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

รายการ 2.5 หมายถึง สหกรณ์มีหนังสือนำเสนอรายงานผลการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นที่เกิดขึ้นในระหว่างปีที่ผ่านมา ให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

รายการ 2.6 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำรายงานกิจการประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

รายการ 2.7 หมายถึง สหกรณ์มีหนังสือส่งสำเนารายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

รายการ 2.8 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารสำคัญของสหกรณ์ และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 2.9 หมายถึง สหกรณ์ส่งสำเนาระเบียบที่กำหนดขึ้นถือใช้ให้ฝ่าย/แผนกที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้งที่มีการกำหนดหรือแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ เช่น ส่งสำเนาระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกให้กับฝ่าย /แผนกสินเชื่อ เป็นต้น

รายการ 2.10 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดหลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง โดยมีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดจ้างถูกต้องสมบูรณ์และครบถ้วน เช่น สัญญาจ้าง หนังสือการค้ำประกัน และสัญญาจ้างนอ เป็นต้น

รายการ 2.11 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์ และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 2.12 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการทรัพย์สินของสหกรณ์ในทะเบียนคุมทรัพย์สิน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

รายการ 2.13 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจนับทรัพย์สินของสหกรณ์ทำการตรวจนับทรัพย์สินเมื่อสิ้นปีทางบัญชี และนำผลการตรวจนับมาเทียบกับทะเบียนคุมทรัพย์สินเพื่อยืนยันยอด และบันทึกผลการตรวจนับไว้เป็นหลักฐาน

3. งานการเงิน

รายการ 3.1 หมายถึง สหกรณ์กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการรับจ่ายและการเก็บรักษาเงินขึ้นถือใช้

รายการ 3.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการรับเงินจ่ายเงินและเก็บรักษาเงิน และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 3.3 หมายถึง คำสั่งของสหกรณ์หรือมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องไม่มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบด้านการเงินและด้านการบัญชีเป็นบุคคลคนเดียว

รายการ 3.4 หมายถึง สหกรณ์มีเอกสารการรับเงิน – จ่ายเงิน ครบถ้วนและถูกต้อง เช่น ใบสำคัญรับใบสำคัญจ่ายและใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น โดยในเอกสารดังกล่าวต้องมีลายมือชื่อ ผู้รับ – จ่ายเงิน ผู้ตรวจ ผู้อนุมัติครบถ้วนสมบูรณ์ มีการจัดเก็บเอกสารไว้ในตู้เก็บเอกสาร ภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจเมื่อสิ้นเวลาทำการ

รายการ 3.5 หมายถึง ผู้ทำหน้าที่การเงินมีการตรวจนับเงินสดคงเหลือประจำวันและบันทึกผลการตรวจนับในใบสรุปเงินสดคงเหลือประจำวันเสนอต่อผู้จัดการหรือผู้ได้รับมอบหมาย และมีการตรวจสอบความถูกต้องกับสมุดเงินสด

รายการ 3.6 หมายถึง สหกรณ์เก็บรักษาเงินสดคงเหลือประจำวันไว้ไม่เกินกว่าระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากใบสรุปเงินสดคงเหลือประจำวันและสมุดเงินสด กรณีมีความจำเป็นต้องเก็บเงินเกินกว่าที่ระเบียบกำหนด ต้องมีการชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในสมุดเงินสดไว้เป็นหลักฐานด้วย

รายการ 3.7 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีหลักฐานการรับและจ่ายใบเสร็จถูกต้องครบถ้วนและมีการจ่ายเรียงตามลำดับเล่มที่

รายการ 3.8 หมายถึง กรรมการหรือผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มตรวจเงินสดทำการสุ่มตรวจนับเงินสดคงเหลือประจำวัน แล้วนำยอดเงินที่ตรวจนับได้ไปเปรียบเทียบกับสมุดเงินสดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มตรวจต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มตรวจ

4 การจัดทำบัญชี

รายการ 4.1 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำบัญชี และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 4.2 หมายถึง ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีมีการบันทึกรายการรับ – จ่ายเงินสดที่เกิดขึ้นให้แล้วเสร็จภายในวันที่มีรายการเกิดขึ้น

รายการ 4.3 หมายถึง ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีมีการบันทึกรายการที่ไม่เกี่ยวกับการรับ – จ่ายเงินสดให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันนับแต่วันที่มียรายการเกิดขึ้น

รายการ 4.4 หมายถึง สหกรณ์มีเอกสารประกอบการลงบัญชีครบถ้วน เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบโอนเงิน ใบสำคัญจ่าย เป็นต้น โดยเอกสารดังกล่าวต้องมีลายมือชื่อผู้จ่ายเงิน ผู้รับเงิน ผู้ตรวจ ผู้อนุมัติ ครบถ้วนสมบูรณ์

รายการ 4.5 หมายถึง สหกรณ์เก็บรักษาสมุดบัญชี และเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ในผู้เก็บเอกสารภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจเมื่อสิ้นเวลาทำการ

5. การจัดทำงบดุล

รายการ 5.1 หมายถึง งบการเงินที่สหกรณ์จะเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ ได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้สอบบัญชีที่นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้ง

รายการ 5.2 หมายถึง สหกรณ์สามารถเสนองบดุลและขออนุมัติงบดุลต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ได้ ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

6. ธุรกิจสินเชื่อ

รายการ 6.1 หมายถึง สหกรณ์กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ขึ้นถือใช้

รายการ 6.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านสินเชื่อ และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 6.3 หมายถึง ผู้รับผิดชอบด้านสินเชื่อบันทึกและตรวจสอบรายการในเอกสารการขอกู้เงิน รวมทั้งดูแลให้ผู้เกี่ยวข้องลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ เช่น คำขอกู้ สัญญากู้ หนังสือค้ำประกันและสัญญาจำนองครบถ้วนสมบูรณ์

รายการ 6.4 หมายถึง สหกรณ์จัดหลักประกันเงินกู้ที่เหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบสหกรณ์ที่กำหนด และมีการทบทวนความเหมาะสมของหลักประกันทุกปี

รายการ 6.5 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการในทะเบียนหนังสือกู้เงินระยะสั้น – ปานกลาง ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 6.6 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการในทะเบียนการค้ำประกันของสมาชิก ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 6.7 หมายถึง สหกรณ์นำคำขอกู้เงินของสมาชิกสหกรณ์ทุกรายเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรืออนุกรรมการเงินกู้ เพื่อพิจารณาอนุมัติ และมีการบันทึกผลการอนุมัติเงินกู้ไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 6.8 หมายถึง สหกรณ์ให้สมาชิกผู้กู้เงินลงลายมือชื่อในใบรับเงินกู้ในวันที่สมาชิกมารับเงินกู้เท่านั้น

รายการ 6.9 หมายถึง สหกรณ์มีใบรับเงินกู้ซึ่งมีลายมือชื่อผู้รับเงินและมีการลงรายการครบถ้วนและถูกต้อง

รายการ 6.10 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการในทะเบียนลูกหนี้เงินกู้รายตัวถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 6.11 หมายถึง สหกรณ์เก็บสำเนาใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งที่ได้รับชำระหนี้จากสมาชิก

รายการ 6.12 หมายถึง สหกรณ์มีการกำหนดกิจกรรมการเร่งรัดหนี้สินไว้ชัดเจน เช่น กำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมกลุ่ม เพื่อเร่งรัดหนี้สินหรือกำหนดระยะเวลาการส่งใบเตือนให้สมาชิกมาชำระหนี้ เป็นต้น

รายการ 6.13 หมายถึง สหกรณ์เก็บรักษาหนังสือสำคัญ เช่น คำขอกู้ สัญญากู้ หนังสือกู้ สัญญาค้ำประกัน สัญญาจำนอง และเอกสารสิทธิต่างๆ ไว้ในตู้นิรภัยหรือตู้เก็บเอกสาร ภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจทันทีที่ใช้งานเสร็จ หรืออาจนำฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์

รายการ 6.14 หมายถึง สหกรณ์มีการคัดแยกหนี้ตามอายุการเป็นหนี้ โดยแยกตามประเภทและระยะเวลาการชำระหนี้ เช่น ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เป็นต้น

รายการ 6.15 หมายถึง สหกรณ์จัดทำรายงานสรุปผลการจ่ายเงินกู้ และรับชำระหนี้ระหว่างเดือนเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน

รายการ 6.16 หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบกิจการหรือกรรมการ ทำการสุ่มสอบทานหนี้เงินกู้ของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยอาจกระทำผ่านที่ประชุมกลุ่มหรือทำหนังสือถึงสมาชิกเฉพาะรายที่ต้องการสุ่มตรวจ

7. ธุรกิจการซื้อ

รายการ 7.1 หมายถึง สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายขึ้นถือใช้

รายการ 7.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายชัดเจน และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 7.3 หมายถึง สหกรณ์มีข้อมูลความต้องการซื้อสินค้าของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งอาจสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม หรือถ้าสำรวจผ่านที่ประชุมกลุ่มต้องมีการบันทึกไว้ในสมุดประชุมกลุ่มสมาชิก

รายการ 7.4 หมายถึง สหกรณ์จัดซื้อสินค้าตามปริมาณและระยะเวลาที่สอดคล้องกับความต้องการซื้อสินค้าของสมาชิก

รายการ 7.5 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำใบสั่งซื้อสินค้าเสนอต่อผู้มีอำนาจอนุมัติก่อนสั่งซื้อสินค้าทุกครั้งและจัดเก็บใบสั่งซื้อสินค้าไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 7.6 หมายถึง สหกรณ์จัดทำเอกสารพร้อมรายละเอียดการขอจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อและหลักประกันตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนดเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติทุกครั้งเมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

รายการ 7.7 หมายถึง คำสั่งของสหกรณ์หรือมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องไม่มอบหมายให้ผู้จัดซื้อและผู้ตรวจรับสินค้าเป็นบุคคลคนเดียว

รายการ 7.8 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดเก็บสินค้าไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม ปลอดภัย และใส่กุญแจเมื่อใช้งานเสร็จหรือเมื่อสิ้นเวลาทำการ

รายการ 7.9 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการซื้อและจำหน่ายสินค้าในทะเบียนคุมสินค้าถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 7.10 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการซื้อสินค้าเงินเชื่อ ในทะเบียนเจ้าหนี้ การค้าถูกต้องเป็นปัจจุบัน และชำระเงินค่าสินค้าภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยตรวจสอบได้จาก ใบเสร็จรับเงินและสัญญาซื้อสินค้าเงินเชื่อ

รายการ 7.11 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ในทะเบียนลูกหนี้การค้าถูกต้องเป็นปัจจุบัน และมีการติดตามหรือมีหนังสือเตือนให้ลูกหนี้การค้ามา ชำระหนี้กับสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

รายการ 7.12 หมายถึง สหกรณ์มีเอกสารหลักฐานซึ่งมีลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องกับการ ตั้งซื้อสินค้าและจำหน่ายสินค้าครบถ้วนถูกต้อง เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า ใบส่งสินค้า/ใบกำกับภาษี ใบเสร็จรับเงิน ใบตรวจรับสินค้า เป็นต้น และจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 7.13 หมายถึง สหกรณ์จัดทำรายงานสรุปผลการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า ระหว่างเดือนเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน ตรวจสอบได้จาก รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน

รายการ 7.14 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจนับสินค้าทำการตรวจนับสินค้า คงเหลืออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลการตรวจนับต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่ทำ การตรวจนับ

รายการ 7.15 หมายถึง ผู้ตรวจนับสินค้าจัดทำและรายงานผลการตรวจนับสินค้า คงเหลือต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการตรวจนับ

รายการ 7.16 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มตรวจนับสินค้าทำการสุ่มตรวจนับ สินค้าคงเหลืออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แล้วนำผลการสุ่มตรวจเทียบกับทะเบียนคุมสินค้าและ รายงานผลการสุ่มตรวจเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มตรวจ

รายการ 7.17 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สำรวจสินค้าค้างนานล้ำสมัย และเสื่อม ชำรุด ทำการสำรวจสินค้าค้างนาน ล้ำสมัย เสื่อมชำรุด แล้วนำผลการสำรวจเสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการเพื่อขอลดราคาหรือตัดจำหน่ายและบันทึกผลการพิจารณาของ คณะกรรมการดำเนินการในสมุดรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน

รายการ 7.18 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มสอบทานหนี้ทำการสุ่มตรวจรายการซื้อ สินค้าเป็นเงินเชื่อกับทะเบียนเจ้าหนี้การค้าและสุ่มตรวจรายการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อกับ ทะเบียนลูกหนี้การค้า และรายงานผลการสุ่มตรวจเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มิ การสุ่มตรวจ

8. ธุรกิจการขาย

รายการ 8.1 หมายถึง สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกขึ้นถือใช้

รายการ 8.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้ผู้ที่รับผิดชอบด้านการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิก และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 8.3 หมายถึง สหกรณ์มีข้อมูลความต้องการขายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกให้แก่สหกรณ์ ซึ่งอาจสำรวจโดยใช้แบบสอบถามหรือสำรวจผ่านที่ประชุมกลุ่มและมีการบันทึกไว้ในสมุดประชุมกลุ่มสมาชิก

รายการ 8.4 หมายถึง สหกรณ์กำหนดแผนการรับซื้อ และจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกโดยมีรายละเอียดปริมาณผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ ช่วงเวลารับซื้อและจำหน่ายไว้ชัดเจน

รายการ 8.5 หมายถึง สหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพผลิตผลที่รับซื้อหรือที่รวบรวมทุกครั้งและบันทึกผลการตรวจสอบคุณภาพผลิตผลไว้ในเอกสารของสหกรณ์ เช่น บันทึกความขึ้นของข้าวเปลือกไว้ในใบตรวจสอบคุณภาพหรือใบชั่งน้ำหนัก เป็นต้น

รายการ 8.6 หมายถึง สหกรณ์มีการจัดทำเอกสารพร้อมรายละเอียดผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ขอจำหน่ายเป็นเงินเชื่อ และหลักประกันตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติเมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงจำหน่ายเป็นเงินเชื่อ

รายการ 8.7 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการซื้อและจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ในทะเบียนคุมถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

รายการ 8.8 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการซื้อผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อในทะเบียนเจ้าหนี้การค้าและบันทึกรายการจำหน่ายผลิตผล หรือผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อในทะเบียนลูกหนี้การค้าถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

รายการ 8.9 หมายถึง สหกรณ์มีเอกสารหลักฐานที่มีการลงลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องกับ การซื้อและจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ครบถ้วนและถูกต้อง เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบส่งสินค้า/ใบกำกับภาษี ใบชั่งน้ำหนัก เป็นต้น และจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 8.10 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจนับผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์คงเหลือ ทำการตรวจนับผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์คงเหลืออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลการตรวจนับต่อประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการตรวจนับ

รายการ 8.11 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มตรวจผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ทำการสุ่มตรวจนับผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์คงเหลือแล้วนำไปเทียบกับทะเบียนคุมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์อย่าง

น้อยปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มตรวจต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มตรวจ

รายการ 8.12 หมายถึง สหกรณ์จัดทำและรายงานสรุปผลการซื้อ และจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกระหว่างเดือนต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกเดือน

รายการ 8.13 หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบกิจการหรือกรรมการทำการสุ่มสอบทานหนี้ค่าผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์กับเจ้าหนี้การค้าหรือลูกหนี้การค้ากรณีที่มีการซื้อและจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่ออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มสอบทานหนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

9. ธุรกิจการรับฝากเงิน

รายการ 9.1 หมายถึง สหกรณ์กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินตามประเภทของเงินฝากที่สหกรณ์ดำเนินการ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

รายการ 9.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบทำหน้าที่รับฝาก – ถอนเงิน และมีการกำหนดวงเงินขึ้นสูงในการรับฝาก – ถอนเงินให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายถือปฏิบัติ และผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 9.3 หมายถึง คำสั่งของสหกรณ์หรือมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องไม่มอบหมาย ให้ผู้รับ – จ่ายเงินเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ทำบัญชี หรือผู้ทำหน้าที่รับฝากเงินกรณีสหกรณ์มีเจ้าหน้าที่จำนวนจำกัดให้คณะกรรมการดำเนินการมีมติมอบหมายให้กรรมการหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้จัดทำเอกสารการรับฝากและถอนเงิน

รายการ 9.4 หมายถึง สหกรณ์มีบัตรตัวอย่างลายมือชื่อของผู้มีอำนาจถอนเงินซึ่งจัดทำไว้เมื่อสมาชิกมาขอเปิดบัญชีเงินฝากกับสหกรณ์ และในการถอนเงินหรือปิดบัญชีเงินฝากลายมือชื่อผู้ขอถอนเงินหรือปิดบัญชีเงินฝากต้องเป็นลายมือชื่อของผู้มีอำนาจถอนเงินฝากตามตัวอย่างลายมือชื่อที่ให้ไว้เท่านั้น

รายการ 9.5 หมายถึง สมุดคู่ฝากที่สหกรณ์ออกให้กับสมาชิกต้องอยู่กับสมาชิกผู้ฝาก ห้ามมิให้สหกรณ์รับฝากสมุดคู่ฝากจากสมาชิก

รายการ 9.6 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายรับผิดชอบด้านการรับฝากเงินมีการคัดแยกบัญชีเงินฝาก ของสมาชิกที่ขาดการติดต่อกับสหกรณ์นานเกินกว่า 1 ปีแล้วสุ่มตรวจ เพื่อเทียบยอดเงินฝากคงเหลือในสมุดคู่ฝากกับยอดในทะเบียนเจ้าหนี้เงินฝาก

รายการ 9.7 หมายถึง สหกรณ์มีการบันทึกรายการรับฝากเงิน-ถอนเงินในทะเบียนเจ้าหนี้เงินฝากถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 9.8 หมายถึง เจ้าหน้าที่รับฝากเงินมีการตรวจสอบสมุดคู่ฝากกับทะเบียนเจ้าหน้าที่เงินฝาก และเทียบลายมือชื่อผู้ถอนเงินกับตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงินทุกครั้งที่มีการถอนเงิน

รายการ 9.9 หมายถึง สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการรับฝากเงินที่มีลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องกับการรับฝากเงินครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น หนังสือขอเปิดบัญชีตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงิน/ปิดบัญชีเงินฝาก ใบรับฝากเงินและใบถอนเงิน เป็นต้น จัดเก็บไว้ในตู้เอกสารภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจเมื่อสิ้นเวลาทำการ

รายการ 9.10 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบทะเบียนเจ้าหน้าที่เงินฝากได้ตรวจสอบทะเบียนเจ้าหน้าที่เงินฝากและบัญชีแยกประเภทตามความเหมาะสม และรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการตรวจสอบ

รายการ 9.11 หมายถึง สหกรณ์จัดทำและรายงานสรุปผลการรับฝาก – ถอนเงินต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน ตรวจสอบได้จากรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

รายการ 9.12 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มสอบทานยอดเงินฝากเมื่อสิ้นปีทางบัญชีทำการสุ่มสอบทานยอดเงินฝากของสมาชิกเทียบกับทะเบียนเจ้าหน้าที่เงินฝาก อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มสอบทานยอดเงินฝากต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มสอบทานยอด

10. ธุรกิจแปรรูป

รายการ 10.1 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบด้านการแปรรูปและผู้ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 10.2 หมายถึง สหกรณ์กำหนดแผนปฏิบัติงานด้านการแปรรูปที่สอดคล้องกับแผนการจัดหาวัตถุดิบ แผนการผลิต และแผนการจัดจำหน่าย

รายการ 10.3 หมายถึง ผู้รับผิดชอบด้านการจัดซื้อวัตถุดิบหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปเป็นเงินเชื่อจัดทำรายละเอียดการซื้อหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการจัดซื้อหรือจำหน่ายเป็นเงินเชื่อ

รายการ 10.4 หมายถึง ผู้รับผิดชอบด้านการแปรรูปมีการตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบก่อนแปรรูป และตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์หลังแปรรูปเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

รายการ 10.5 หมายถึง สหกรณ์เก็บวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมปลอดภัย และมีการใส่กุญแจทุกครั้งเสร็จสิ้นการทำงาน

รายการ 10.6 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการรับ – จ่ายวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์แปรรูป ในทะเบียนคุมถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 10.7 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการในทะเบียนเจ้าหนี้การค้า หรือทะเบียน ลูกหนี้การค้าถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 10.8 หมายถึง สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารที่มีลายมือชื่อของผู้เกี่ยวข้องกับการ จัดซื้อวัตถุดิบ การเบิกวัตถุดิบ (จากสต็อก) การแปรรูป และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ครบถ้วนถูกต้อง และจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 10.9 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูป คงเหลือทำการตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปคงเหลือแล้วนำไปเทียบกับทะเบียนคุมอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลการตรวจนับต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการตรวจนับ

รายการ 10.10 หมายถึง สหกรณ์จัดทำและรายงานสรุปผลการแปรรูปต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือนหรือตามรอบการผลิตและจำหน่าย

รายการ 10.11 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบและดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่ เกี่ยวข้องกับการแปรรูป ตรวจสอบ ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน และ บันทึกผลการตรวจสอบไว้เป็นหลักฐาน

รายการ 10.12 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มสอบทานหนี้ซื้อวัตถุดิบและจำหน่าย ผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อทำการสุ่มสอบทานหนี้กับเจ้าหนี้การค้า และลูกหนี้การค้าอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มสอบทานหนี้ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มสอบทานหนี้

11. การจัดสวัสดิการ

รายการ 11.1 หมายถึง สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการให้กับ สมาชิกสหกรณ์ขึ้นถือใช้

รายการ 11.2 หมายถึง สหกรณ์มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ ด้านการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และผู้ได้รับมอบหมายได้ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง

รายการ 11.3 หมายถึง สหกรณ์กำหนดเรื่องการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเพื่อสมทบ เป็นทุนสวัสดิการให้กับสมาชิกไว้ในข้อบังคับสหกรณ์หมวด 4 การดำเนินงาน หัวข้อการจัดสรร กำไรสุทธิ

รายการ 11.4 หมายถึง สหกรณ์บันทึกรายการในทะเบียนคุมการจ่ายเงินสวัสดิการแยก ตามประเภทสวัสดิการที่จ่ายให้แก่สมาชิกถูกต้องเป็นปัจจุบัน

รายการ 11.5 หมายถึง สหกรณ์มีเอกสารหลักฐานการขอรับและจ่ายเงินสวัสดิการครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบสหกรณ์ที่กำหนดและจัดเก็บไว้ในผู้เก็บเอกสารภายในสำนักงานสหกรณ์ และใส่กุญแจเมื่อสิ้นเวลาทำการ

รายการ 11.6 หมายถึง สหกรณ์จัดทำรายการรับ – จ่ายเงินสวัสดิการและเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการรับ – จ่ายเงินสวัสดิการตรวจสอบได้จากรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

รายการ 11.7 หมายถึง ผู้ได้รับมอบหมายให้สุ่มสอบทานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการทำการสุ่มตรวจการรับหรือจ่ายเงินสวัสดิการ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสหกรณ์ที่กำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการสุ่มสอบทานต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้งที่มีการสุ่มสอบทาน

12. อื่นๆ

รายการ 12.1 หมายถึง ถ้าข้อบังคับสหกรณ์หมวด 11 ข้อเบ็ดเสร็จ ระเบียบของสหกรณ์กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น สหกรณ์ต้องกำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นขึ้นถือใช้ให้ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด แม้จะไม่มีกรรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นก็ตาม

รายการ 12.2 หมายถึง ถ้าข้อบังคับสหกรณ์หมวด 11 ข้อเบ็ดเสร็จ ระเบียบของสหกรณ์กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน สหกรณ์ต้องกำหนดระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินขึ้นถือใช้ให้ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด แม้จะไม่มีกรให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินก็ตาม

13. การจัดทำแผน

รายการ 13.1 หมายถึง ในปีปัจจุบันสหกรณ์มีการจัดทำแผนกลยุทธ์และหรือโครงการแล้วนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

รายการ 13.2 หมายถึง สหกรณ์นำแผนกลยุทธ์และหรือโครงการที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติในปีปัจจุบันตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

รายการ 13.3 หมายถึง สหกรณ์มีการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนและหรือโครงการต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หากมีปัญหาหรืออุปสรรคที่ประชุมมีการพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุง/แก้ไขแผนและหรือโครงการ ตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

รายการ 13.4 หมายถึง สหกรณ์มีการปฏิบัติตามแนวทางการปรับปรุง/แก้ไขแผนและหรือโครงการที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด ตรวจสอบได้จากสมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

14. การแก้ไขข้อบกพร่อง

รายการ 14.1 หมายถึง สหกรณ์นำหนังสือของผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์แจ้งเรื่องให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่อง เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือน ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขและได้บันทึกไว้ในสมุดรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

รายการ 14.2 หมายถึง สหกรณ์มีการแก้ไขข้อบกพร่องตามหนังสือของผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์ และรายงานผลการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ทราบทุกเดือนจนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ

15. การมีส่วนร่วม

รายการ 15.1 หมายถึง สหกรณ์ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชน-สหกรณ์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยการสนับสนุนดังกล่าวจะเป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงินก็ได้

รายการ 15.2 หมายถึง การคำนวณค่าเฉลี่ยปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ต่อเดือน ให้เก็บข้อมูลปริมาณธุรกิจจากงบทดลองหรือสรุปรายรับ – รายจ่ายประจำเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2549 และเดือนมกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2550 (ปีละ 8 เดือน) นำ 8 ไปหารผลรวมปริมาณธุรกิจที่ได้ จะได้ค่าเฉลี่ยปริมาณธุรกิจต่อเดือนของแต่ละปี แล้วเปรียบเทียบว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ถ้าค่าเฉลี่ยของปี 2550 มากกว่าค่าเฉลี่ยของปี 2549 ให้ทำเครื่องหมาย \checkmark ในช่องเพิ่มขึ้น / ปฏิบัติ

ตัวอย่าง

สหกรณ์ ก.	มกราคม – สิงหาคม 2550	มกราคม – สิงหาคม 2549
ปริมาณธุรกิจรวม	120 ล้านบาท	100 ล้านบาท
จำนวนเดือนที่ทำธุรกิจ	8 เดือน	8 เดือน
ค่าเฉลี่ยต่อเดือน	$\frac{120}{8} = 15$ ล้านบาท	$\frac{100}{8} = 12.50$ ล้านบาท

แสดงว่าปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ เฉลี่ยต่อเดือน ปี 2550 เพิ่มขึ้นจากปี 2549 ดังนั้น
ต้องทำเครื่องหมาย \checkmark ในช่อง เพิ่มขึ้น / ปฏิบัติ

รายการ 15.3 หมายถึง การคำนวณหาค่าเฉลี่ยจำนวนกรรมการที่เข้าประชุม คณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน ให้เก็บข้อมูลจำนวนกรรมการสหกรณ์ที่เข้าประชุมในแต่ละเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2549 และเดือนมกราคม – สิงหาคม พ.ศ. 2550 (ปีละ 8 เดือน) นำ 8 ไปหารผลรวมจำนวนกรรมการที่เข้าประชุม จะได้ค่าเฉลี่ยจำนวนกรรมการที่เข้าประชุมต่อเดือนของแต่ละปี แล้ว เปรียบเทียบว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ถ้าค่าเฉลี่ยของปี 2550 มากกว่าค่าเฉลี่ยของปี 2549 ให้ทำเครื่องหมาย \checkmark ในช่อง เพิ่มขึ้น / ปฏิบัติ

ตัวอย่าง

สหกรณ์ ก.	มกราคม – สิงหาคม 2550	มกราคม – สิงหาคม 2549
มีคณะกรรมการดำเนินการ	15 คน	15 คน
มีการประชุมคณะกรรมการ	8 ครั้ง	8 ครั้ง
จำนวนกรรมการที่เข้าประชุม ทุกครั้งรวมกัน	100	10
ค่าเฉลี่ยต่อเดือน	$\frac{100}{8} = 12.50$	$\frac{110}{8} = 13.75$

แสดงว่าจำนวนกรรมการของสหกรณ์ ที่เข้าประชุม เฉลี่ยต่อเดือน ปี 2550 ลดลง จากปี 2549 ดังนั้น ต้องทำเครื่องหมาย \checkmark ในช่อง ลดลง / ไม่ปฏิบัติ

รายการ 15.4 หมายถึง การพิจารณากำหนดแผนการปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบธุรกิจต่าง ๆ ในสหกรณ์ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและกำหนดแผน

รายการ 15.5 หมายถึง การประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือน คณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม และมีการจดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. การจัดสวัสดิการ หมายถึง การที่สหกรณ์มีกำไรจึงจัดสวัสดิการแก่สมาชิก เช่น ช่วยค่ารักษาพยาบาล ช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร ช่วยเหลือสมาชิกประสบภัยพิบัติ ฯลฯ

แบบประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....

รายการ	ปฏิบัติ /มี	ไม่ปฏิบัติ
1. การติดตามผลการปฏิบัติงาน		
1.1 สหกรณ์นำคำแนะนำแนวทางการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ เสนอที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมมีมติให้สหกรณ์ ถือปฏิบัติ		
1.2 ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการรายงานผลกา ปฏิบัติงานต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน		
1.3 ถ้ามีปัญหาในการปฏิบัติตามแผนงานประจำปีของสหกรณ์ ที่ ประชุม คณะกรรมการดำเนินการได้มีการกำหนดมาตรการ ปรับปรุงแก้ไข		
1.4 ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการเสนอขบทดลอง หรือรายรับ-รายจ่ายของสหกรณ์ต่อที่ประชุมเป็นประจำทุกเดือน		
1.5 สหกรณ์มีการบันทึกรายงานการประชุมใหญ่ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน ให้ถูกต้องสมบูรณ์		
1.6 คณะกรรมการดำเนินการควบคุมให้ฝ่ายจัดการหรือ คณะอนุกรรมการ หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเป็นไป ตามระเบียบที่กำหนด		
1.7 สหกรณ์ได้สำเนาระเบียบต่างๆ ที่สหกรณ์กำหนดขึ้นถือใช้ให้นาย ทะเบียนสหกรณ์/กรมส่งเสริมสหกรณ์/กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ทราบ		
2. การจัดทำทะเบียนและการจัดทำรายงานประจำปี		
2.1 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกทุกครั้งที่มีการรับสมาชิกใหม่		
2.2 สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นให้อยู่ในที่ ปลอดภัยในสำนักงานสหกรณ์		
2.3 สหกรณ์มีการรายงานผลการเข้า-ออก พร้อมรายละเอียดของ สมาชิกให้คณะกรรมการดำเนินการทราบทุกครั้งที่มีการประชุม ประจำเดือน		

รายการ	ปฏิบัติ /มี	ไม่ปฏิบัติ
2.4 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนหุ้นทุกครั้งที่มีการถือหุ้น/ถอนหุ้น/โอนหุ้น		
2.5 สหกรณ์มีการรายงานการเปลี่ยนแปลงในทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์		
2.6 ในการประชุมใหญ่สหกรณ์มีการจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอที่ประชุมใหญ่		
2.7 สหกรณ์ได้ส่งสำเนารายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่		
2.8 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเก็บรักษาเอกสารสำคัญของสหกรณ์ เช่น กฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับสหกรณ์ ระเบียบของสหกรณ์ ใบสำคัญรับจดทะเบียน ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียน เอกสารสิทธิที่ใช้เป็นหลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และลูกจ้าง		
2.9 สหกรณ์ได้มีการสำเนาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ฝ่าย/แผนก ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น ๆ ถือปฏิบัติ		
2.10 สหกรณ์มีการจัดหลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ครบถ้วนทุกคน		
2.11 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบดูแลทรัพย์สินของสหกรณ์		
2.12 สหกรณ์ได้จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของสหกรณ์ให้เป็นปัจจุบัน		
2.13 สหกรณ์จัดให้มีการตรวจนับทรัพย์สินและยืนยันยอดจากการตรวจนับทรัพย์สินกับทะเบียนคุมทรัพย์สินเมื่อสิ้นปีทางบัญชี		
3. งานการเงิน		
3.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบ ว่าด้วยการรับจ่ายและการเก็บรักษาเงิน		
3.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน		
3.3 สหกรณ์ได้แยกเจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชีออกจากกัน		
3.4 สหกรณ์มีเอกสารการรับเงิน-จ่ายเงิน ถูกต้อง ครบถ้วนเป็นไปตามระเบียบและเก็บไว้ในที่ปลอดภัย		

รายการ	ปฏิบัติ /มี	ไม่ปฏิบัติ
3.5 สหกรณ์มีการตรวจนับเงินสดคงเหลือเมื่อสิ้นเวลาทำการ เพื่อ ยืนยันยอดกับบัญชีเงินสด		
3.6 สหกรณ์มีการเก็บรักษาเงินสดในมือในแต่ละวันตามระเบียบที่ กำหนด		
3.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน และมีการทำ ทะเบียนคุมเป็นปัจจุบัน		
3.8 สหกรณ์จัดให้มีกรรมการและหรือผู้เกี่ยวข้องร่วมตรวจเงินสดในมือ เพื่อสอบทานยอด กับสมุดเงินสด		
4. การจัดทำบัญชี		
4.1 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการทำบัญชี		
4.2 สหกรณ์มีการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดในวันที่มี รายการเกิดขึ้น		
4.3 สหกรณ์มีการบันทึกรายการบัญชีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ภายใน 3 วัน นับแต่วันที่รายการเกิดขึ้น		
4.4 การลงบัญชีของสหกรณ์ สหกรณ์มีเอกสารประกอบการลงบัญชี ถูกต้อง ครบถ้วน		
4.5 สหกรณ์เก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ในที่ ปลอดภัย		
5. การจัดทำงบดุล		
5.1 ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและให้ความเห็นงบการเงินก่อนเสนอที่ ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ		
5.2 สหกรณ์ได้ขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี		

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
6. ธุรกิจสินเชื่อ			
6.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ			
6.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบทำ หน้าที่ด้านสินเชื่อ			
6.3 สหกรณ์ลงรายการในคำขอกู้ สัญญากู้ ครบถ้วนและถูกต้อง			
6.4 สหกรณ์มีการจัดหลักประกันเงินกู้ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่กำหนด			
6.5 สหกรณ์ได้จัดทำทะเบียนหนังสือกู้เงินระยะสั้น-ปานกลาง ให้เป็นปัจจุบัน			
6.6 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนการค้ำประกันให้เป็นปัจจุบัน			
6.7 เงินกู้ทุกสัญญาต้องผ่านการอนุมัติก่อนจ่ายเงินกู้			
6.8 สมาชิกจะลงลายมือชื่อในใบรับเงินกู้ เมื่อรับเงินกู้เท่านั้น			
6.9 หลักฐานการจ่ายเงินกู้มีข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน			
6.10 สหกรณ์จัดทำทะเบียนลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน			
6.11 สหกรณ์มีหลักฐานการรับชำระหนี้ครบถ้วน			
6.12 สหกรณ์มีแผนปฏิบัติการเร่งรัดหนี้สิน			
6.13 สหกรณ์เก็บรักษาเอกสารสิทธิที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้ และหลักฐานเกี่ยวกับการให้กู้ไว้ในที่ปลอดภัยใน สำนักงานสหกรณ์			
6.14 สหกรณ์มีการแยกอายุหนี้			
6.15 สหกรณ์มีการรายงานผลการปฏิบัติงานการให้สินเชื่อ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน			
6.16 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง			

หมายเหตุ 1. สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจสินเชื่อ ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ทั้งหมดทุกรายการ

2. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจสินเชื่อ (ที่มีการจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิก) ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง **ปฏิบัติ/มี**
หรือไม่ปฏิบัติ เท่านั้น

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
7. ธุรกิจการซื้อ			
7.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดหา สิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย			
7.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบด้านการ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย			
7.3 สหกรณ์มีการสำรวจความต้องการสินค้าจากสมาชิก			
7.4 สหกรณ์มีการจัดซื้อสินค้าตามความต้องการของสมาชิก			
7.5 สหกรณ์มีการอนุมัติก่อนการจัดซื้อสินค้า			
7.6 สหกรณ์มีการอนุมัติก่อนการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อ			
7.7 ผู้ทำหน้าที่ในการจัดซื้อสินค้าและผู้ทำหน้าที่ตรวจรับ สินค้าต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียว			
7.8 สหกรณ์จัดเก็บสินค้าไว้ในที่ปลอดภัย			
7.9 สหกรณ์จัดทำทะเบียนคุมสินค้าให้เป็นปัจจุบัน			
7.10 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่การค้าเป็น ปัจจุบันและส่งชำระหนี้ตามสัญญา			
7.11 สหกรณ์จัดทำทะเบียนย่อยลูกหนี้การค้าเป็นปัจจุบัน และติดตามการชำระหนี้ของลูกหนี้การค้า ให้เป็นไป ตามสัญญา			
7.12 สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อสินค้า และจำหน่ายสินค้าถูกต้องครบถ้วน			
7.13 สหกรณ์มีการรายงานผลการจัดหาและจำหน่ายสินค้า ต่อคณะกรรมการดำเนินการ			
7.14 สหกรณ์มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือเป็นประจำ			
7.15 สหกรณ์มีการรายงานผลการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ			

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
7.16 สหกรณ์มีการสุ่มตรวจนับสินค้าขึ้นยื่นขอคจากการ ตรวจนับกับทะเบียนคุม			
7.17 สหกรณ์มีการสำรวจสินค้าเก่าเก็บเสื่อมชำรุด เสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อขอลด ราคาและหรือตัดจำหน่าย			
7.18 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้ กรณีที่มีการซื้อขาย เป็นเงินเชื่อ			

- หมายเหตุ
1. สหกรณ์ที่ไม่ได้ทำธุรกิจการซื้อให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ทั้งหมด
ทุกรายการ
 2. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจการซื้อ แต่ไม่มีการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ในรายการ 7.10 , และ 7.18
 3. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจการซื้อ แต่ไม่มีการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ ในรายการ 7.6 , 7.11 , 7.18

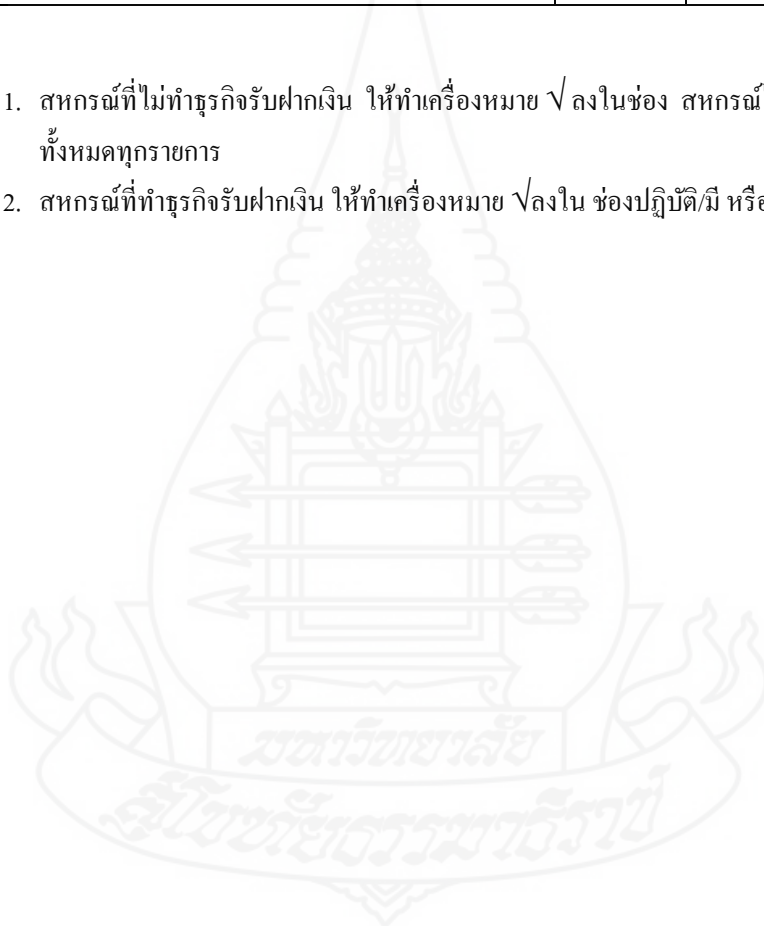
รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
8. ธุรกิจการขาย			
8.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรวบรวม ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก			
8.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบด้านการ รวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์			
8.3 สหกรณ์มีการสำรวจความต้องการจำหน่ายผลผลิต ของสมาชิก			
8.4 สหกรณ์มีการกำหนดแผนปฏิบัติการในการรับซื้อผลผลิต			
8.5 สหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตที่รวบรวม			
8.6 ก่อนขายผลผลิตเป็นเงินเชื่อต้องได้รับการอนุมัติ จากคณะกรรมการ / อนุกรรมการ			
8.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมผลผลิตให้เป็นปัจจุบัน			
8.8 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่และหรือ ลูกหนี้ กรณีซื้อขายเป็นเงินเชื่อให้เป็นปัจจุบัน			
8.9 สหกรณ์มีหลักฐานเกี่ยวกับการจัดซื้อ และการ จำหน่ายผลผลิตถูกต้อง ครบถ้วน			
8.10 มีการตรวจนับผลผลิตคงเหลือ			
8.11 มีการสุ่มตรวจผลผลิตคงเหลือเพื่อยืนยันยอดการ ตรวจนับกับทะเบียนคุม			
8.12 สหกรณ์มีการรายงานผลของธุรกิจรวบรวมต่อที่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ			
8.13 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานหนี้กรณีซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อ			

- หมายเหตุ
1. สหกรณ์ที่ไม่ได้ทำธุรกิจการขายให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ ทั้งหมดทุกรายการ
 2. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจการขาย แต่ไม่มีการซื้อผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากสมาชิกเป็นเงินเชื่อให้ ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ ในรายการ 8.8 , 8.13
 3. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจการขายแต่ไม่มีการขายผลิตผลและผลิตภัณฑ์เป็นเงินเชื่อ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ ในรายการ 8.6 , 8.8 , 8.13

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
9. ธุรกิจการรับฝากเงิน			
9.1 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการรับฝากเงิน ประเภทออมทรัพย์หรือฝากประจำถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด			
9.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่รับฝากเงินและอนุมัติให้ถอนเงินภายในวงเงินที่กำหนด			
9.3 เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีของสหกรณ์ต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกัน			
9.4 สหกรณ์มีตัวอย่างลายมือชื่อของผู้มีอำนาจถอนเงิน ในการเปิดบัญชีเงินฝากครั้งแรกและการถอนเงิน หรือการปิดบัญชีเงินฝากกระทำได้โดยผู้มีอำนาจถอนเงินตามตัวอย่างลายมือชื่อที่ให้ไว้			
9.5 สหกรณ์ออกสมุดคู่ฝากให้ผู้ฝากยึดถือไว้ ห้ามฝากสหกรณ์			
9.6 สหกรณ์มีการสุ่มตรวจบัญชีเงินฝากของสมาชิกที่ขาดการติดต่อกับสหกรณ์เกิน 1 ปี			
9.7 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก รายตัวเป็นปัจจุบัน			
9.8 สหกรณ์มีการตรวจสอบสมุดคู่ฝากกับทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝากและตัวอย่างลายมือชื่อทุกครั้งที่มีการถอนเงิน			
9.9 สหกรณ์มีหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ถูกต้องครบถ้วน			
9.10 สหกรณ์มีการตรวจสอบทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่เงินฝาก และบัญชีแยกประเภทเป็นประจำ			

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
9.11 สหกรณ์มีการรายงานผลการรับฝากเงินของสหกรณ์ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการ			
9.12 สหกรณ์มีการสุ่มสอบทานและยืนยันยอดเงินฝาก ของสมาชิกกับทะเบียนเจ้าหนี้เงินฝากรายตัว เมื่อสิ้นปี ทางบัญชี			

- หมายเหตุ 1. สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจรับฝากเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้
ทั้งหมดทุกรายการ
2. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจรับฝากเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องปฏิบัติ/มี หรือ ไม่ปฏิบัติ เท่านั้น

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ไม่ได้ ทำรายการนี้
10. ธุรกิจแปรรูป			
10.1 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายบุคคลรับผิดชอบด้านแปรรูป			
10.2 สหกรณ์มีแผนปฏิบัติงานด้านการผลิต ด้านจัดหา วัตถุดิบด้านการจำหน่ายให้สอดคล้องกับกำลังการผลิต			
10.3 ก่อนการซื้อวัตถุดิบหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป เป็นเงินซื้อต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ/อนุกรรมการ			
10.4 สหกรณ์มีการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ แปรรูปให้เป็นไปตามมาตรฐาน			
10.5 สหกรณ์มีการจัดเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูป ไว้ในที่ปลอดภัย			
10.6 สหกรณ์มีการจัดทำทะเบียนคุมวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ แปรรูปให้เป็นปัจจุบัน			
10.7 สหกรณ์จัดทำทะเบียนย่อยเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ กรณี ซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อให้เป็นปัจจุบัน			
10.8 สหกรณ์มีหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อ วัตถุดิบ และที่เกี่ยวข้องกับการผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แปรรูปถูกต้อง			
10.9 สหกรณ์มีการตรวจนับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูป คงเหลือเป็นประจำ			
10.10 สหกรณ์มีการรายงานผลธุรกิจแปรรูปต่อที่ประชุม คณะกรรมการเป็นประจำ			
10.11 สหกรณ์มีการตรวจสอบและดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปให้ครบถ้วนพร้อมจะใช้งาน			
10.12 สหกรณ์มีการสุ่มทานหนี้ กรณีซื้อ-ขายเป็นเงินเชื่อ			

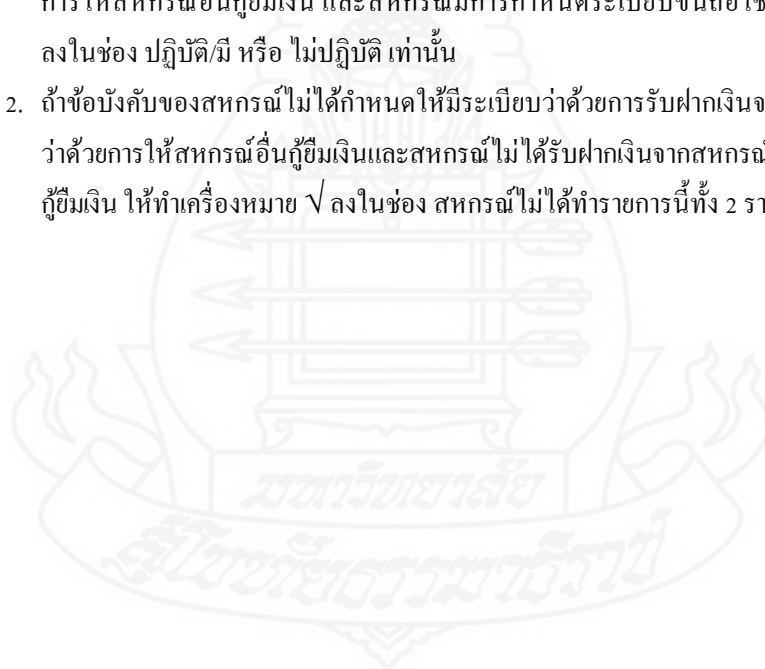
หมายเหตุ 1. สหกรณ์ที่ไม่ทำธุรกิจแปรรูป ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ทั้งหมดทุกรายการ
2. สหกรณ์ที่ทำธุรกิจแปรรูป แต่ไม่มีการซื้อหรือขายเป็นเงินเชื่อ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสหกรณ์ไม่ได้ทำ
รายการนี้ในรายการ 10.3 , 10.7 , 10.12

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
11. การจัดสวัสดิการ			
11.1 สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบการจัดสวัสดิการ			
11.2 สหกรณ์มีคำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ ด้านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก			
11.3 สหกรณ์กำหนดการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อการจัด สวัสดิการให้สมาชิกไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์			
11.4 สหกรณ์จัดทำทะเบียนคุม จำแนกตามประเภท ของสวัสดิการให้เป็นปัจจุบัน			
11.5 สหกรณ์มีหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบที่ กำหนดและเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยใน สำนักงานสหกรณ์			
11.6 มีการรายงานผลการจัดสวัสดิการต่อที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน			
11.7 มีการสุ่มตรวจสอบการจัดสวัสดิการให้เป็นไป ตามระเบียบที่กำหนด			

- หมายเหตุ
1. ถ้าสหกรณ์มีการกำหนดการจัดสวัสดิการไว้ในข้อบังคับ และมีการกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ ให้
ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติ/มี หรือ ไม่ปฏิบัติ เท่านั้น
 2. ถ้าสหกรณ์มีการกำหนดการจัดสวัสดิการไว้ในข้อบังคับ แต่ไม่ได้กำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ให้ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ปฏิบัติ ในรายการ 11.1 สำหรับรายการที่เหลือ ให้ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติ/มี หรือ ไม่ปฏิบัติ
 3. ถ้าสหกรณ์ไม่มีการกำหนดการจัดสวัสดิการไว้ในข้อบังคับ และไม่มีการจ่ายเงินสวัสดิการ ให้ทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ทั้งหมดทุกรายการ

รายการ	ปฏิบัติ/มี	ไม่ปฏิบัติ	สหกรณ์ ไม่ได้ ทำรายการนี้
12. อื่น ๆ			
12.1 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการรับฝากเงิน จากสหกรณ์อื่น ถูกต้องตามที่ นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนด			
12.2 สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการให้ สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ ถูกต้องตามที่นายทะเบียน สหกรณ์กำหนด			

- หมายเหตุ
- ถ้าข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน และสหกรณ์มีการกำหนดระเบียบขึ้นเพื่อใช้ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติ/มี หรือ ไม่ปฏิบัติ เท่านั้น
 - ถ้าข้อบังคับของสหกรณ์ไม่ได้กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินและสหกรณ์ไม่ได้รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นหรือให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง สหกรณ์ไม่ได้ทำรายการนี้ทั้ง 2 รายการ

รายการ	ปฏิบัติ / มี	ไม่ปฏิบัติ
13. การจัดทำแผน		
13.1 สหกรณ์มีการจัดทำแผน และหรือ โครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์		
13.2 แผน และหรือ โครงการของสหกรณ์มีการนำไปปฏิบัติ		
13.3 สหกรณ์มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนและหรือโครงการ นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประจำเดือน และที่ประชุมมีการพิจารณากำหนดแนวทางปรับปรุง / แก้ไข หากมีปัญหาหรืออุปสรรค		
13.4 สหกรณ์ดำเนินการตามแผนและหรือโครงการที่ได้มีการปรับปรุง/แก้ไข		
14. การแก้ไขข้อบกพร่อง		
14.1 สหกรณ์นำเอกสารแจ้งเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้ตรวจการสหกรณ์หรือผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการมีการพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไข		
14.2 สหกรณ์มีการแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อ 14.1 และรายงานผลการแก้ไขให้ สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ทราบทุกเดือนจนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ		

หมายเหตุ ในกรณีที่ไม่มีกรแจ้งเรื่องข้อบกพร่องของผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ให้ทำเครื่องหมาย
 ✓ ในช่องปฏิบัติ / มี ทั้ง 2 รายการ

รายการ	ปฏิบัติ /มี	ไม่ปฏิบัติ
15. การมีส่วนร่วม		
15.1 สหกรณ์ให้การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสมาชิก เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น		
15.2 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เฉลี่ยต่อเดือน ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน		
15.3 จำนวนกรรมการของสหกรณ์ที่มาประชุมเฉลี่ยต่อเดือน ในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน		
15.4 การกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ คณะกรรมการและฝ่ายจัดการร่วมกันกำหนดแผน		
15.5 ในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือนของสหกรณ์ คณะกรรมการและฝ่ายจัดการมีการแสดงความคิดเห็น		

สหกรณ์.....

1. สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่จัดให้มีการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่มีปัญหาในการควบคุมภายในด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ปัญหา อุปสรรคในการนำการควบคุมภายในไปใช้ประโยชน์มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์กระทำอย่างไร

.....

.....

.....

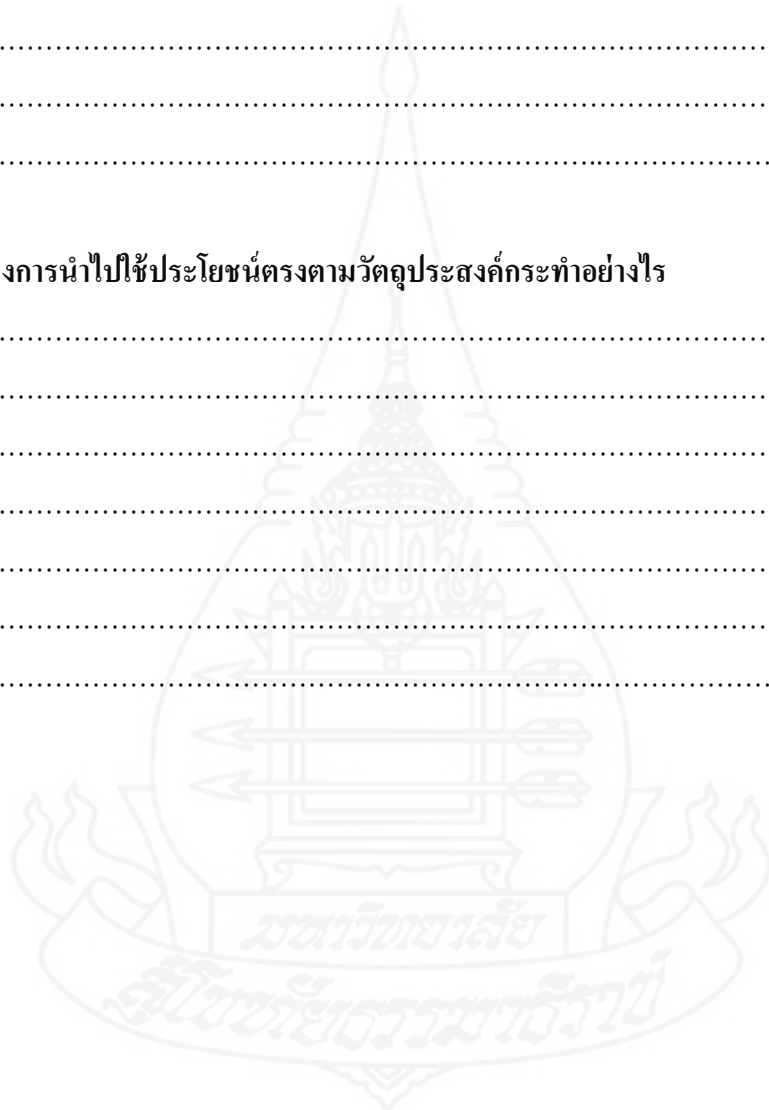
.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวกนกวรรณ จุลเอียด
วัน เดือน ปีเกิด	4 มิถุนายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ

